

*Agatha Christie : Bija Baja Buf
Hickory Dickory Dock
Tika, taka, tak*

Prvo poglavlje

Hercule Poirot se namršti.

- Gospođice Lemon - reče. - Izvolite, gospodine Poirot?

- U ovom se pismu nalaze tri pogreške.

U njegovu se glasu razabirao prizvuk nevjerice. Naime, gospođica Lemon, ta strašna i sposobna žena, nikad nije pravila pogreške. Nikad nije bila bolesna, nikad umorna, nikad uzrujana, nikad nemarna. Zato što ona, moglo bi se reći, zapravo uopće nije bila žena. Ona je bila stroj - savršena tajnica. Ona je znala sve, bila je sposobna za sve. Ona je pokretala Poirotov život tako da je i on, također, djelovao kao stroj. to je bilo dugogodišnje geslo Herculea Poirota. Uz Georgea, njegova savršenog slugu, i uz gospođicu Lemon, njegovu savršenu tajnicu, upravljali su njegovim životom zaista savršeno. Danas, kad se crumpetl pogačice peku ne samo u okruglom, nego i u četvrtastom obliku, on se nije imao na što žaliti.

1 Crumpet - tradicionalni engleski okrugli čajni kolačić od nezaslađena tučena tijesta, služi se obično razrezan, prepržen i premazan maslacem. (Nap. prev.)>

Pa ipak, tog je jutra gospođica Lemon napravila tri pogreške, tipkajući sasvim kratko, jednostavno pismo; štoviše, ona te pogreške nije čak ni primijetila. A nebo se ipak nije srušilo na zemlju!

Hercule Poirot pruži joj uvredljiv dokument Nije bio ljut, bio je jednostavno zbunjen. To je bila jedna od onih stvari koje se jednostavno nisu mogle događati - a ona se ipak dogodila

Gospođica Lemon uzme pismo. Pročita ga Poirot prvi put u životu vidje kako je pocrvenjela lice joj je sve do korjena oštrem sive kose oblilo tamno, ružno, neprilično rumenilo.

- Oh, bože moj! - reče ona. - Ne mogu shvatiti kako sam . . . ipak, mogu. To je zbog moje sestre.

- Vaše sestre?

Još jedan udarac. Poirot uopće nije imao ni pojma da gospođica Lemon ima sestru. Ili, ako ćemo pravo, da uopće ima oca, majku, ili čak djeda i baku. Gospođica Lemon je na neki način u tolikoj mjeri podsjećala na stroj - da se svaka pomisao na, to kako ona ima neke osjećaje, bojazni, ili obiteljske brige, činila gotovo smiješnom. Bilo je veoma dobro poznato da su cijelo srce i sve misli gospođice Lemon, kad nije bila na dužnosti, bile posvećene usavršavanju novog sistema registriranja spisa, koji bi se morao patentirati i nositi njeno ime.

- Vaše sestre? - ponovi slijed svega toga Hercule Poirot, s prizvukom nevjerice u glasu. Gospođica Lemon u znak potvrde odlučno klimne glavom.

- Da - reče. - Ne vjerujem da sam vam je ikad spomenula. Ona je zapravo cijeli život provela u Singapuru. Njen se muž tamo bavio poslovanjem s kaučukom.

Hercule Poirot uvidavno klimne. Činilo mu se sasvim prihvatljivim to što je sestra gospođice Lemon veći dio života provela u Singapuru. Zato i postoje takva mjesta kao što je Singapur. Sestre takvih žena kao što je gospođica Lemon udaju se za poslovne ljude u Singapuru, tako da bi se gospođice Lemon, u ovom djelu svijeta, mogle mašinskom djelatnošću posvetiti poslovima svojih poslodavaca (i, naravno, u trenucima odmora, iznalaženju sistema registriranja spisa).

- Razumijem - reče on. - Nastavite. Gospođica Lemon nastavi.

- Prije četiri godine ostala je udovica. Bez djece. Uredila sam joj da iznajmi vrlo zgodan mali stan uz sasvim pristojnu stanarinu . . .

(naravno, gospođica je Lemon mogla urediti, i tu, gotovo nemoguću stvar.)

- Ona je umjereno imućna - mada novca više nema kao što ga je imala, ali njeni zahtjevi nisu veliki te ima, sasvim dovoljno za udoban život, ako malo pripazi.

- Gospođica Lemon zastane, a onda nastavi. - Ali istina je, naravno, osjećala se osamljenom. Nikad nije živjela u Engleskoj pa nema starih prijatelja ni znanaca i naravno da ima prilično mnogo slobodna vremena. U svakom slučaju, prije odprilike šest mjeseci rekla mi je kako pomišlja na to da se zaposli.

- Zaposli?

- Kao nadstojnica, mislim da se to tako zove - ili upraviteljica - u nekom hostelu za studente. Vlasnica mu je neka žena, napola Grkinja, koja je tražila nekoga tko bi umjesto nje vodio taj hostel. Da se brine za opskrbu i pazi da se stvari odvijaju kako treba. To je starinska prostrana kuća - u Hiokory Roadu, ako znate gdje je to. - Poirot nije znao. - Svojevremeno je to bila prilično otmjena četvrt, a kuće su dobro građene. Moja je sestra dobila veoma lijep smještaj, spavaonicu i salon, te vlastitu malu kupaonicu, čajnu kuhinjicu. gospođica Lemon zastane. Poirot se ohrabrujući nakašlje. Zasad mu se sve to uopće nije činilo kao priča o nekoj velikoj nevolji.

- Ja sama nisam znala što da mislim o tome, ali shvatila sam snagu argumenata svoje sestre. Ona nikad nije bila od onih što cijele bogovetne da, ne sjede prekriženih ruku i veoma je praktična žena, sposobna za vodenje poslova - i, naravno, nije se radilo o tome da bi namjeravala u sve to ulagati novac, ili nešto slično. Bila je to najobičnija plaćena dužnost - ne baš previše plaćena, ali njoj to nije bilo ni potrebno, a osim toga, nije bilo ni teškog fizičkog napora. ona je uvijek voljela mlade ljude i dobro se s njima slagala, a kako je dosta. dugo živjela na Istoku, shvaća razne razlike i ljudske osjetljivosti. Zato što su studenti u tom hostelu svih mogućih narodnosti; pretežno Englezi, ali neki su među njima zapravo crni, koliko znam.

- Prirodno - reče Hercule Poirot.

- Danas u našim bolnicama, čini mi se, ima pola crnih bolničarki - reče gospođica Lerno neodlučno - i ja smatram da su mnogo pristojnije i mnogo pažljivije nego Engleskinje. Ali sve to sada nije važno. Porazgovorile smo o cijeloj osnovi i moja je sestra konačno prihvatila posao. Ni ja ni ona nismo se mnogo zabrinjavale za vlasnicu, gospođu Nicoletis, ženu veoma hirovite naravi, ponekada dragu, a kadikad, žao mi je što to moram reći, sasvim nepodnošljivu - a uza sve to škrtu i nepraktičnu. Naravno, da je bila sasvim sposobna žena, ne bi bila trebala nikakve pomoći. Moja sestra nije od onih koje bi nečija zlovolja i mušičavost mogla zabrinjavati. Ona je sa svakim znala izaći na kraj i nije podnosila nikakve gluposti.

Poirot klimne glavom. U tom prikazu sestre gospođice Lemon osjetio je određenu sličnost sa samom gospođicom Lemon - ista gospođica Lemon, ublažena, tako reći, udajom i singapurskom klimom, ali žena s istim nepokolebljivim, razboritim srcem.

- Dakle, vaša je sestra prihvatila posao? upita.

- Da, otprilike prije šest mjeseci odselila se u Hickory Road 26. Sve u svemu, tamošnji joj se posao svidio i ona ga je smatrala zanimljivim.

Hercule Poirot je slušao. Do tog je mjesta pustolovina sestre gospođice Lemon bila razočaravajuće nezanimljiva, ali od prije nekog vremena ona je veoma zabrinuta. Veoma neugodno zabrinuta.

- Zašto?

- Pa, vidite, gospodine Poirot, ona ne voli stvari koje se tamo događaju.

- Tamo ima studenata obaju spolova? upita Poirot obazrivo.

- Ne, gospodine Poirot, ne mislim to! Na poteškoće takve vrste čovjek je uvijek pripravan, očekuje ih! Ne, vidite, počele su nestajati stvari. - Nestajati?

- Da. I to tako neobične stvari . . . I sve na prilično neprirodan način.

- Kad kažete da su stvari nestale, mislite I reći da su ukradene?- Da.

- Je li pozvana policija?

- Nije. Još nije. Moja se sestra nada da to i možda, neće biti potrebno. Ona voli te mlade ljude - naime, neke od njih - i bilo bi joj mnogo draže da sve to sama razmrsi.

- Da - reče Poirot zamišljeno. - To mi je potpuno razumljivo. Ali to još uvijek ne objašnjava vašu, ako mogu tako reći, zabrinutost, koju tumačim kao odraz zabrinutosti vaše sestre.

- Meni se sve to ne sviđa, gospodine Poirot. Nimalo mi se ne sviđa. Ne mogu potisnuti osjećaj da se događa nešto što ja ne razumijem. Čini mi se da nikakvo obično objašnjenje ne može do kraja srediti činjenice - a ja zaista ne mogu zamisliti kako bi se sve to moglo drugačije objasniti.

Poirot zamišljeno klimne glavom.

Mašta je oduvijek bila Ahilova peta gospođice Lemon,. Ona uopće nije imala mašte. U pogledu činjenica bila je nenadmašiva. U pogledu pretpostavaka, sasvim bi zatajila.

Stanje duha Cortezovih ljudi na najvišem vrhu pokrajine Darien bilo je za nju nedokučivo.

- Znači, ne radi se o običnim beznačajnim krađama? O kakvu kleptomanu, možda?

- Ne bih rekla. Čitala sam o tome - reče savjesna gospođica Lemon - u Encyclopaedia Britannica i u jednom medicinskom djelu. Ali nisam se ni u što uvjerila.

Hercule Poirot minutu i po ne progovori ništa.

Je li se uopće želio uplesti u neprilike sestre gospođice Lemon i u uzbuđenja i nezgode poliglotskog hostela? Ali bilo je veoma nezgodno i neugodno da mu gospođica Lemon pravi pogreške tipkanju njegovih pisama. Obrazložio je sam sebi da će biti razborito ako se ipak uplete u tu stvar. Nije sam sebi želio priznati da mu je u posljednje vrijeme bilo prilično dosadno i da ga e privlačila upravo beznačajnost tog slučaja.

U vrijeme vrućih dana peršin tone i u maslac - promrmlja poluglasno.:

- Peršin? Maslac? - gospođica ga Lemon iznenađeno pogleda.

- Navod iz jednoga od vaših klasika - reče on. - Vi zacijelo poznajete Pustolovine, a da i ne govorim o Pothvatima, Sherlocka Holmesa.

- Mislite na ona društva iz Baker Streeta i sve to - reče gospođica Lemon. - Odrasli ljudi, pa tako neozbiljni! Pa oni tamo, to su odrasli ljudi! A igraju se modelima malih željeznica, na. primjer. Ne mogu reći da sam ikad imala previše vremena da čitam koju od tih pripovijesti. Kad nađem vremena za čitanje, što se ne događa često, više volim kakvu korisnu knjigu.

Hercule Poirot pristojno obori glavu.

- Kako bi bilo, gospođice Lemon, kad biste svoju sestru pozvali ovamo, na kakvu zgodnu okrepu - popodnevi čaj, na primjer? Možda bih joj mogao biti od kakve male pomoći.

- To je veoma ljubazno od vas, gospodine Poirot. Zaista, veoma ljubazno, vjerujte. Moja je sestra popodne uvijek slobodna.

- Recimo, dakle, sutra, ako to možete urediti?

I vrijedan je George na vrijeme upućen da se pobrine za obrok od četvrtastih crunpet pogačica, dobro namazanih maslacem, malih sendviča i ostalih prikladnih sastojaka obilnog engleskog popodnevnog čaja.

Drugo poglavlje

Sestra gospođice Lemon, koja se zvala gospođa Hubbard, bila je savršeno slična svojoj sestri. Bila je nešto tamnije puti, punašnija, njena je kosa bila mnogo neurednije začešljana; bila je manje žustrih pokreta, ali oči koje su gledale s njena okrugla i prijazna lica bile su sasvim slične oštroumnim očima koje su svjetlucale kroz naočale gospođice Lemon.

- To je vrlo ljubazno od vas, vjerujte mi, gospodine Poirot - rekla je. - Vrlo ljubazno. A i čaj vam je također izvrstan. Sigurna sam da sam jela više nego što je trebalo - no, možda još samo jedan sendvič i čaj? No, samo pola šalice.

- Prvo ćemo se - reče Poirot - posvetiti jelu - a poslije ćemo se baciti na posao.

On joj se ljubazno smješкао, uvijajući brk, a gospođa Hubbard odgovori:

- Znaite, vi ste savršeno onakvi kakvim sam vas zamišljala, prema Felicvtynu opisu.

Pošto je odjednom iznenađen shvatio da je Felicity krsno ime ozbiljne gospođice Lemon, Poirot odgovori da ništa manje nije mogao ni očekivati, ako uzme u obzir sposobnost gospođice Lemon.

- Naravno - reče gospođa Hubbard odsutno, uzimajući drugi sendvič - Felicity nije nikad marila za ljude. Ja jesam. I zato sam tako zabrinuta.

- Možete li mi točno objasniti što vas zabrinjava?

- Da, mogu. Bilo bi sasvim prirodno da je nestajao novac - male svote, s vremena na vrijeme. Bilo bi isto tako sasvim jednostavno da se radilo o nakitu - no, ne

mislim baš jednostavno, naravno - ali bilo bi se podudaralo - s kleptomanijom, ili nepoštenjem. Ali, ja ću vam jednostavno pročitati popis stvari koje su nestale, onako kako sam ih pribilježila.

Gospođa Hubbard otvori torbicu te izvadi iz nje malu bilježnicu.

Večernja cipela (jedna, od novog para)

Narukvica (jeftin ukras)

Dijamantni prsten (pronaden u tanjuru juhe)

Kameni puder

Crvenilo za usne

Stetoskop

Naušnice

Upaljač

Stare flannelske hlače

Žarulje

Kutija čokolade

Svilen šal (pronaden izrezan na komade >

Naprtnjača (ditto)

Borna kiselina

Sol za kupanje

Kuharski priručnik

Hercule Poirot polako i duboko uzdahne. - Neobično - reče - i veoma, veoma privlačno.

Bio je oduševljen. Prelazio je pogledom s ozbiljnog, zgranutog lica gospođice Lemon, na dobrodušno, snuždeno lice gospođe Hubbard.

- Čestitam vam - reče srdačno ovoj drugoj. Ona ga preneraženo pogleda.

- Ali zašto, gospodine Poirot?
- Čestitam vam na tome što imate tako jedinstven i predivan problem.
- Dakle, za vas to možda ima nekog smisla, gospodine Poirot, ali . . .
- To uopće nema nikakva smisla. To me baš ni na što ne podsjeća, kao ni kružna igra na koju su me nedavno nagovorili neki mladi prijatelji, za vrijeme božićnih blagdana. Zvala se, koliko sam čuo, Tri rogate gospođe. Svaki igrač redom izgovara slijedeću rečenicu: Dođoh u Pariz i kupih . . . i dodaje ime nekog predmeta. Slijedeća osoba sve to ponavlja i dodaje narednu stvar, a suština je igre u tome da se u točnom redoslijedu upamte svi tako nabrojani predmeti, od kojih su neki, mogu vam reći, veoma čudne i smiješne prirode. Komad sapuna, bijeli slon, složiv stolić i moskovska patka, bili su, sjećam se, neki od tih predmeta. Pamćenje, naravno, otežava posvemašnja nepovezanost prirode tih predmeta - odsustvo bilo kakva slijeda, da tako kažem. Baš kao na popisu koji ste mi malo prije pokazali. Kad se, recimo, navede dvanaestak takvih predmeta, postaje gotovo nemoguće nabrojati ih točnim redoslijedom. Pogreška u nabranju dovodi do toga da dotični natjecatelj dobije papirnat rog i onda on, ili ona, mora nastaviti nabranje u idućem krugu ovakvom rečenicom »Ja, jednoroga gospođa, dođoh u Pariz . . .« i tako dalje. Kad netko dobije tri roga, obavezno ispada iz igre, a pobjednik je onaj tko posljednji ostane u igri.
- Sigurna sam da ste vi pobijedili, gospodine Poirot - reče gospođica Lemon, s vjerom odana službenika.

Poirot se zadovoljno nasmiješi.

- Uistinu je bilo tako - reče. - Čak i najslučajniji skup stvari može se unijeti neki red, a s malo oštroumnosti i slijed, da tako kažem. Ovako: čovjek sam sebi kaže u mislima »Komadom sapuna perem prljavštinu s golemo bijelog mramornog slona, koji stoji na složivom stoliću . . . - i tako dalje.

Gospođa Hubbard reče s puno poštovanja - Možda biste mogli isto učiniti i s popisom stvari koje sam vam dala.

- Nema sumnje da bih mogao. gospođa obuvenom desnom cipelom stavi na lijevu ruku narukvicu. Zatim namaže lice puderom i crveni lom za usne i siđe na večeru, a prsten joj padne u juhu . . . i tako redom - mogao bih na taj način upamtiti vaš popis - ali mi ne tražimo to Zašto je ukradena tako nasumce izredana zbirka

stvari? Postoji li u svemu tome neki sistem? Bilo kakva vrsta ideje? Tu se prvenstveno suočavamo s procesom analize. Najpreče je da veoma brižno proučimo popis stvari.

- Poirot se udubi u razmišljanje i zavlada tišina. Gospođa ga je Hubbard promatrala s nadom Ili napregnutom pažnjom, kao što dječak promatra čarobnjaka, očekujući pun nade da se pojavi kunić ili barem niz šarenih vrpca. Gospođica Lemon nezainteresirano utone u razmišljanje o najosjetljivijim točkama svog sistema registrovanja i pretraživanja spisa.

Kad Poirot konačno progovori, gospođa Hubbard skoči.

- Evo što mi je prvo upalo u oči - reče Poirot. - Od svih tih nestalih stvari, većina ih je male (ponekad gotovo sasvim beznačajne neke vrijednosti, izuzev dviju - stetoskopa i dijamantnog prstena. Ostavit ću na trenutak stetoskop po strani, želio bih se usredotočiti na prsten. Vi kažete vrijedan prsten - koliko vrijedan?

- Pa, ne mogu vam točno reći, gospodine Poirot. Bio je to prsten s krupnim dijamantom i grozdom malih dijamanta s gornje i donje strane. Koliko znam, zaručnički prsten majke gospođice Lane. Ona je bila užasno uzbuđena kad ga je izgubila i svi smo odahnuli kad se ponovno pronašao, još iste večeri, u tanjuru juhe jadne gospođice Hobhouse. Bila je to samo vješta, ali nekusna šala, mislili smo.

- Moglo je biti i tako. Ali ja osobno smatram da su krađa i vraćanje prstena veoma značajni. Da je nestalo samo crvenilo za usne, ili kameni puder, ili kakva knjiga - to ne bi bilo dovoljno da vas potakne na to da pozovete policiju. Ali skupocjen dijamantni prsten, to je već nešto drugo. Tu već ima mnogo izgleda za to da će policija biti pozvana. I tako je prsten vraćen.

- Ali zašto da ga netko uzme, pa ga poslije vrati? - reče gospođica Lemon, namrštivši se.

- Stvarno, zašto - reče Poirot. - Ali mi ćemo to pitanje za sada ostaviti po strani. Ja sam sada zaokupljen svrstavanjem tih ukradenih predmeta i uzet ću najprije prsten. Tko je ta gospođica kojoj je prsten ukraden?

- Patricia Lane? Ona je veoma zgodna djevojka. Posvetila se, kako-se-ono-kaže, studiju povijesti, ili arheologije, ili nečega sličnoga.

- Imućna?

- O, ne. Ima neššto vlastitog novca, ali uvijek je tako pažljiva. Prsten, kako sam rekla, pripada njezinoj majci. Ona ima nekoliko lijepih komada nakita, ali nema mnogo novih haljina, a nedavno je prestala i pušiti.

- Kako izgleda? Opišite mi je, kako već znate i možete.

- Pa, ona je od one vrste djevojaka koja se ne može opisati ni ovako ni onako. Prilično je bezbojnog izgleda. Mirna i otmjena, ali bez mnogo duha a života u sebi. Ono što bismo nazvali prilično - da, ozbiljnim tipom djevojke.

- A prsten se pronašao u tanjuru juhe gospođice Habhouse. Tko je gospođica Hobhouse?

- Valerie Hobhouse? Ona je bistra tamnopusuta djevojka prilično sarkastična načina izražavanja. Radi u kozmetičkom salonu. Sabrina Fair - pretpostavljam da ste čuli za njega.

- Jesu li te dvije djevojke prijateljice?

Gospođa se Hubbard zamisli.

Ili to da - Moglo bi se reći tako - da, ne zapravo Točnije. nemaju mnogo zajedničkih crta. Patricia je, moram reći, sa svima u dobrim odnosima, a da trudi se. ipak nije posebno omiljena, ili nešto slično. Valerie Hobhouse, kakva već jest jezika, ima svoje neprijatelje - ali ima i nekoliko pristalica, razumijete?

Mislim da razumijem - reče Poirot. Dakle, Patricia Lane je pristala i priglupa, a djevojka- Valerie Hobhouse je ličnost. On se opet vrati na proučavanje popisa ukradenih stvari.

- U svemu tome zanimljivo je to da su ovdje uvijek predstavljene različite kategorije stvari. Ovdje pripada niz beznačajnih tričarija koje bi mogle dovesti u iskušenje neku djevojku koja je istovremeno i tašta i siromašna: crvenilo, nakit, puder - sol za, kupanje - kutija čokolade, možda. Zatim imamo stetoskop, predmet krađe koji bi prije mogao privući nekog muškarca, koji bi znaobarem to gdje ga može prodati ili založiti. Kome je pripadao?

- Pripadao je gospodinu Batesonu to je ljubazan mladić.

- Student medicine? Je gospodine. Je li bio jako ljut?

Sasvim je pozelenio od bijesa, gospodine Poirot. On je jedan od onih raspaljivih temperamenata - ponekad kaže svašta, ali se ubrzo smiri. Nije jedan od onih koji bi mirno gledali kako ih netko okrada. - A neki bi?

- Pa, tu je gospodin Gopal Ram, jedan od naših studenata iz Indije. On se na sve samo smješka. Samo odmahne rukom i kaže da posjedovanje materijalnih dobara ne znači ništa . . .

- Je li njemu nešto ukradeno? - Nije.

- Aha! Kome su pripadale flannelske hlače? - Gospodinu McNabbu. Bile su veoma stare i svatko bi drugi rekao da su već uništene, ali gospodin McNabb je vrlo privržen svojoj staroj odječi i nikad ništa ne baca.

- I tako smo došli na stvari koje, kako se čini, nisu vrijedne krađe - stare flannelske hlače, žarulje, borna kiselina sol za kupanje - i kuharski priručnik. One bi doduše mogle biti značajne, ali je mnogo vjerojatnije da nisu. Borna kiselina možda je uzeta zabunom, pregorjele je žarulje netko mogao izvaditi s namjerom da ih zamijeni, ali je zaboravio - kuharski je priručnik netko mogao posuditi, pa ga nije vratio. Hlače je mogla uzeti neka dvorkinja.

- Kod nas rade dvije pouzdane čistačice. Sigurna sam da ni jedna od njih ne bi to učinila nešto slično, a da prije ne pita.

- Možda imate pravo. Tu je zatim večernja cipela, jedna jedina, od para novih cipela, koliko sam shvatio? Kome je pripadala?

- Sally Flinch. Djevojci iz Amerike, koja ovdje studira kao stipendist Fulbriteove zaklade.

1 Borna kiselina zapravo je kristaličast bijel prašak. (Nap. Prev.

- Jeste li sigurni da cipela nije bila jednostavno zametnuta? Ne mogu shvatiti što bi nekome mogla koristiti jedna cipela?

- Nije bila zametnuta, gospodine Poirot. Svi smo je mi bjesomučno tražili. Zate, gospođica je Finch išla na neku zabavu obučena, kako bi to ona rekla, u osvećanu haljinu mi bismo rekli večernju haljinu - a cipele su stvarno bile bitno važne - što su bile njene jedine večernje cipele.

- To ju je dovelo u nepriliku - i zlovolju - da . . . da, čudno. Možda se nešto krije u tome . . .

On ušuti na trenutak dva, a zatim nastavi. - A zatim su tu još dvije stvari - naprtnjača, izrezana na komade i svilen šal u istom stanju. Ovdje imamo nešto u čemu nije bitna ni taština, ni koristoljublje - umjesto toga imamo nešto što je posljedica promišljene osvetoljubivosti. Čija je bila naprtnjača?

- Gotovo svi studenti imaju naprtnjače svi oni pomalo stopiraju, znate. I većina je tih naprtnjača slična - kupljena na istom mjestu, tako da je teško razlikovati jednu od druge. Ali, čini se sasvim sigurnim da je ta pripadala Leonardu Batesonu, ili Colinu McNabbu.

- A svilen šal, koji je također razrezan? Kome je on pripadao?

- Valeriji Hobhouse. Bio je to njezin božićni poklon - smaragdno zelene boje i zaista dobre kvalitete.

- Gospođica Hobhouse . . . razumijem.

Poirot sklopi oči. Ono što je u sebi zapažao bio je pravi kaleidoskop, ni više, ni manje. Komadi razrezanih šalova i naprtnjača, kuharski priručnici, crvenila za usne, soli za kupanje; imena i nejasni obrisi neobičnih studenata. Nepovezani događaji i ljudi vrtložili su se u prostoru. Ali Poirot je vrlo dobro znao da negdje i nekako mora postojati neki obrazac. Možda nekoliko obrazaca. Možda potresanje kaleidoskopa svaki put daje drugačiji obrazac . . . Ali jedan od tih obrazaca mora biti pravi obrazac . . . Pitanje je bilo - odakle početi . . .

On otvori oči.

- O toj stvari treba malo promisliti. Dobro promisliti.

- O, vjerujem da treba, gospodine Poirot složi se revno gospođa Hubbard. - I vjerujte da vas nisam željela uznemiriti . . .

- Vi me uopće ne uznemirujete. Mene sve to kopka. Ali dok ja razmišljam, mogli bismo početi s praktične strane. Da počnemo . . . Cipela, večernja cipela . . . da, mogli bismo početi od nje. Gospođice Lemon!

- Izvolite, gospodine Poirot? - Gospođica Lemon otjera iz svojih misli registriranje, sjede još uspravnije i automatski posegne za svojim blokom i olovkom.

- Gospođa Hubbard će vam zacijelo pribaviti drugu cipelu. Otići ćete zatim u ,Baker Street Station, u ured za izgubljene stvari. Cipela je nestala - kada?

Gospođa Hubbard razmisli.

- Pa, ne mogu se sada točno sjetiti, gospodine Poirot. Možda prije dva mjeseca. Ne mogu reći ništa određenije. Ali mogla bih saznati od Sally Pinch točan datum njezine zabave.

- Da. Dobro . . . - On se još jednom okrenu prema gospođici Lemon. - Možete biti pomalo neodređeni. Recite da je cipela izgubljena u tramvaju Unutrašnjeg kruga - što je najvjerojatnije - ili da ste je možda izgubili u nekom drugom tramvaju ili možda u autobusu. Koliko autobusa, saobraća u okolini Hickory Roards?

- Samo dva, gospodine Poirot.

- Dobro. Ako ništa ne postignete u Baker Streetu, pokušajte u Scotland Yardu i recite da ste je izgubili u taksiju.

- Lambeth - dopuni djelotvorno gospođica Lemon.

Poirot mahne rukom.

- Vi uvijek znate te stvari.

- Ali, zašto mislite . . . - zausti gospođa Hubbard.

Poirot je prekine.

- Da najprije vidimo kakav ćemo rezultat postići. Tada ćemo, bio on negativan ili pozitivan, vi i ja, gospođu Hubbard, morati ponovno porazgovoriti. Tada ćete mi reći sve ono što je potrebno da znam.

- Ja stvarno mislim da sam vam rekla sve što sam mogla.

- Ne, ne. Ne slažem se s vama. Radi se o mladim ljudima, koji zajedno stanuju, različitih su naravi, različita spola. A voli B, ali B voli C, a I i E potegli su bodeže, možda zbog A. Ja i sve to moram znati. Uzajamno djelovanje ljudskih osjećaja. Svađe, ljubomore, prijateljstva, zloba i sve nesklonosti.

- Sigurna sam - reče gospođa Hubbard zbunjeno - da ne znam ništa o takvim stvarima. Ja se ni u što ne uplećem. Ja samo trčkaram po zgradi i brinem se za opskrbu i takve stvari.

- Ali vi se zanimате za ljude. Tako ste mi rekli. Vi volite mlade ljude. Prihvatili ste to mjesto zato da dođete u dodir s ljudskim problemima, a ne zato što bi ono bilo ne znam kako zanimljivo u financijskom pogledu. Tamo zacijelo ima studenata koje volite i nekih koje ne volite podjednako, ili ih možda uopće ne volite. Vi ćete mi to reći - da, vi ćete mi sve to reći! Zato što ste zabrinuti - ne zbog onoga što se dogodilo - zbog toga biste mogla otići na policiju...

- Gospođa Nicoletis ne bi voljela da ima policiju u kući, vjerujte mi.

Poirot navali, ne obazirući se na njen prekid - Ne, vi ste zabrinuti zbog nekoga - nekoga, za koga mislite da bi mogao biti odgovoran, za sve to ili barem umiješan u to. Dakle, nekog koga volite.

- Zaista, gospodine Poirot.

- Da, zaista. A ja mislim da ste s pravom zabrinuti. Jer ,taj svilen šal, izrezan u komade to nije lijepo. Ni razrezanjača, ni to nije lijepo. Zato što sve ostalo izgleda, kao djetinjarija - a ipak - nisam siguran u to. Ne, nisam nimalo siguran u to.

Treće poglavlje

Pomalo užurbano, kako se popela uz stepenice, gospođa Hubbard gurne svoj patentni ključ u vrata kuće u Hickory Roadu broj 26. Upravo kad se vrata otvoriše, dotrča za njom uz stepenice visok mladić vatreno crvene kose.

- Zdravo, Mami - reče, jer joj se Len Bateson gotovo uvijek tako obraćao. Bio je to dobrodušan mladić s oockneyskim prizvu.kom u glasu, milostivo lien bilo kakva kompleksa manje vrijednosti. - Bili ste malo u skitnji?

- Otišla sam na čaj, gospodine Bateaone. Nemojte me sada zadržavati, nemam vremena. - Izrezao sam danas predivan leš - reče Len. - Fantastičan!

- Nemojte biti tako stravični, zločesti dječaće. Predivan leš, ma nemojte! Kakva ideja. Sasvim sam se naježila od vaših riječi.

- Len Bateson se nasmije i predvorje odjeknu to nije od glasnog ha, ha.

- Nije to ništa prema, Celiji - reče. Navratio sam u ljekarnu. Došao sam da ti nešto kažem o lešu - rekao sam joj. Problijedjela je kao krpa i mislio sam da će ispustiti dušu. Što vi mislite o tome, Majko Hubbard?

- To me uopće ne čudi - reče gospođa Hubbard. - Kakva ideja! Celia je možda pomislila da govorite o pravom lešu.

- Što mislite s tim - pravi? Što vi mislite, od čega su naša tijela? Od sintetike?

Iz sobe na desnoj strani. iziđe van mladić duge neuredne kose i reče zajedljivo:

- A, to si samo ti. Mislio sam da je u pitanju najmanje četa snažnih muškaraca. Glas je doduše zvučao kao glas jednog čovjeka, ali jačina glasa kao da je potekla od desetorice.

- Nadam se da ti to ne ide na živce, uvjeren sam da ne ide.

- Ništa više nego i obično - reče Nigel Chapman i opet nestane.

- Naš nježni cvjetić - reče Len.

- Nemojte se gristi, vas dvojica - reče gospođa Hubbard. - Ja volim kad su ljudi dobre naravi i kad su barem malo trpeljivi.

Visoki joj se mladić onako odozgo srdačno nasmiješi.

- Boli me glava za našeg Nigela, Mami reče.

Djevojka koja je u tom trenutku silazila stepenicama reče:

- Gospođo Hubbard, gospođa je Nicoletis u svojoj sobi i rekla je da bi vas željela vidjeti, čim se vratite.

Gospođa Hubbard uzdahne i krene uz stepenice. Visoka tamnaputa djevojka koja joj je donijela poruku stane uza zid da je propusti.

Len Bateson skine baloner i reče: - što se gore događa, Valerie? Pritužbe na naše ponašanje vjerojatno u pravo vrijeme prelaze na Mamu Hubbard?

Djevojka slegne krhkim, otmjenim ramenima. Siđe stepenicama i uputi se preko predvorja.

- Ova je kuća svaki dan sve sličnija ludnici reče mladić preko ramena.

Govoreći to, iziđe kroz vrata i krene na desno.

pita- Kretala se onom obijesnom neussijenom lakoćom koja je svojstvena svim profesionalnim manekenima.

- Kuća broj 26 u Hickory Roadu sastojala se zapravo od dviju zgrada, broja 24 i 26, spojenih zajedničkim zidom. Sjedinjene su samo u visini prizemlja, tako da su obje imale zajednički salon i prostranu blagovaonicu u prizemlju, te dvije ostave i mali ured prema dvorišnoj strani kuće.

Na gornje katove vode dva zasebna stepeništa . Djevojke zauzimaju spavaonice na desnoj strani zgrade, a muškarcima na lijevoj, na bivšem broju 24.

Gospođa Hubbard stiže na vrh stepeništa i otkopča ovratnik svog ogrtača. Okrenuvši prema sobi gospođe Nicoletis, ona uzdahne.

- Opet ju je uhvatilo jedno od njenih raspoloženja, pretpostavljam - promrmlja.

Ona zakuca na vrata i uđe. Salon gospođe Nicoletas bio je uvijek dobro ugrijan. Na velikom električnom grijaču bili su uključeni svi elementi, a prozor je bio čvrsto zatvoren. Gospođa, je Nicoletis sjedila na sofi okružena gomilom prilično prljavih svilenih i baršimastih divanskih jastuka. Bila je to visoka tamnopuska žena, juš uvijek pristala izgleda., zloćudnih usana i velikih smedih očiju.

- A! Dakle došla ste! - Gospođa je Nicoletis obojila svoj glas prizvukom optužbe.

Gospođa Hubbard, vjerna svojoj lemonske krvi, ostade mirna.

- Da - odgovori ona oporo - došla sam. Rekli su mi da me želite vidjeti iz nekog osobitog ! razloga.

- Da, stvarno želim. Pa to je užasno, upravo :tako, užasno!

- Što je užasno?

- Ove cedulje! Vaši računi! - Gospođa Nicoletas kretnjom uspješnog čarobnjaka izvuče ispod jastuka snop papira. - čime mi hranimo te jadne studente?

Paštetom od foie gras i prepelicama? Je li ovo Ritz? što misle ti studenti, tko su oni?

- Mladi ljudi zdrava teka - odgovori gospođa Hubbard. - Oni dobivaju dobar doručak i umjeren večernji obrok - jednostavnu, ali zdravu hranu. I sve se to ostvaruje prilično jeftino.

- Jeftino? Jeftino? I vi se to usucujete reći meni? A ja sam jednostavno upropaštena!

- Vi ostvarujete veoma znatnu dobit, gospođo Nicoletis, u ovoj ustanovi. A studentima su, propisane cijene na gornjoj granici njihovih mogućnosti.

- I nismo li uvijek puni? Jesam li ikad imala slobodnih mjesta za koja ne bi bilo tri puta više pretendenta? Ne šalju li mi studente iz Britanskog konzulata, iz Londonske sveučilašne stambene uprave - iz ambasada - iz Francuskog liceja? Nemamo li ovdje uvijek za svako ispražnjeno mjesto po tri molitelja?

1 Franc. - guščja jetra. (Nap, prev)

- A to je pretežno i zbog toga što su ovdašnji obroci ukusni i obilni. Mladi se ljudi moraju hraniti kako treba.

- Ah! Ove su svote nemoguće! Svemu je tome kriva ona talijanska kuharica i njen muž. Oni vas u pogledu hrane varaju.

- O, ne, ne varaju, gospocio Nicoletis. Vje rujte da mene nikakvi stranci ne mogu prevaruti. - Znači li to da me onda vi - da me vi sami pljačkate.

Gospođa Hubbard ostade mirna.

- Ne mogu dopustiti da ovako govorite reče ona glasom kojim bi mogla odgovoriti neka staromodna dadilja na kakvu izuzetno okrutnu optužbu. - Nije lijepo to što činite i to bi vas uskoro moglo dovesti u nepriliku.

- Ah! - Gospođa Nicoletis baci svežanj računa dramatično u zrak, tako da su se razletjeli i na sve strane prosuli po podu. Gospođa se Hubbard sagne i pokupi ih, stisnuvši usta. Razbjesnili ste me - viknu njezina poslodavka.

- Usuđujem se reći - nastavi gospođa Hubbard - da za vas nije dobro, vi to znate, da se zbog svega tako uzbudujete. Razdraženost loše djeluje na krvni pritisak.

- Priznajte da su ove svate veće od onih iz prošlog tjedna?

- Naravno da jesu. U Lamptonovim su se dućanima neki proizvodi prodavali po veoma povoljnoj, sniženoj cijeni. Ja sam to iskoristila. Idućeg će tjedna svote biti ispod prosjeka.

Gospođa je Nicoletis pogleda mrzovoljno. - Vi sve tako uvjerljivo objašnjavate.

- Evo - stavi gospođa Hubbard na stol urednu hrpu složenih rečima. - što jaš?

- Djevojka iz Amerike, Sally Linch, kaže da će otići - ja ne želim da ode. Ona je Fulbriteov stipendist. Ona će privući ovamo i druge Fulbriteove stipendiste. Ona ne smije otići.

- Što je razlog njena odlaska?

Gospođa Nicoletis slegne svojim glomaznim ramenima.

- Tko će se toga sjetiti? Nije baš bila iskrena. To znam. Ja to uvijek znam.

Gospođa Hubbard zamišljeno klamne. U tom pogledu bila je sklona povjerovati gospođi Nicoletis.

- Meni Sally nije ništa rekla.

- Ali vi ćete porazgovoriti s njom?

- Hoću, naravno.

- I ako su u pitanju oni obojeni studenta, oni Indijci, one crnkimje - onda svi oni mogu otići, razumijete? Te rasne barijere, to za Amerikance mnogo znači - a za mene su Amerikanci važniji - a što se tiče tih obojenih - neka idu do vraga!

Ona napravi dramatičan pokret.

- Ne, dok sam ja na ovom položaju - uzvratila gospođa Hubbard hladno. - Vi uopće niste u pravu. Ovdje među studentima ne vladaju takvi osjećaji, a ni Sally sigurno nije takva. Ona i gospodin Akibombo vrlo često večeraju zajedno, a nitko nije tako crn kao on.

- Onda su u pitanju ljevičari - vi znate kako se Amerikanci odnose prema njima. Nigel Chapman, uzмимо - on je sigurno komunist.

- Sumnjam, reče gospođa Hubbard

- Da, da. Trebalo je da čujete što je rekao neke večeru.
- Nigel je kadar koješta reći, samo da ljude razljuti. On je u tom pogledu veoma težak.
- Vi sve njih tako dobro poznajete. Draga gospodo Hubbard, vi ste divni! Ja sama sebi uvijek iznova govorim - što bih ja bez gospode Hubbard? Ja se pretjerano oslanjam na vas. Vi ste predivna, predivna žena.
- Najprije jed, a poslje med - reče gospođa Hubbard.
- Što ste rekli?
- Budite bez brige. Učinit ću sve što mogu. Ona iziđe iz sobe, prekinuvši tako pretjerane izljeve zahvalnosti.

Mrmljajući sama sebi: - Samo gubim vrijeme; ova žena može čovjeka natjerati u ludilo! - žurila se hodnikom u svoj salon.

Ali za gospođu Hubbard još ni tamo nije bilo mira. Tek što je ušla, ustane sa stolice visoka spodoba i reče:

- Bilo bi mi drago kad bah mogla s vama malo, porazgavarati, molim vas.
- Naravno, Elizabeth.

Gospođa Hubbard bila je prilično iznenađena. Elizabeth Johraston bila je djevojka iz Zapadne Indije i studirala je pravo. Bila je vrijedina, ambiciozna, mnogo je držala do sebe. Uvijek je djelovala izuzetno uravnoteženo i samopouzdana i Gospođa ju je Hubbard uvijek smatrala jednim od najugodnijih studenata u hostelu.

I sada je bila savršeno sabrana, ali Gospođa Hubbard razabra u njenu glasu neki lagani drhtaj, iako su crte njena tamnog lica bale prilično smirene.

- Nešto se dogodilo?
- Da. Hoćete li doći sa mnom u moju sobu, molim vas?
- Samo trenutak. - Gospođa Hubbard skine ogrtač i rukavice i onda se uputi za djevojkom iz sobe, pa uz stepenice. Djevojčina je soba bila je na najgornjem katu. Ona otvori vrata i krene prema stolu pored prozora.

- Ovo su moje radne bilješke - reče. - I predstavljaju nekoliko mjeseci napornog učenja. Vidite li što je od ovoga učinjeno?

Gospodi Hubbard zastane dah i ona se tiho zagrcne.

Po stolu je bila prolivena tinta. Tekla je svuda po papirima, natapajući ih skroz naskroz. Gospođa Hubbard dodirne ih vrškom prsta. Još su uvijek bili mokri.

Znajući da je pitanje koje postavlja ludo, ona ipak reče:

- Vi sami niste prolili tu bintu?

- Ne. To je učinjeno dok sam ja bila vani. - Gospođa Biggs, mislite . . .

Gospođa Biggs bila je čistačica koja je imala na brizi spavaonice u najgornjem katu.

- To nije učinila gospođa Biggs. Ovo čak nije ni moja tinta. Moja se nalazi tamo na polici pored kreveta. Ona nije ni dirnuta. To je učinio netko tko je tintu donio sa sobom, a učinio je to namjerno.

Gospođa Hubbard bila je zaprepaštena.

- Kako je to užasno pakostan - i okrutan postupak.

- Da, to je zaista ružno.

Djevojka je govorila gotovo mirno, ali gospođa Hubbard nije pogriješila, da bi slučajno potcijenila njene osjećaje.

- Dakle, Elizabeth, ja jednostavno ne znam što bih rekla. Ja sam zaprepaštena, strahovato zaprepaštena i učinit ću sve što mogu da pronađem tko je izvršio to pokvareno, zlobno djelo. Vi sami nemate nikakvu predodžbu o tome?

Djevojka odmah odgovori.

- Ova je tinta zelena, jeste li primijetili? - Da, primijetila sam.

- Ovakva zelena tinta nije baš uobičajena. Ja znam samo jednu osobu koja je kod nas upotrebljava. Nigel Chapman.

- Nigel? Vi mislite da bi Nigel mogao učiniti nešto slično?

- Ja to ne bih bila pomislila - ne. Ali on svoja pisma i bilješke piše zelenom tintom.

- Morat ću mu postaviti nekoliko pitanja. Strašno mi je žao, Elizabeth, što se nešto ovakvo moglo dogoditi u ovoj kuća, a mogu vam reći samo to da ću učiniti sve što budem mogla da ovo izvedem na čistac.

- Hvala vam, gospođo Hubbard. Bilo je i drugih stvari, je li tako?

- Da, ovaj . . . da.

Gospođa Hubbaxd iziđe iz sobe i krene prem stepenicama. Ali prije nego što je počela silaziti iznada zastane i umjesto toga krene niz prola prema vratima na kraju hodnika. Zakuca, a glas gospođice Sally Finch zamoli je da uđe.

Soba je bila ugodna, a i sama Sally Finch vesela crvenokosa djevojka, bila. je ljupka osoba Nešto je pisala na bloku i podigla svoje punašno lice. Pružila je prema njoj otvorenu kutiji sa slatkišima i rekla nerazgovjetno:

- Slatkiša su od kuće. Uzmite koji.

- Hvala, Sally. Ne bih sada. Prilično san uzrujana. - Ona zastane.

- Jeste li čuli što se dogodilo Elizabeth Johnston?

- Što se dogodilo Crnoj Bess?

Taj je nadimak izmišljen od milja, a isto ga je tako prihvatila i sama djevojka.

Gospođa Hubbard opiše što se dogodilo. Sally pakaza sve znakove suosjećajne srdžbe.

- Mogu reći samo to da je podlo učiniti nešto slično. Ne bih mogla vjerovati da netko može učiniti nešto slično našoj Bess. Nju svi vole. Ona je mirna i ne hoda mnogo naokolo i ne druži se mnogo ni s kim, ali sigurna sam da nems toga kome ona ne bi bila draga.

- To bih isto i ja mogla reći.

- Dakle, sve je to dio svih onih drugih stvari, zar ne? I evo zašto . . .

- I što, evo zašto? - upita gospođa Hub bard, pošto je djevojka naglo zastala.

Sally polako reče:

- I evo zašto ja odlazim odavle. Je li vam gospođa Nick rekla?

- Da. Bila sam veoma uznemirena zbog toga. Činilo mi se da misli kako joj niste naveli pravi razlog svog odlaska.

- Pa, nisam. Nema potrebe da je još više uznemirujerno. Znae kakva je ona. ali postoji razlog, sasvim dovoljan. Ja jednostavno ne volim ovo što se ovdje događa. Bilo je glupo što se izgubila moja cipela, a onda je i Valerijin šal izrezuckan na komadiće - pa onda Ianova naprtnjača . . . nije važno to što su neke stvari pokradene - konačno, to se uvijek događa - to nije lijepo, ali je, grubo rečeno, normalno - ali sve ono drugo nije. - Ona na trenutak zastane, smješkajući se, a onda se odjednom glasno nasmije. - Akibombo je presirašen - reče. - On je u svemu neobično superioran i obrazovan ali odmah ispod te površine krije se dobro staro vjerovanje Zapadne Afrike u magiju.

- Ah! - odgovori gospođa Hubbard zlovoljno. - Ne podnosim praznovjerne budalaštine. Radi se samo o običnim ljudskim bićima, koja sama sebi prave neprilike. To je sve što se ovdje događa.

Sallyna se usta iskrive u širak mačji osmijeh. - Naglasak je - reče ona - na riječi običan. Ja nekako osjećam da u ovoj kući postoji osoba koja nije obična!

Gospođa Hubbard siđe stepenicama. Skrene u zajedničku studentsku sobu u prizemlju. U sobi se nalazilo četvoro ljudi. Valerie Hobhouse ispružila se potrbuške na sofi, prebacivši svoju vitku elegantnu nogu preko pruručja; Nigel Chapman sjedio je za stolom s teškom otvorenom knjigom ispred sebe; Patricia Lane naslonila se na okvir kamina, i djevojka u kišnom ogrtaču, koja je upravo pristigla i još skidala vunenu kapu, kad je ušla gospođa Hubbard. Bila je što punašna plavokosa djevojka smedih, široko razmaknutih očiju i obično malčice otvorenih usana, tako da je uvijek djelovala nekako preplašeno.

Izvadivši cigaretu iz usta, Valerie reče nehajnim, otegnutim glasom:

- Zdravo, Mami, jeste li onom našem starom vragu, našoj poštovano gazdanici, dali sirup za smirenje?

Patricia Lane upita:

- Je li bila na bojnom pohodu?

- I te kakol - nadoveže Valerie i zahioće. - Dogodilo se nešto veoma neugadno - reče gospođa Hubbard.

- Nigele, molila bih vas da j mi pomogneie.

- Ja, gospođo? - Nigel je pogleda i sklopi knjigu. Njegovo mršavo, zlobno lice odjednom zasja od pakosnog, ali iznenadujuće milog osmijeha. - što sam skrivio?

- Ništa, nadam se - odgovori Gospođa, Hubbard. - Ali po bilješkama Elizabeth Johnston namjerno je i pakosno prolivena tinta, i to zelena tinta. Vi pišete zelenom tintom, Nigele?

On se zablji u nju, osmijeh mu se na licu ugasi.

- Da, ja upotrebljavam zelenu tintu.

- Strašno - reče Patricia. - Voljela bih da nije tako, -Nigele. Uvijek sam ti govorila da je upotrebljavaš zbog strahovite afektacije.

- Ja volim afektirati - uzvratu Nigel. Ljubičasta bi tinta bila mnogo bolja, mislim. Moram se potruditi da je nabavim. Ali, govorite li vi to ozbiljno, Mami? O sabotazi, mislim?

- Da, ja govorim ozbiljno. Jeste li to učinili vi, Nigele?

- Ne, naravno da nisam. Ja volim gnjaviti ljude, kao "sto znate, ali nikad ne bih izveo ovakav prljav štos - a pogotovo ne Crnoj Bess, koja se bavi svojim vlastitim poslom, tako da bi to moglo poslužiti kao primjer nekim ljudima koje bih magao spomenuti. Gdje je ta moja tanta? Napunio sam nalivpero jučer navečer, sjećam se. Obično je držim tamo, na polici. - On skoči i prijede preko sobe. - Evo je! - Dohvati bočacu, a onda zaviždi. - Imate pravo. Bočica je gotovo prazna. Trebala bi zapravo biti gotovo puna.

Djevojka u kišnom ogrtaču tiho cikne.

- O bože moj ! - reče. - O bože moj ! Ovo mi se ne sviđa . . .

Nigel se s optužbom u očima okrene prema njoj.

- Imaš li alibi, Celia? - upita prijeteći. Djevojka se zagrcne.

- Ja to nisam učinila. Ja to stvarno nisam učinila. Uostalom, ja sam cijeli dan bila u bolnici. Nisam mogla . . .

- Hajde, Nigele - reče gospođa Hubbard. - Ne gnjavite Celiiju.

Patricia Lane reče ljutito:

- Ne shvaćam zašto bi Nigel bio sumnjiv. Samo zato što je netko uzeo njegovu tintu . . . Valerie reče mačkasto:

- Tako je, draga, brani svog momka. - Ali to je tako nepravično . . .

- Ali ja s tim stvarno nemam nikakve veze - prosvjedovala je Celia ozbiljno.

- Nitko ne misli da si to učinila ti, dijete reče Valerie nestrpljivo. - Pa ipak, znaš - njezine se oči susretnu s očima gospođe Hubbard i one se zagledaju jedna u drugu - sve to prelazi granice obične šale. Nešto se s tim u vezi mora učiniti.

- Nešto se i poduzima - reče gospođa Hubbard mračno.

Četvrto poglavije

- Izvolite, gospodine Poirot.

Gospođica Lemon stavi pred Poirota mali smeđi papirnati omot. On skine papir i s poštovanjem se zagleda u lijepu srebrnu večernju cipelu.

- Bila je u Baker Streetu, baš kao što ste rekli.

- To nas je izbavilo od nekih neprilika reče Poirot. - I potvrdilo moju zamisao.

- Zaista - reče gospođica Lemon, koja je po prirodi bila savršeno neznatiželjna.

Ali je ipak bila osjetljiva zbog prava na ljubav prema sestri. Zato nadoveže:

- Ako vas isuviše ne uznemirujem, gospodine Poirot, primila sam od svoje sestre pismo. Tamo je došlo do nekih novih otkrića.

- Dopuštate li da ga pročitam?

Ona mu pruži pismo, a on, pošto ga pročita, zamoli gospođicu Lemon da telefonom nazove svoju sestru, Gospođica Lemon uskoro mu saopći da je dobila vezu. Poirot prihvati slušalicu.

- Gospodo Hubbard?

- O, da, ja sam, gospodine Poirot. Tako je ljubazno od vas što ste me tako brzo nazvali. Bila sam uastinu veoma . . .

Poirot je prekine.

- Odakle telefonirate?

- Pa - iz Hickory Rooda 26, naravno. A, shvaćam na što mislite. Nalazim se u svom salonu.

- Ima li tko kod vas priključaka?

- Ovo je priključak. Glavni je vod dolje u dvorani.

- Da li bi netko u kući mogao prislušivati naš razgovor?

- U ovo doba dana svi su studenti vani. Kuharica je otišla u kupovinu. Geronimo, njen muž, veoma malo razumije engleski. Tu je i čistačica, ali ona je nagluha i sasvdm sam sigurna da se ona ne bi gnjavila prisluškivanjem.

- Dakle, vrlo dobro. Mogu slobodno govoriti. Priređujete li vi povremeno uveče kakva predavanja, ili prikazivanje filmova? Bilo kakve zabave?

- Povremeno priređujemo predavanja. Nedavno je bila kod nas gospođica Baltrout, istraživačica, sa svojim koloriranim dijapozitivima. Imali smo i priredbu Misije za Daleki istok, ali bojim se da je te večeri priličan broj studenata izišao u grad.

- Tako. Dakle, za večeras, uspjeli ste nagovoriti Gospođana Herculea Poirota, poslodavca svoje sestre, da dođe i porazgovori s vašim studentima o njegovim najzanimljivijim slučajevima.

- To bi bilo vrlo zgodno, sigurna sam, ali, mislite li . . .

- Ne radi se o mišljenju. Ja sam siguran.

Te večeri našli su studenti, ulazeći u zajedničku dvoranu, obavjest pribodenu na ploču što je stajala pored samog ulaza.

G. Hercule Poirot, slavni privatni detektiv, ljubazno se odazvao našem pozivu da večeras održi razgovor o teoriji i praksi uspješnog istraživanja, s osvrtom na neke slavne kriminalne slučajeve.

Studenti koji su se vraćali kući popratili su to kojekakvim primjedbama.

- Tko je što privatno oko?

- Nikad čuo za njega.

- O, ja jesam. Jedan je čovjek osuđen na smrt zbog ubojstva neke dvorkinje, a taj ju je detektiv u posljednjem trenutku izvukao, otkrivši pravog krivca.

- Meni to zvuči praznjikavo.

- Ja mislim da bi to moglo biti zabavno.

- Colinu bi se što moralo svidati. On je lud za kriminalnom psihologijom.

- Ja to ne bih postavio baš tako, ali ne poričem da bi moglo biti zanimljivo porazgovoriti s čovjekom koji je bio u tako bliskom dodiru s kriminalcima.

Večera je bila u devetnaest i trideset i većina je studenata već posjedala kad je gospođa Hubbard izašla iz svog salona (gdje je uglednom gostu ponuđen Xeres) u pratnji malog postarijeg čavjeka sumnjivo crne kose i brkova zastrašujućih razmjera, koje je sa zadovoljstvom uvijao.

- Ovo su neki od naših studenata, gospodine Poirot. Ovo je gospodin Hercule Poirot koji će biti tako ljubazan da poslije večere s nama porazgovara.

Izmijenjeni su pozdravi i Poirot sjedne pored gospođe Hubbard i zaposli se nastojanjem da svoje brkove drži na odstojanju od izvanrednog minestronea kojim ih je poslužio mali živahni Talijan, poslužitelj, iz velikog dubokog jušnika.

Zatim je uslijedilo neko vrelo jelo od špageta i mesnih kuglica i tada je djevojka koja je sjedila s njegove desne strane bojažljivo upitala:

- Da li sestra gospođe Hubbard uistinu radi kod vas?

Poirot se okrene prema njoj.

- Da, uistinu. Gospođica Lemon već je dugi niz godina moja tajnica. To je najsposobnija žena na svijetu. Ja se nje ponekad bojim.

- O, razumijem. Zanima me . . .

- No, što vas zanima, gospođice?

On joj se očinski nasmnješi, stvarajući u mislima zaključke, kao obično.

- Zgodna, zabrinuta, ne baš bistra, uplašena...

On nastavi:

- Možete li mi reći kako se zovete i što studirate?

- Celia Austin. Ne studiram. Ja sam ljekarnica, u Bolnici svete Katarine.

- A, tako, je li to zanimljiv posao?

- Pa, ne znam - možda jest. - Njen je glas zvučio prilično nesigurno.

- A ovi drugi? Možete li mi možda reći nešto o njima? Ja sam shvatio da je to dom za strane studente, ali ovi djeluju pretežno kao Englezi.

- Neki su od stranaca vani. Gospodin Chandra Lal i gospodin Gopal Ram - oni su Indijci - i gospođica Reinjeer, Dankinja - i gospodin Ahmed Ali, Egipćarin, koji se strahovito zanima za politiku!

- A ovi ovdje? Pripovijadajte mi o njima.

- Dakle, onaj što sjedi slijeva od gospođe Hubbard, to je Nigel Chapman. Studira srednjovjekovnu povijest i talijanski na Londonskom sveučilištu. Ona djevojka pored njega je Patricia Lane, ona s naočalima. Ona se upravo sprema za diplomu na arheologiji. Visok riđokos momak zove se Len Bateson, on je medicinar, a ona tarmoputa djevojka, -to je Valerie Hobhou, radi u kozmetičkom salonu. Pored nje je Colin McNabb - on je na, postdiplomskom studiju psihijatrije.

Dok je govorila o Colinu, njezin se glas jedva primjetno promijenio. Poirot je pažljivo pogleda i zapazi da joj se lice oblilo crvenilom.

On reče u sebi:

- Dakle - ona je zaljubljena i ne može lako prikriti tu činjenicu.

Primijetio je da mladi McNabb, kako se čirilo, ni jednom nije pogledao preko stola, isuviše zauzet razgovorom s nasmijanom crvenokosom djevojkom pored sebe.

- Ono je Sally Finch. Amerikanka - nalazi se ovdje kao stipendist Fulbritea. Onije je zatam Genevieve Maricaud. Ona studira engleski, kao i Rene Halle, koji sjedi pored nje. Ona mala plavokosa djevojka, ono je Jean Tomlinson - ona-također radi kod Svete Katarine. Kao fizioterapeut. Onaj crni čovjek, to je Akibombo - došao je iz Zapadne Afrike i strašno je zgodan. Onamo je također Elizabeth Johnston, ona je s Jamaike i studira pravo. Pored nas, meni zdesna, sjede dva studenta iz Turske koji su došli otprilike prije tjedan dana. Jedva da nešto natucaju engleski.

- Hvala vam. A da li se svi vi međusobno slažete? Ili imate i nekih razmirica? Lakoća tona oduzela je njegovim riječima ozbiljnost.

- Celia odgovori:

- O, svi smo mi isuviše zauzeti da bismo se prepirali, premda . . .

- Premda, što, gospođice Austin?

- Pa - Nigel - onaj pored gospođe Hubbard. On voli ljude zadirkivati i ljutiti. A Len Baieson stvarno se ljuti. On ponekad podivlja od bijesa. Ali on je uistinu vrlo drag.

- A Colin McNabb - da li se i on također ljuti?

- Ne. Colin samo podigne obrve i čini se da, se zabavlja.

- Raumijem. A vi, mlade dame, da li se vi kadgod prepirete?

- O, ne, sve se mi vrlo dobro slažemo. Genevieve je kadikad razdražljiva. Mislim da su Francuzi skloni preosjetljivosti - oh, mislim, zapravo- žao mi je . . .

Celia je bila utjelovljena zbunjenost.

- Znae, ja sam Belgi,janac - reče Poirot svečano. I nastavi brzo, prije nego što bi se Celia mogla opet pribitati: - što ste mislili malo prije, gospođice Austin, kad ste rekli da vas nešto zanima? što vas zanima?

Ona je nervozno mrvila kruh.

- A, to - ništa - zapravo ništa - samo, u posljednje se vrijeme događaju ovdje neke budalaste šale na tuđi račun - mislila sam da je gospođa Hubbard . . . Ali, stvarno, to je glupo s moje strane. Nisam mislila ni na što.

Poirot nije navaljivao. Okrenuo se prema gospodi Hubbard i ubrzo se uključio u razgovor s njom i Nigelom Chapmanom, koji je nabacio sporni izazov, kako je zločin zapravo oblik kreativne umjetnosti - i da su izrod društva zapravo policajci, koji ulaze u tu profesiju samo zbog svog pritajenog sadizma. Poirot se zabavljao gledajući kako se zabrinuta djevojka u naočalima, koja je sjedila pored njega, očajnički trudi pobiti njegove primjedbe čim bi ih on obznanio. Ali Nigel je uopće nije primjećivao.

Činilo se da se gospođa Hubbard blaženo zabavlja.

- Svi vi mladi ljudi danas mislite samo na politiku i psihologiju - reče ona. - Kad sam ja bila djevojka, mi smo bili mnogo bezbrižniji. Mi smo plesali. Kad biste u zajedničkoj sobi smotali prostirač, otkrili biste sasvim dobar parket i mogli biste zaplesati uz muziku s radija, ali vi to nikada ne činite.

Celia se nasmije i reče s prizvukom zlobe:

- Ali ti si ponekad plesao, Nigele. Jednom sam i ja s tobom plesala, mada ne vjerujem da se ti toga sjećaš.

- Ti si sa mnom plesala - reče Nigel ne vjerujući. - Gdje?

- U Cambridgeu - za vrijeme svibanjske regate.

- Oh, svibanjska regata! - Nigel odmahne rukom na mladenačke gluposti. - Svatko prolazi kroz ta mladenačka razdoblja. Sva sreća što to brzo prolazi.

Nigel u to vrijeme očigledno nije imao više od dvadeset i pet godina. Poirot pritaji osmijeh u svojim brkovima.

Patricia Lane reče ozbiljno:

- Znae, gospodo Hubbard, imamo mnogo za učenje. Uz sva predavanja koja pohađamo i bilješke koje moramo praviti, uistinu ne preostaje vremena ni za što drugo, osim za ono što je stvarno vrijedno truda.

- Pa, draga moja, čovjek je samo jednom mlad - zaključí Gospođa Hubbard.

Poslije špageta uslijedio je čokoladni puding, a poslije toga svi su prešli u zajedniku dvoranu i poslužili se kavom dz kavenika što je stajao na stolu. I tada pozvaše Poirota da počne svoje izlaganje. Dva su se Turčina pristojno ispričala. Ostali su posjedali i puni očekivanja promatrali.

Poirot ustane i počne govoriti uobičajeno samopauzdano. Njemu je zvuk vlastita glasa uvijek bio ugodan i govorio je lako i zabavno tri četvrt sata, prisjećajući se onih svojih doživljaja koji su mu omogućavali prijatno preuveličavanje. Da ih je na domišljat način pokušao uvjeriti kako je on, recimo , sajamski opsjenar, ne bi to bilo sasvim izmišljeno.

- I tako sam, vidite - zaključio on - rekao tom Grčkom gospodinu kako se sjećam jednog tvorničara sapuna, kojega sam upoznao u Ligeu, koji je otrovao svoju ženu da bi se oženio prekrasnom plavokosom tajnicom. Rekao sam mu to sasvim neusiljeno, ali sam odmah dočekaio reakciju. Pružio mi je ukraden novac koji sam mu upravo uspeo vratiti. Problijedio je i u njegovim očima pojavio se strah. »Htio bih ovaj novac«, rekao mu, dati nekoj dobrotvornoj ustanovi. Učinite s njim što vas volja, odgovori mi on. A na to rekao ja njemu, i to veoma značajno - »Preporučljivo je, monsieur, da budete veoma pažljivi. On je klimnuo bez riječi i kad sam izlazio, primijetio sam kako otire čelo. Bio se strahovito prestrašio, a ja - ja sam tako spasio njegov život. Naime, ma koliko ga njegova plavokosa tajnica zaludila, on ipak nije bio tako nesmotren da pokuša otrovati svoju glupu i neprivačnu ženu. Uvijek je bolje spriječiti, nego liječiti. Mi nastojimo spriječiti umorstvo - a ne čekamo da se ono izvrši.

On se nakloni i raširi ruke.

- Evo, dosta sam vas dugo zamarao. Studenti mu živo zapljeskaše. Poirot se klanjao. A tada, upravo u trenutku kad je sjedao, Colin MoNabb izvadi lulu iz usta i dobaci:

- A sada ćete nam, možda, ispričati nešto o tome, zašto ste zapravo došli ovamo?

Nastupi trenutna tišina, a onda Patricia prijekorno izgovori: - Coline!

- Dakle, to bismo svi mi mogli odganetnuti, zar ne? - On podrugljivo pogleda sve naokolo. - Gospodin Poirot ispričao nam je jednu malu veoma zabavnu pričicu, ali on nije radi toga došao ovamo. On je na zadatku. Ne mislite valjda ozbiljno, gospodine Poirot, da smo mi tako nedosjetljivi?

- Govori samo u svoje ime, Coline - reče Sally.
- Pogodio sam, zar ne? - nastavi Colin. Poirot opet raširi ruke u otmjenoj potvrdnoj kretnji.
- Priznajem - reče - da mi je noja ljubazna domaćica povjerila kako su neki događaji izazvali njezinu - zabrinutost.

Len Bateson ustane natmurenog i zastrašujućeg lica.

- Slušajte - reče - što sve ovo znači? Je li sve ovo nama namješteno?
- Je li moguće da si to tek sada shvatio, Batesone? - upita ga Nigel ljubazno.

Celia prestrašeno cikne i reče: - Ja sam dakle ipak bila u pravu!

Gospođa Hubbard progovori odlučno i autoritativno:

- Ja sam zamolila gospodina Poirota za mali razgovor, ali sam isto tako željela od njega zatražiti savjet o različitim stvarima koje su se u posljednje vrijeme kod nas dogodile. Nešto se moralo poduzeta i meni se činilo da bi jedina alternativa bila - policija.

Odjednom plane žestoka prepirka. Genevieve počne vatrenom francuštinom. - To bi bilo sramotno, bestidno, otići na policiju! - Odazvaše se i drugi glasovi, za ili protiv. U konačnom zatišju začu se odlučan glas Leonarda Batesona.

- Da čujemo što nam o našoj neprilici može reći gospodin Poirot.

Gospođa Hubbard reče:

- Ja sam gospodinu Poirotu iznijela sve činjenice. Ako vas on želi nešto upitati, sigurna sam da se nitko od vas neće tome usprotiviti.

Poirot joj se nakloni.

- Hvala vam. - Kao kakav čarobnjak, izvuče par večernjih cipela i pruži ih Sally Finch. - Jesu li ovo vaše cipele, mademoiselle?
- Pa - jesu - i to obje? Odakle se stvorila ova izgubljena?
- Iz Ureda za izgubljene stvari, na Baker Street stanici.

- Ali što vas je navelo na to da pomislite kako biste je mogli naći tamo, gospodine Poirot?

- Veoma jednostavan postupak dedukcije.

Netko je uzeo cipelu iz vaše sobe. Zašto? Ni radi toga da je nosi, ni radi toga da je proda. A budući da će svi početi pretraživati kuću, nastojeći da je pronaći, a naposljetku bi je i pronašli, cipela se morala iznijeti iz kuće, ili uništiti. Ali cipelu nije tako lako uništiti. Najlakše ju je odnijeti u autobus, ili u tramvaj, u zamotuljku, za vrijeme gužve, i ostaviti negdje ispod sjedala. To je bila moja prva pretpostavka i ona se pokazala točnom - i tako sam shvatio da sam na pravom putu - cipelu je netko uzeo, kao što kaže vaš pjesnik - da gnjavi, jer on je znao gnjaviti.

Valerie reče - Ovo nepogrešivim prstom ukazuje na tebe, Nigele, ljubavi moja!

Nigel odgovori, pomalo usiljeno: - Ako ti cipela pristaje, nosi je.

- Glupost - reče Sally. - Nigel nije uzeo moju cipelu.

- Dabome da nije - doda Patricia Ijutito. - To je sasvim besmislena pomisao.

- Besmisleno ili ne - odgovori Nigel - ali ja stvarno nisam učinio ništa slično - kao što će bez sumnje reći svatko od nas.

-Činilo se kao da je Poirot čekao upravo te riječi, kao što glumac očekuje svoju ishodišnicu. Njegove su oči zamišljeno motrile zarumenjeno lice Lena Baiesona, a onda prenese radoznao, pogled na ostale studente.:

I onda reče, izvodeći rukama namještenu gestu čovjeka iz jedne druge zemlje:

- Moj je položaj veoma neugodan. Ja sam ovdje gost. Došao sam na poziv gospode Hubbard - da ovdje provedem jedno ugodno večerje, to je sve. A osim toga, dakako, da vratim neobično dražestan par večernjih cipela našoj mademoiselle. što se tiče drugih stvari . . . - on - zastane.

- Gaspodin - Baieson? Da, Barteson - upitao me malo prije da kažem što ja mislim o ovoj - neprilici. Ali od mene bi bilo nepristojno da govorim, osim u slučaju kad me to ne bi zamolila jedna osoba, nego svi vi.

Vddjelo se kako Akibombo klima svojom crnom kovrčavom glavom u znak odlučnog odobravanja.

- Veoma korektan postupak, da - reče on. - Pravi demokratski postupak traži da se stvar stavi na glasanje svima prisutnima.

Uto se podiže nestrpljiv glas Sally Finch.

- Ah, glupost - reče ona. - Ovo je neka vrsta zabave, svi smo ovdje prijatelji. Da čujemo što će nam gospodin Poirot savjetovati, da se ne bismo više uznemirivali.

- U tome se ne mogu složiti s tobom, Sally - reče Nigel.

Poirot obori glavu. , - Vrlo dobro - reče. - Budući da me svi pitate, odgovorit ću vam da je moj savjet sasvim jednostavan. Gospoda Hubbard - ili još bolje gospođa Nicoletis - treba da odmah pozove policiju. Ne smije se gubiti ni trenutak vremena.

Peto poglavlje

Nema sumnje da je Poirotova izjava bila sasvim neočekivana. Nije izazvala val prosvjeda ili komentara, nego iznenadnu i neugodnu tišinu.

Iskoristivši to trenutno mrtvilo, gospođa Hubbard povede Poirota gore u svoj salon, a on je samo brzim i ljubaznim »Laku noć svima najavio svoj odlazak.

Gospođa Hubbard upali svjetlo, zatvori vrata i zamoli gospodina Poirota da sjedne u naslonjač ispred kamina. Njeno zgodno i dobroćudno lice bilo je smežurano od sumnje i zabrinutosti. Ona, ponudi gostu cigaretu, ali Poirot je ljubazno odbi, objasnivši joj da više voli svoje cigarete. Ponudi jednu i njoj, ali mu ona zahvali, rekavši odsutnim glasom: - Ja ne pušim, gospodine Poirot.

A onda sjedne njemu nasuprot i reče, nakon trenutnog kolebanja:

- Usudila bih se reći da imate pravo, gospodine Poirot. Možda bismo morali pozvati policiju zbog svega ovoga - osobito nakon ovog zlobnog ispada s tntom. Ali više bih voljela da to niste rekli onako - onako izravno.

- Aha - odgovari Poirot, paleći jednu od svojih tankih cigareta i promatrajući kako se iz nje diže dim. - Mislite da sam se morao pretvarati?

- Pa, ja smatram da je lijepo u svemu biti otvoren i jasan - ali meni se čini da bi bilo bolje da smo šutjeli i da smo jednostavno zamolili nekoga od policije da dođe ovamo i sasvim privatno istraži stvari. Ja, naime, mislim - ma tko da je učinio sve te gluposti - ta je osoba sada opomenuta.

- Jest, možda.

- Ja bih se usudila reći, posve sigurno uzvrata gospođa Hubbard prilično oštro. - U tome više nema možda! Čak i onda ako je to bio netko od posluge, ili od studenata koji večeras nisu bili ovdje, to će se proćuti. To se uvijek događa.

- Istina je. To se uvijek događa.

- A tu je i gospođa Nicoletis. Ja zaista ne znam kakav će stav ona zauzeti. To se kod nje nikad ne zna.

- Bit će zanimljivo da to saznamo.

- Naravno, ne možemo pozvati policiju bez njena odobrenja . . . Ali, tko je to sada?

Netko je naime oštro i odlučno zakucao na vrata. Kucanje se ponovilo i gotovo prije nego što je gospođa Hubbard izrekla razdraženo "Naprijed" - vrata se otvoriše i u sobu ude, s čvrsto stisnutom lulom među zubima i mrgodna izraza lica, Colin McNabb.

Izvadivši lulu i zatvorivša iza sebe vrata, izjavi:

Izvadivši lulu i zatvorivša iza sebe vrata reče:

- Nadam se da ćete mi oprostiti, ali ja sam jednostavno živo želio porazgovoriti koju riječ s gospodinom Poirotom ovdje.

- Sa mnom? - Poirot okrenu glavu s izrazom bezazlena iznenađenja.

- Da, s vama. - Colin je govorio oštro. On privuče prilično neudobnu stolicu i sjedne na nju bez okolišanja, gledajući u Herculea Poirota.

- Priuštili ste nam večeras zanimljiv razgovor - reče blagonaklono. - I ja ne mogu poreći da ste vi čovjek koji ima bogato i dugotrajno iskustvo, ali, oprostite mi ako kažem da su i vaše metode i vaše ideje podjednako zastarjele.

- Odista, Coline - napomene gospođa Hubbard, pocrvenjeviši - ti si uistinu neuljudan. - Nisam namjeravao vrijeđati, ali moram objasniti neke stvari. Zločin i Kazna, gospodine Poirot - to je granica do koje dopire vaš horizont.

- Meni se to čini kao prirodan slijed uzvratni Poirot.

- Vaš je pogled na zakon veoma ograničen na - štoviše, na zakon u njegovu najstaromodnijem go obliku. Danas čak i zakon mora voditi računa o najnovijim i najsuvremenijim -teorijama o uzrocima zločina. Uzroci su ono što je važno, gospodine Poirot.

- Ali u tome se ja - viknu Poirot - da se s, poslužim vašom pomodnom rečenicom, nisam mogao složiti s vama!

Vi dakle morate razmotriti uzrok svega onoga što se dogodilo u ovoj kući - vi morate otkriti zašto su sve te stvari učinjene.

- Ali ja se i opet slažem s vama - jest, to je ono najvažnije,

- Zato što uvijek postoji razlog, a za dotičnu osobu, može biti, čak i veoma čvrst razlog.

U tom trenutku gospođa Hubbard, koja se više nije mogla suzdržati, oštro uzviknu:

- Gluposti!

- E bome nemate pravo - odgovori joj Colin, okrenuvši se polako prema njoj, - Morate uzeti u obzir psihološku pozadinu.

- Psihololski bućkuriš! - uzvratni mu gospođa Hubbard. - Ja nemam dovoljno strpljenja za ovakve razgovore.

- Zato što baš ništa ne znate o tome - pridoda Coljin teškim, prijekornim tonom. I ponovno skrene pogled prema Poirotu.

" - Mene te stvari zanimaju. Upravo sada polazim postdiplomski tečaj iz psihijatrije i psihologije. Sada obrađujemo najzamršenije i zapanjujuće

slučajeve i želim vas upozoriti jedino na to, gospodine Poirot, da ne možete samo tako otpremiti zločinca, s doktrinom iskonskoga grijeha, ili namjernog zanemarivanja zakona jedne zemlje. Morate shvatiti korijen zla, ako uopće želite izliječiti mladog prestupnika. Te ideje u vaše vrijeme nisu bile poznate i nije se o njima razmišljalo i ja ne sumnjam u to da ćete ih teško prihvatiti . . .

- Krađa je krađa - ubaci tvrdoglavo gospođa Hubbard.

Colin se nestrpljavo namršti. Poirot skromno nadoveže:

- Moje su ideje bez sumnje staromodne, ali ja sam savršeno spreman da vas slušam, gospodine McNabb.

Činilo se da je Colin ugodno iznenađen.

- To je vrlo pošteno rečeno, gospodine Poirot. Sada ću pokušati da vam objasnim sve to, upotrebljavajući veoma jednostavne izraze.

- Hvala vam - prihvati Poirot skrušeno. - Da bi nam bilo lakše, počet ću od para cipela koji ste noćas donijeli sa sobom i vratili ih Sally Finch. Ako se sjećate, bila je ukradena jedna cipela. Samo jedna.

- Sjećam se da mi je ta činjenica odmah upala u oči - prizna Poirot.

Colin McNabb nagne se narijed; njegove ozbiljne, ali pristale crte lica ozariše se od gorljivosti.

- Da, ali vi niste shvatili značenje te činjenice. To je jedan od najljepših i najzahvalnijih primjera koji se može naći. Ovdje se radi o veoma jasno izraženom Pepeljuginu kompleksu. Vi zacijelo poznajete bajku o Pepeljugi?

- Po francuskom originalu - mais oui.

- Pepeljuga, kao neplaćena sluškinja, sjedi uz ognjište; njezine sestre, odjevene u svoju raskošnu odjeću, odlaze na Prinčev ples. Dobra Vila šalje i Pepeljugu na taj ples. Kad odbije ponoć, njene se raskošne haljine ponovno pretvaraju u dronjke - ona usplahirena pobjegne, ostavivši iza sebe jednu svoju papučicu. Tako i mi ovdje imamo osobu koja samu sebe uspoređuje s Pepeljugom (nesvjesno, dabome). I ovdje imamo frustraciju, zavist, osjećaj manje vrijednosti. Djevojka krade papuču. Zašto?

1 Franc. - dabome; naravno. (Nap, prev.)

- Djevojka?

- Pa naravno, djevojka. To bi - reče Colin- prijekorno - moralo biti jasno i čovjeku najskromnije inteligencije.

- Dakle Coldne! - umiješa se gospođa Hubbard .

- Nastavite, molim vas - reče Poirot ljubazno.

- Vjerojatno ni ona sama. ne zna zašto to čini - ali unutrašnja je želja jasna. Ona želi biti Princeza, želi da je Princ prepozna i da je zaprosi. Druga je značajna činjenica, to što je papuča ukradena privlačnoj djevojci koja se sprema na ples.

Colinova se lula već odavno ugasila. Sada je njome u sve većem zanosu samo mahao.

- A sada uzmimo neke od onih drugih događaja. Slučaj svrake koja skuplja lijepe stvarčice - stvari, koje su sve vezane uz privlačnu ženstvenost. Kameni puder, crvenilo za usne, naušnice, narukvica, prsten - sve to ima dvojako značenje. Djevojka želi biti primijećena. Ona želi biti čak i kažnjena - što je veoma čest slučaj kod vrlo mladih prestupnika. Sve to nije ni u kom slučaju ono što bismo mogli nazvati kriminalnom krađom. Ovdje želju za posjedovanjem nije pobuđivala vrijednost stvari. Na savršeno isti način imućna žena odlazi u robnu kuću i krađe stvari koje bi sasvim lako mogla i platiti.

- Besmislica - napomene gospođa Hubbard ratoborno. - Neki su ljudi jednostavno nepošteni i što je sve.

- A ipak je među ukradenim stvarima bio i prilično vrijedan dijamantni prsten - reče Poirot, ne obazirući se na upadicu gospođe Hubbard.

- Prsten je vraćen.

- Vi zacijelo nećete ustvrditi, gospodine McNabb, da se stetoskop može smatrati ženskim nakitom?

- To ima dublje značenje. žene koje osjećaju da su prikraćene za žensku privlačnost, mogu tražiti sublimaciju i u potrazi za karijerom.

- A kuharski priručnik?

- Simbol domaćeg ognjišta, muža, i obitelji.

- A borna kiselina?

Colin odvrati razdraženo:

- Dragi moj gospodine Poirot, nitko ne krade bornu kiselinu! Zašto bi je krao?

- To i mene zanima. Moram priznati, gospodine McNabb, da vi na sve imate odgovor, kako se čini. Objasnite mi onda značenje nestanka jednih starih flanelskih hlača - vaših flanelskih hlača, koliko sam shvatio.

Ovog se puta činilo da je Colinu neugodno. Pocrvenio je i nakašljao se.

- Ja to mogu objasniti - ali to će biti prilično zamršeno, a možda čak i - ovaj, da posve nezgodno:

- A, ne biste htjeli da pocrvenim.

Poirot se odjednom nagne naprijed i potapša mladića po koljenu.

- A tinta, prolivena po bilješkama jedne studentice, svileni šal, koji je izrezan i isjeckan? Zar vas te stvari ne uznemiruju?

Samozadovoljstvo i superiornost Colinova držanja doživješe iznenadnu i nevjerojatnu promjenu.

- Uznemiruju - odgovori on. - Vjerujte da me uznemiruju. Ona bi se morala podvrgnuti obradi - i to odmah. To nije slučaj za policiju. Ta mala jadnica čak i ne zna što se događa. Ona se sva zapetljala. Ako ja . . .` .

Poirot ga prekine.

- Vi dakle znate o kome se radi?

- Pa, imam veoma jake razloge za sumnju. Poirot promrmlja s izražajem čovjeka koji nešto rekapitulira:

- Djevojka koja nema ne znam koliko sreće sa suprotnim spolom. Povučena djevojka. Osjećajna djevojka. Djevojka, čiji mozak naginje sporosti u reakcijama. Djevojka koja se osjeća frustrirana i osamljena. Djevojka . .

Nitko zakuca na vrata. Poirot zastane. Kucanje se ponovi.

- Naprijed - reče gospođa Hubbard. Vrata se otvoriše i u sobu uđe Celia Austin.

- Aha! - reče Poirot, klimajući glavom. Točno. Gospođica Celia Austin.

Celia izbezumljenim očima pogleda Colina.

- Nisam znala da si ti ovdje - reče bez daha. - Došla sam . . . došla sam . . .

Ona duboko udahne i poleti prema gospođi Hubbard.

- Molim vas, molim vas, nemojte poslati po policiju. To sam bila ja. Ja sam uzela sve one stvari. Ne znam zašto. Nije mi jasno. Nisam htjela. To mi je jednostavno - to mi je jednostavno tako došlo. - Ona se okrenu prema Colinu. - Dakle, sad znaš kakva sam . . . i pretpostavljam da više nikad nećeš razgovarati sa mnom. Znaš da sam grozna . . .

_ - Oh, nimalo - reče Colin. Njegov zvonak glas bio je topao i ljubazan. - Ti si samo malčice zbrkana, i to je sve. To je samo svojevrsna bolest, koja te bila obuzela, zato što nisi jasno vidjela stvari oko sebe. Ako budeš imala povjerenja u mene, Celia, ja ću te uskoro uspjeti dovesti u red.

- O, Coline - stvarno?

Celia ga je gledala s neprikrivenim obožavanjem.

- Bila sam tako strašno zabrinuta.

On je pomalo pokroviteljski uhvati za ruke. - Dobro, sad više nema razloga za zabrinutost.

-Colin ustane, podvuče Celijinu ruku pod svoju mišicu i ozbiljno pogleda gospodu Hubbard.

- Ja se nadam - reče - da sad više neće biti budalastih, govora o pozivanju policije. Nije ukradeno ništa uistinu vrijedno, a sve što je uzela Celia će vratiti.

- Ne mogu vratiti narukvicu, ni puder - reče Celia uznemireno. - Bacila sam ih u odvodni kanal. Ali kupit ću nove.

- A stetoskop? - upita, Podrot. - što ste učinili sa stetaskapom?

Celia pocrveni.

- Ja nikad nisam uzela. nikakav stetoskop. " što bih ja sa glupim starim stetoskopom.

Njeno se crvenilo pojača. - A ni tintu nisam ja prolila po Elizabethinim papirima. Ja nikad ne bih učinila tako - nešto tako zlobno.

- A ipak ste izrezali i isjeckali šal gospođice Habhouse, mademoiselle?

Celiji postade neugodno. Ona reče prilično nesigurno.

- To je bilo nešto drugo. Mislim - Valerie se neće tužiti.

- A naprtnjača?

- O, ja je nisam razrezala. To mora da je netko-učinio jednostavno od bijesa.

Poirot izvadi popis koji je prepisao iz male bilježnice gospođe Hubbard.

- Recite mi - upita - i sada, to mora biti istina: za koji od ovih slučajeva jeste a za koji niste odgovorni?

Celia pregleda popis i odmah odgovori.

- O naprtnjači ne znam ništa, ni o žaruljama, ni o bornoj kuselini, ni o soli za kupanje, a prsten je bio jednostavno zabuna. Kad sam shvatila da je skupocjen, vratila sam ga.

- Razumijem.

- Jer ja uistinu nisam. namjeravala biti nepoštena. To je sve bila samo . . .-

- Što?

U Celijinim očima zaiskri plah oprez.

- Ne znam - stvarno ne. Ja sam sasvim smetena.

Colin odlučno prekine razgovor.

- Bit ću vam zahvalan ako je prestanete preslušavati. Mogu vam obećati da se ove stvari neće više ponoviti. Od sada nadalje za nju sam odgovoran ja.

- O, Coline, tako si dobar prema meni!

- Volio bih da mi mnogo pričaš o sebi, Celia. O svom najranijem djetinjstvu u roditeljskoj kući, na primjer. Jesu li se tvoj otac a tvoja majka slagali.

- O, ne, to je bilo strašno - kod kuće . . .

- Jasno. I . . .

Gospođa, ga Hubbard prekine. Govorila je odlučnim glasom.

- A sad bi toga bilo dosta, za oboje. Drago mi je, Celia, što ste došli i sve priznali. Vi ste ipak prouzrokovali mnogo briga i straha i treba da se stidite sami pred sobom.

Ali, evo što ću vam reći. Ja vam vjerujem da niste prolili namjerno tintu po Elizabethinim papirima. Ne vjerujem da biste vi učinili nešto slično. A sada se pokupite, i vi Colin. Za ovo vas veče imam oboje sasvim dosta!

Pošto su se za njima zatvorila vrata, gospođa Hubbard duboko uzdahne.

- Dakle - reče - što vi mislite o tome?

U očima Herculea Poirota nešto zasvjetluca. I on reče:

- Mislim - da smo prisustvovali jednom ljubavnom prizoru - modernog stila.

Gospođa Hubbard prijekorno uzdahne.

- *Autres temps, autres mœurs*, promrmlja Poirot. - U mojim mladim danima mladić je djevojci posuđivao knjige o filozofiji. Sve je bilo puno osjećaja i uzvišenih ideala. Danas momka i djevojku zbližuju samo nesređen život i kompleksi.

Franc. - Drugo vrijeme, drugi običaji. (Nap, prev)

- Sve same gluposti - reče gospođa Hubbard.-

Poirot se ne složi.

- Ne, nisu sve to samo gluposti. Temeljna su načela prilično osnovana - ali kad je netko ozbiljan mlad istraživač, kao Colin, on naposljetku svuda vidi samo komplekse i nesretan obiteljski život u žrtvinu domu.

- Celijin je otac umro kad je ona imala četiri godine - nadoveže gospođa Hubbard. - I ona je zapravo provela veoma sretno djetinjstvo uz dragu, ali ograničenu majku.

- Aha, ali ona je dovoljno pametna da to ne kaže mladom McNabbu! Reći će mu ono što on, želi čuti. Mora da je jako zaljubljena.

- Vjerujete li vi u sve te bezvezarije, gospodine Poirot?-

- Ne vjerujem da Celia, ima Pepeljugin kompleks, ni da je krala stvari, ne znajući što čini.

Mislim da se ona upustila u krađu bezvrijednih tričarija samo s namjerom da privuče pažnju ozbiljnog Colina McNabba - i ta joj je namjera posve uspjela. Da je ostala samo zgodna, povučena; obična djevojka, on je možda nikad ne bi ni pogledao. Po mom uvjerenju - reče Poirot - ta bi djevojka bila spremna i na najvratolomnije postupke da bi osvojila svog izabranika.

- Ne bih rekla da ona ima toliko mozga da sve to smisli - odgovori gospođa Hubbard. Poirot ne odgovori ništa. Samo se namršti.

Gospođa Hubbard nastavi:

- I tako je cijela stvar ispala samo obična budalaština! Ja se zaista ispričavam, gospodine Poirot, što sam vam oduzela vrijeme zbog ovakve tručave stvari. U svakom slučaju, sve je dobro, što dobro svrši.

- Ne, ne. - Poirot odmahne glavom. - Ja ne mislim da je već s ovim sve svršeno. Mi smo samo uklonili s puta nešto prilično jednostavno, što je bilo na površini slike. Ali još uvijek dma stvari koje nisu objašnjene; a ja, ja imam dojam da se u svemu ovom krije nešto ozbiljno uistinu ozbiljno.

Lice se gospođe Hubbard smrkne.

- Ali, gospodine Poirot, vi to mislite ozbiljno?

- To je moj dojam . . . Recite mi, madame, da li bih mogao razgovarati s gospođicom Patricijam Lane. Volio bih pogledati ukradeni prsten.

- Pa naravno, gospodine Poirot. Sići ću i poslati je ovamo gore k vama. Ja bih željela o nečemu porazgovarati s Lenom Batesonom.

Patricia Lane uskoro zatim uđe, s izrazom očekivanja na licu.

Strašno mi je žao što vas uznemirujem, gospođice Lane.

- O, nemojte. Nisam imala nikakva posla. Gospođa mi je Hubbard rekla da želite vidjeti moj prsten.

Ona ga skine s prsta i pruži mu ga.

- To je odista prilično velik dijamant, ali uzorak je, naravno, staromodan. Bio je to zaručnički prsten moje majke.

Promatrajući prsten, Poirot zaklima glavom.

- Još je uvijek živa, vaša majka?

- Ne. Moji su roditelji umrli.

- Tužno je to.

- Da. Oboje su bili vrlo zgodni ljudi, ali ja nekako nikad nisam bila s njima sasvim bliska, kao što je trebalo da budem. Čovjek to poslije požali. Moja je majka željela lakomislenu, privlačnu kćer, kćer koja bi voljela haljine i društvo. " Bila je veoma razočarana kad sam odabrala arheologiju.

- Jesu li vaši nazori oduvijek tako ozbiljni?

- Mislim da, jesu, stvarno. Kad čovjek osjeti . da je život kratak, mora zaista učiniti nešto vrijedno truda.

Poirot je zamišljeno pogleda.

Patricia je bila, koliko je nagađao, jedva prešla dvadesetu. Osim blagog, pažljivo nanesenog crvenila na usnama, nije uopće bila našminkana. Njena mišje siva kosa bila je začešljana od lica prema zatiljku, sasvim jednostavno. Njene prilično ljupke oči gledale su čovjeka ozbiljno, kroz naočale.

- Bez čara, mon Dieu, ' - reče Poirot sam sebi suosjećajno. - Pa onda njezina haljina! Kako samo izgleda! Kao da su je krave žvakale! Djeluje upravo tako!

Negodovao je. Smatrao je Patricijin pristojan, nenaglašen ton razgovora zamornim za uho. Ona je inteligentna i kulturna, ta djevojka govorio je sam sebi - ali, naopako, ona će iz godine u godinu postajati sve dosadnija! U starosti . . . - Njegov duh poleti u munjevito sjećanje na kontesu Veru Rossakoff. Kakva egzotična divota, čak i u starenju! Ove današnje djevojke! ...

- Ali to je zato što sam star - reče Poirot sam sebi. -- Nekom bi se muškarcu čak i ova izvanredna djevojka mogla učiniti pravom Venerom. - Ali on je sumnjao.

Patricia je govorila:

- Mene je uistinu zaprepastilo ono što se dogodilo Bess - gospođica Johnston, mislim. Meni se čini da je netko namjerno pokušao upotrijebiti tu zelenu tintu, kako bi izgledalo da je to učinio Nigel. Ali vjerujte mi, gospodine Poirot, Nigel nikad ne bi učinio nešto slično.

- Je li? - Poirot je pogleda s više zanimanja. Ona pocrvenje i sasvdm se uozbilji.

- Nigela nije lako shvatiti - reče ona ozbiljno. - Znae, on je kao dijete proveo veoma težak život u roditeljskom domu.

- Mon Dieu, još jedan!

1 Franc. - Dobri bože! (Nap.prev.) 2 Franc. - Vjere mi. (Nap.prev)

3 Franc.- Bože moj. (Nap.prev)

- Oprostite, što ste rekli?

- Ništa. Vi ste govorili . . .

- O Nigelu. O njegovu teškom životu. On je oduvijek bio sklon tome da se bori protiv autoriteta bilo kakve vrste. On je vrlo bistar - uistinu sjajan, ali maram priznati da se ponekad ponaša vrlo žalosno. Podrugljivo - to da . A isuviše je ciničan a da bi se mogao objasniti ali obraniti.

Čak i kad bi svi u ovoj kući držali da je on izveo onu budalaštinu s tintom, on ne bi odstupio od svog stanovišta i rekao da on to nije učinio.

»Neka misle tako, ako žele. A takvo je vladanje zaista do krajnosti ludo.

- Mogli bi ga pogrešno prosuditi, sigurno.

- Ja mislim da je to neka vrst ponosa. Jer njega uvijek tako pogrešno prosuđuju.

- Vi ga već dugo poznajete?

- Ne, samo godinu dana., otprilike. Upoznaa smo se na jednom putovanju, u obilasku Dvoraca na Loari. Bio je obolio od gripe, koja se razvila u upalu pluća i ja sam ga cijelo vrijeme njegovala.

On je vrlo osjetljiv, a baš se ni malo ne brine za vlastito zdravlje. I pored toga što je tako samostalan, na njega se, na neki način, mora paziti kao na dijete. On doista treba nekoga tko će se brinuti za, njega.

Poirot uzdahne. Osjetio je, odjednom, da je veoma umoran od ljubavi . . . Najprije je ovdje bila Celia, s očima punim psećeg obožavanja. A sjad je ovdje Patrica, koja izgleda kao ozbiljna Madona. To je zacijelo bila ljubav, mladi se ljudi moraju sresti i združiti, ali on, Poirot, on je na sreću sad već tako daleko od toga. On ustane.

- Dopuštate li mi, mademoiselle, da zadržim vaš prsten? Sutra će vam neizostavno biti vraćen.
- Svakako, ako želite - reče Patricia, prilično iznenađena.
- Vi ste veoma ljubazni. I molim vas, mademaiselle, čuvajte se.
- Da se čuvam? čega da se čuvam?
- To bih i ja volio znati -- reče Hercule Poirot. Još je uvijek bio zabrinut.

Šesto poglavlje

Idući dan gospodu je Hubbard u svakom pogledu ogorčio. Probudila se bila s ugodnim osjećajem olakšanja. Konačno se oslobodila dosadnih nagađanja o nedavnim događajima. Za sve je bila kriva ona luckasta djevojka, s onim njenim luckastim modernim ponašanjem (za koje gospođa Hubbard nije imala razumijevanja). I od sada će zavladatai red.

Sišavši u tom ugodnom uvjerenju na doručak, gospođa Hubbard osjeti da je njeno ponovno stečeno spakojstvo ugroženo. Studenti su upravo to jutro odlučili da budu, svaki na svoj način, posebno neugodni.

Chandra Lal, koji je čuo za sabotaze s Eliabethinim papirima postao je uzbuđen i mnogorječiv.

- Pritisak! - galamio je. - Svjesni pritisak na obojene rase. Potcjenjivanje i predrasuda, rasna predrasuda. Ovo je ovdje vjerodostojan primjer!

- Slušajte, gospodine Chandra Lal - reče gospođa Hubbard oštro. - Vi niste pozvani da govorite slične stvari. Nitko ne na tko je to učinio, ni zašto je to učinjeno.

- Ali, gospodo Hubbard, ja sam mislila da je Celia došla k vama i sama otvorila karte reče Jean Tomlinson. - Ja sam smatrala da je to sjajno s njene strane. Svi sad moramo biti veoma ljubazni prema njoj.

- Zar baš moraš biti tako odvratno pobožna, Jean? - upita Valerie Hobhouse bijesno.

- Mislim da je vrlo ružno što tako govoriš. - Otvorila karte - hukne Nigel, zgrozivši se. - Kakav savršeno odvratan izraz.

- Ne vidim zašto. Oxfordska ga grupa upotrebljava, i . . .

- Oh, za ime božje, hoćemo li sad imati Oxfordsku grupu za doručak?

- Što sve avo znači, Mami? Je li Celia dignula sve one stvari, jeste li tako rekli? Zar zbog taga ne silazi na doručak?

- Ja ništa ne razumijem, molim vas - reče Akibombo.

Nitko mu ništa ne razjasni. Svi su se isuviše bojali reći svoje mišljenje.

- Jadna mala - uplete se Len Bateson. Je li bila na suhom, ili što?

- Ja baš i nisam tako iznenađena, znaš doda Sally polako. - Uvijek me je kopkala pomisao . . .

- Jesi li ti rekla, da je Celia prolila tintu po mojim bilješkama? - Činilo se kao da Elizabeth Johnston ne vjeruje u to. - To mi se čini tako neočekivano i posve nevjerojatno.

- Celia nije prolila tintu po tvojim radovima - reče gospođa Hubbard. - I želim da svi zajedno prestanete o tome razgovarati. Ja sam vam namjeravala sve mirno ispričati kasnije, ali . . .

- Ali Jean je sinoč prisluškivala pred vratima - reče Valerie.

- Nisam prisluškivala. Ja sam samo išla . . .
- Slušaj, Bess - rekao je Nigel. - Ti vrlo dobro znaš tko je prolio tintu. Ja - rekao je zločesti Nigel - sa svojom malom zelenom bočicom, ja sam prolio tintu.
- Nije on. On samo bako kaže! O, Nigele, kakb možeš biti tako glup?
- Bio sam plemenit i štitio tebe, Pat. Tko je jučer ujutro posudio moju tintu? Ti.
- Ja ništa ne razumijem, molim vas - ponovi Akubombo.
- Samo si nam još ti trebilo - reče mu Sally. - Da sam ja na tvome mjestu, ja bih se držala po strani.

Chandra Lal skoči na noge.

- Vi pitate zašto postoji Mau Mau? Vi pitate zašto Egipat traži Sueski kanal?
- Oh, do vraga! - vikne ,Nigel silovito i tresne šalicom o pladanj. - Najprije Oxfordska grupa, a sada politika! Za vrijeme doručka! Ja odlazim.

On žastoko odgurne svoju sbolicu i izađe iz sobe.

- Vani puše hladan vjetar. Uzmi ogrtač! Pohita Patricia za njim.
- Ko, ko, ko, ko-dak! - zakokodače Valerie neprijatno. - Ona će dobiti perje i uskoro zalepršati krilima..

Djevojka, iz Francuske, Genevieve, čiji engleski još uvijek nije bio dorastao tame da bi mogla slijediti brze upadice Engleza, slušala je objašnjenja koja joj je šaputao na uho Ren. I sada prasne u brzorekoj francuštini, dok joj se glas podizao do vriska.

Comment? C'est ma petite volé ma première pierre? Ah, vous perdez! Je vais aller à la police! Je ne vais pas permettre à cette.....

1 Franc. - Kako? Ova mi je mala ukrala moj kameni puder? Ah, da ne bi! Ja ću otići na policiju! Neću dopustiti ovakvu . . . (Nap. prev.)

Golin McNabb neko se vrijeme trudio da nešto ka.že, ali njegov su dubok plemenit mekan glas nadvikali drugi, viši, kreštavi glasovi. Napustivši svoje

plemenito držanje, on odjednom udari šakom po stolu, iako da je sve prasnulo, i prisili sve na tišinu. Staklenka s marmeladom kliznu sa stola i razbi se.

- Hoćete li svi zajedno već jednom zavezati i slušati što vam govorim! Nikad se u životu nisam naslušao više savršenih gluposti i bezobzirnosti! Zar nitko od vas nema čak ni najosnovnijeg pojma o psihologiji? Djevojku nemate za što kудiti, kažem vam. Ona je proživljavala ozbiljnu emocionalnu krizu i prema njoj se treba vladati s mnogo blagonaklonosti i pažljivosti u protivnom, mogla bi cijeli život ostati bez samopouzdanja. Ja vas opominjem. Njoj je sada potrebna samo najveća moguća obzirnost.

- Ali, na kra.ju krajeva - reče Jean, svijetlim, izvještačenim glasom - iako se sasvim slažem s tim da moramo biti ljubazni - mi nismo dužni tu vrstu pojava opraštati, ili jesmo? Krađu, mislim.

- Krađa - prihvati Colin. - To nije bila krađa. Oh! Smučili ste mi se - svi zajedno.

- Zanimljiv slučaj, zar ne, Cohne, ona, mislim? - reče Valenie i naceri mu se.

- Ako čovjeka zanimaju duševni procesi, da.

- Naravno, meni ona ništa, nije uzela - prihvati Jean - ali, ja mislim . . .

- Ne, tebi ona ništa nije uzela - preknne je i Colin, okrenuvši se i pogledavši je mrko. - I kad bi ti samo slutila, što to znači, ne bi te sve to tako zabavljalo.

- Ja stvarno ne vidim . . .

- Daj, prestani, Jean - uplate se Len Barteson. - Bilo bi dosta bockanja i peckanja. Ja već kasnim, i ti isto tako.

Oboje izađu. - Recite Celiji da se požuri - dobaci on preko ramena.

- Ja bih mogao uložiti formalnu žalbu - upadne Chandra Lal. - Nestala je moja borna kiselina, koja mi je neophodno potrebna za oči, veoma upaljene od učenja.

- I vi ćete također zakasniti, gospodine Chandra Lal - reče na to gospođa Hubbard odlučno.

- Moj profesor je često netočan - prihvati Chandra Lal pokunjeno, ali se ipak uputi prema vratima. - Osim toga, on je radražljiv i nerazbortd kad mu ja postavljam mnogobrojna pitanja istraživačke prirode . . .

- Mais il faut q'elle me le rend, comparl reče Genevieve.

1 Franc. - Ali ona mi mora vratiti moj puder. (Nap. prev.)

2 Franc. - Hajde, Rene, zakasnit ćemo. (Nap. prev.)

- Moraš govoriti engleski, Genevieve - nećeš nikad naučiti englesiki, ako uvijek kad si uzbudena prelaziš na francuski. A osim boga, imala si ovog tjedna, u nedjelju, večeru, i još mi je nisi platila.

- Ali, sad nemam kod sebe novčanik. Večeras - Viens, Rene, nous serons en retard

Molim vas - reče Akibombo, ogledavajući se oko sebe, molećivo. - Ja ništa ne razumijem.

- Hajde, idemo, Akibombo - odgovori mu Sally - ja ću vam sve ispričati na putu prema Institutu.

Ona umirujuće klimne glavom gospođi Hubbard i izvuče zbunjenog Akibomba iz sobe.

- O, bože moj - reče gospođa Hubbard, uzdahnuvši duboko. - Zašto sam za boga uopće prihvatila taj posao!

Valerie, koja je ostala, posljednja, prijazno joj se nasmiješi.

- Nemojte biti zabrinuti, Mami - reče. - Dobro da je sada sve svršeno. Svi su bili tako nakrivo nasadeeni.

- Moram priznati da sam bila veoma iznenađena.

- Zar nije čudno što se pokazalo da je to bila Celia? - Da. Vi niste?

Valerie reče prilično odsutnim glasom:

- To je zapravo bilo prilično očito. Mogla sam misliti.

- Jeste li stalno tako mislili?

- Pa, dvije tri stvari su me zbunjivale. U svakom slučaju, ona je kod Colina postigla ono što je željela.

- Da. Ne mogu si pomoći, ali osjećam da nešto nije u redu.

- Muškarac se ne može osvojiti revolverom - nasmije se Valerie. - Ali trik kleptomanije uspijeva, zar ne? Nemojte biti zabrinuti, Mami. I, za ime božje, neka Celia vrati Genevievei njezin puder, inače nikad nećemo imati mira za vrijeme obroka.

Gospođa Hubbard reče s uzdahom:

- Nigel je zdrobio tanjurić, a razbila se i staklenka s marmeladom.

- Pakleno jutro, zar ne - reče Valerie. Ona iziđe. Gospođa Hubbard zočuje njen glas iz hodnika, kako veselo kaže:

- Dobro jutro, Celia. Zrak je čist. Sve se zna i sve će biti zaboravljeno - po nalogu pobožne Jean. Što se tiče Colina, on je u tvoju obranu urlikao kao lav.

Celia uđe u blagovaonicu. Oči su joj bile crvene od plača.

- O, gospodo Hubbard!

- Mnogo kasniš, Celia. Kava je hladna, a ni od jela nije ostalo gotovo ništa.

- Nisam htjela sresti ostale.

Slutila, sam. Ali morat ćeš ih sresti, prije ili kasnije.

- O, da,, znam. Ali, mislila sam - od ove večeri - bit će mi lakše. I, naravno, ne želim više ostati ovdje. Pri kraju ću tjedna otići.

Gospođa se Hubbard namršti.

- Ja mislim da to uopće nije potrebno. Treba da očekuješ male neugodnosti - to je sasvim jasno - ali svi su ovdje u cjelini uzevši dobronamjerni mladi ljudi. Naravno da ćeš morati nadoknaditi sve što je moguće.

- Celia je ozbiljno prekine.

- O da. Ovdje je moja čekovna knjižica. Između ostaloga, htjela sam vam reći i što. - Ona obori pogled. Držala je u ruci čekovnu knjižicu i omotnicu. - Htjela sam vam nešto napisati, u slučaju da vas ne nađem ovdje kad siđem, da vam kažem koliko mi je žao, a namjeravala sam unutra staviti i ček, da biste mogli ljudima nadoknaditi štetu - ali mi je nalivpero presušilo.

- Moramo napraviti popis.

- Napravila sam ga - koliko sam mogla.

Ali ne znam, da li da pokušam kupiti nove stvari, ili da im samo ostavim novac.

- Razmislit ću o tome. Teško je to reći ovako naprečac.

- Oh, ali dopustite mi da vam ček predam sada. Tako ću se osjećati mnogo bolje.

Već je htjela nepopustljivo reći: »Stvarno? A zašto smatrate da biste se tako bolje osjećali? - ali gospođa Hubbard zaključila da će se cijela afera, budući da studenti uvijek oskudijevaju u gotovu novcu, na ovaj način mnogo lakše srediti.

To će ujedno smiriti i Genovieve, koja bi inače mogla izazvati neprulike s gospođom Nicoletis. (Bit će ionako dovoljno neprilika i bez toga.)

- Dabro - reče. Ona preleti pogledam spisak stvari. - Teško je ovako naprečac reći koliko...

Celia odgovori ozbiljno: - Dajte da vam ispunim ček na, onoliko koliko smatrate da bi otprilike bilo dosta i kad budete od ljudi saznali točan iznos, uzet ću ostatak natrag, ili ću vam dati još više.

- Vrlo dobro. - Gospođa Hubbard za pakus navede svatu koja bi po njenom uvjerenju morala biti sasvim dostatna i Celia je odmah prihvatila i otvorila čekovnu knjižicu.

- Baš me gnjavi ovo moje pero. - Uputi se prema policama gdje su se nalazile kojekakve sitnice, vlasništvo pojedinah studenata. - Čini se da ovdje nema nikakve druge tinte osim one strašne Nigelove, zelene. Ali paslužiti ću se ovom. Nigel se neće ljutiti. Ne smijem zaboraviti uzeti novu bočicu Qiunk-tinte u gradu.

Ona napuni pero i vrati se, te ispunila ček. Pruživši ga gospođi Hubbard, zirne na sat. - Zakasnit ću. Bit će bolje da se ne zadržavam na doručku.

- Bilo bi bolje da nešto pojedete, Celia pa makar i komadić kruha s maslacem - nije dobro izići s praznim želucem. Da, što je?

U sobu je naime ušao Geronimo, sluga, Talujan, i počeo značajno gestikulirati rukama, dok mu se smežurano, majmunoliko lice krivilo u smiješnu grimasu.

- Padrona, upravo je došla želi vas vidjeti. i , - I doda, uz završnu gestu: - Ona sasvim luda.

- Doći ću.

Gasпода, Hubbard iziđe iz sobe, a Celia počne užurbano rezati komad kruha,.

Gospođa Nicoletis ushodala se uzduž i poprijeko po svojoj sobi, dočaravajući savršeno i vjerno tigra u zoološkom vrtu neposredno prije vremena za jelo.

- Što ja što ovdje čujem? - plane ona. Vi šalžete po policiju? A da meni o tome ne kažete ni riječi? Što mislite, tko ste vi? Bože moj, pa što ova žena misli, tko je ona?

- Ja nisam poslala po policiju.

- Lažete.

- Slušajte, gospodo Nicoletis, sa mnom se ne može ovako razgovarati.

- O, ne. Naravno da ne! Ja sam kriva, a ne vi. Uvijek ja. Sve što vi učinite, to je savršeno. Policija u mom uglednom hostelu!

- To ne bi bilo prva put - odgovori joj gospođa Hubbard, prisjetivši se nekoliko neugodnih incidenata. - Bio je tu onaj student iz Zapadne Indije, kojega su tražili zbog toga što je živio od nemoralne zarade, pa onda onaj ozloglašeni mladi ljevičarski agitator, koji se uvukao ovamo pod lažnim imenom, pa onda . . .

- A, tako! Znači to mi nabijate na nos? Je li moja krivnja što ljudi dolaze ovamo i lažu mi i krivotvore dokumente i što ih traži policija da joj pomognu u slučajevima umorstva? I vi mi još predbacujete zbog svega što sam pretrpjela!

- Ja vam ništa ne predbacujem. Samo napaminjem da zapravo ne bi bilo ništa novo kad bi ovamo došla policija - usudujem se reći da je to neizbježno, uz ovako mješovit sastav studenata. Ali, činjenica, je, da nitko nije »pozvao policiju. Dogodilo se samo to da, je sinoć ovdje, kao moj gost, večerao jedan veoma ugledan privatni detektiv. I održao je studentima veoma zanimljivo izlaganje o kriminologiji.

- Kao da je našim studentima uopće bilo potrebno govoriti o kriminologiji! Oni o tome znaju već sasvim dosta. Dosta da krađu, da uništavaju i sabotiraju koliko ih je volja! A s tim u vezi nije učinjeno ništa - baš ništa!

- Nešto sam u tom pogledu učinila.
- Da, ispričali ste iom svom prijatelju sve o našim najintimnijim slučajevima. To je samo neoprostiva zloupotreba mog povjerenja.
- Ni govora. Ja sam odgovorna za odvijanje života u ovaj kući. Drago mi je što vam mogu reći da je slučaj sada riješen. Jedna je od studentica priznala da je ona odgovorna za veći dio tih slučajeva.
- Prljava šugava mačka! - sikne gospođa Nicoletis. - Izbacite je na ulicu!
- Ona je pripravna otići po svojoj vlastitoj želji, a svu je štetu u cijelosti nadoknadila.
- Kakva meni korist od toga? Moj će predivni studeniski dom odsada biti ozloglašen. Nitko više neće htjeti doći ovamo. - Gospođa Nicoletis sjedne na sofu i brazne u plač. - Nitko ne misli na to kako se ja osjećam - jecala
- To je odvatno, kako se ovdje prema meni postupa. Zaboravljena odbačena! Da ja sutra umrem, koga bi to pogodilo?

Mudro ostavivši to pitanje bez odgovora, Gospođa Hubbard iziđe iz sobe.

- Svemogući bože, daj mi strpljivostil - reče gospođa Hubbard samoj sebi i siđe u kuhinju na razgovor s Marijom.

Marija je bila mrzovoljna i nepristupačna. U zraku je lebdjela neizgovorena riječ »policija«.

- Ja ću biti optužena. Ja i Geronimo . Kakvu pravdu može čovjek očekivati u stranoj zemlji? Ne, neću kuhati rizoto, kao što ste vi preporučili - šalju mi pogrešnu vrstu riže. Napraviti ću umjesto toga špagete.
- Špagete smo imali sinoć.
- Nije važno. Mi u svojoj zemlji jedemo špagete svaki dan - svaki bogovetni dan. Pašta je uvijek dobra.
- Znam, ali vi ste sada u Englesko .
- Dobro, dale, napraviti ću pirjano meso. Englesku pržolicu. Vama se neće svidjeti, ali ja ću je napraviti - blijedu, blijedu - s lukom, kuhanim u mnogo vode, umjesto da pržim na ulju i blijedim mesom, na rasječenim kostima.

- Marija je govorila tako prijetećim tonom, da se gospodi Hubbard činilo da sluša izvještaj o umorstvu.

- Ta kuhajte što vam drago! - reče ona ljutito i izlazeći iz kuhinje.

U osam sati, te iste večeri, gospođa, je Hubbard ponovno vladala sobom. Ostavila je u sobama svoju studenata bilješke, moleći ih da je prije večere posjete, i kako su se pojedini od pozvanih javljali, tako im je objašnjavala da ju je Celia zamolila da se problemi srede. Svi su u tom pogledu, zaključila je, bili veoma ljubazni.

Čak je i Genevieve, smekšana velikodušnom procjenom vrijednosti njena pudera, veselo izjavila - da će sve biti sans rancune i kao upućena osoba dodala: Poznato je da se takve nervne krize događaju. Ona je bogata, ta. Celia, ona nema potrebe za krađom. Ne, bila je to oluja u njenoj glavi. McNabb ima u tom pogledu pravo.«

1 Franc. - Bez ljutnje; (Nap. prev)

Kad je gospođa Hubbard na znak zvona za večeru sišla, Len Bateson povede je u stranu.

- Ja ću priekati Celiju vani u predsablju - reče - i uvest ću je unutra. Tako da vidi da je sve u redu.

- To je veoma lijepo od vas, Lene.

- Ostavite, Mama.

U određeno vrijeme, upravo kad je poslužena juha, zočulo se kako u predvorju tutnji Lenov glas: - Uđi, Celia. Svi su drugovi ovdje.

Nigel, nadnesen nad svoj tanjur juhe, zajedljivo napomene:

- Za danas je izvršio svoje dubro djelo! - ali je inače pazio na svoj jezik i mahnuo Celiji rukom u znak pozdrava kad je ušla, obavijena Lenovom dugačkom rukom oko ramena.

Nastupila je opća provala veselog razgovora o najraznovrsnijim temama i Celiji su sad jedni, sada drugi, upadali u razgovor.

Ali ta je manifestacija dobronamjernosti neminovno zamrla u neizvjesnoj tišini. I tada je Akibombo okrenuo svoje ozareno lice prema Celiji i nagnuvši se preko stola rekao:

- Sada su meni temeljito objasnili sve ono što nisam shvaćao. Ti veoma bistra za krađu. Dugo nitko ne znao. Vrlo bistra.

U tom se trenutku javi Sally Finch, prosiktavši: - Akibombo, ubit ćete me! - tako se ozbiljno zagrcnula, da je morala izletjati u predvorje da dode k sebi. I tada oni sasvim prirodno prsnu u smijeh.

Colin McNabb ušao je kasnije. Izgledao je rezerviran i još nedruželjubiviji nego obično.

Pošto je pojeo svoj obrok i prije nego što su i ostali povečerali, ustane i reče, mumljajući zbunjeno: "

- Moram izići na neki sastanak.

Colin McNabb ustade " Prije toga htio bih vam nešto reći.. Celia i ja - nadamo se da ćemo se uzeti iduće godine, kad ja završim svoj studij."

Kao utjelovljenje stidljiva jadrnika, primao je čestitke i podrugljive zvižduke svojih drugova i konačno pobjegao, izgledajući strahovito smeten. Celia je, naprotiv, bila rumena i staložena.

- Još je jedan dobar čavjek bestraga izgubljen - uzdahne Len Bateson.

- Tako mi je drago, Celia - reče Patricia. - Nadam se da ćeš biti veoma sretna.

- Sada je sve na svom mjestu - napomene Nigel. - Sutra ćemo donajeti nešto chiantija i ispiti u tvoje zdravlje. Zašto naša, draga Jean djeluje tako ozbiljno? Zar ti ne odobravaš ženidbu, Jean?

- Naravno da ne odobravam, Nigele.

- Ja sam oduvijek smatrao da je to mnogo bolje nego slobodna ljubav, ti nisi? Bolje je za djecu. Mnogo bolje za njihove pasoše.

- Ali majka ne smije bitu isuviše mlada priklopi Genevieve. - Tako se govori na tečajevima fiziologije.

- Zaista, draga - uzvratu Nigel - ne namjeravaš vadja reći da Celia još uvijek nije punoljetna, ili nešto slično, je li? Ona je slobodna,, bijela, i ima dvadeset i jednu godinu.

- Ovo je - uplete se Chandra Lal - veoma uvredljiva primjedba.

- Ne, ne, gospodine Chandra Lal - reče Patricia, - to je samo - vrsta idioma. To ne znači ništa.

- Ja ne razumijem - upadne Akibombo. Ako to ne znači ništa, zašto se onda govori? Elizabeth Johnston iznenada reče, podigavši malo glas:

- Kadikad se kaže nešto, što zvuči kao da ne znači našta, ali to može značiti veoma mnogo. Ne, ne mislim pri tome na vašu američku uzrečicu. Govorim o nečemu drugom. - Ona prijede pogledom oko stola. - Govorim o onome što se dogodilo jučer.

Valerie odgovori oštro: - O čemu se radi, Bess?

- O, molim vas - reče Celia. - Ja mislim - ja uistinu mislim - da će do sutra sve biti sve objašnjeno. Ja to uistinu mislim. Tinta na tvojim papirama i ona smiješna zgoda s naprtnjačom.

-Ako - dotična osoba prizna, kao što sam to i ja učinila ja, onda će sve biti objašnjeno.

Ona je govorila ozbiljno, ozarena lica, i nekoliko ju je ljudi znatiželjno promatralo. Valerie se na trenutak nasmije i reče:

- I mi ćemo svi poslije toga sretno živjeti. .. Tada svi poustajaše i prijedoše u zajedničku sobu. Tamo je došlo do pravog malog natjecanja: tko će Celijini danijeti kavu. Onda netko uključi 'radio, nekoliko studenata iziđe radi sastanaka, ili radi učenja, i napokon stanovnici Hickory Rooda , 24 i 26 odoše na spavanje.

Bio je to, razmišljala je gospođa Hubbard, dok se sa zadovoljstvom uvlačila, među plahte dug naporan dan.

- Ali, hvala bogu - reče sama sebi - sada je sve svršeno.

Sedmo poglavlje

Gospođica je Lemon rijetko kada zakašnjavala, ako je uopće ikad zakasnila. Magla, oluja, epidemija gripe, prometni zastoji - kao da ništa od svega toga nije moglo utjecati na tu izuzetnu ženu. Ali, toga je jutra gospoica Lemon stigla, bez daha, pet minuta poslije deset, umjesto da dođe točno kad je tuklo deset. Bila, je puna isprika i, sasvim izuzetno, prilično uznemirena.

- Strahovito mi je žao, gospodine Poirot uistinu strahovito žao. Upravo sam izlazila iz stana, kad mi je telefonarala sestra.

- Aha, nadam se da je zdrava i dobro raspoložena?

- Pa, sad, da budem otvorena, nije. - Poirot je pogleda zočučeno. - Ona je u stvari vrlo uznemirena. Jedan je od njenih studenata izvršio samoubojstvo.

Poirot je zurio u nju. Nešto je tiho mrmljao u sebi.

- Oprostite, nisam vas razumjela gospodine Poirot.

- Kako se zove taj student?

- To je djevojka. Celia Austin.

- Kako?

- Mislila da je uzela morfij.

- Je li to mogla biti nesreća?

- O, ne. čini se da je ostavila pismo.

Poirot reče tiho: To nisam očekivao, ne, to nisam . . . a ipak je istina, nešto sam očekivao.

On pogleda prema gospođici Lemon koja je već bila spremna, s podignutom olovkom iznad bloka. Uzdahne i obori glavu.

- Ne, ostavit ću jutrošnju poštu vama. Otvorite je, molim vas, i odgovorite na što možete. A ja, ja ću navratiti u Hickory Road.

Geronimo uvede Poirotu i poštu je u njemu, prepoznao cijenjenoga gosta od prije dva dana, postane odjednom blagoglagoljiv, šapćući mu povjerljivo i piskutavo.

- A, signor, to ste vi. Ovdje se dogodila neprilika - velika neprilika. Mala signorina, ona je mrtva u svom krevetu ovog jutra. Najprije je došao liječnik. Samo klimnuo glavom. Sada došao je policijski inspektor. On je gore sa signorom i padronom. Zašto bi ona htjela ubiti sebe, ta poverina? Kad je prošle večeri sve bilo tako veselo i kad je sklopljeno zaručivanje?

- Zaručivanje?

- Si, si. S gospodinom Colinom - poznajete ga - onaj visoki, crni, uvijek puši lulu.

- Znam.

Geronimo otvori vrata zajedničke sobe i uve de Poirotu unutra, podvostručujući svoje zavjereničko ponašanje.

1 Tal. - Jadnica. (Nap. prev.)

- Vi ostati ovdje, da? Odmah, čim policija bude otići, ja ću reći signora da ste vi ovdje. To je dobro, da?

Poirot odgovori da je to u redu i Geronimo iziđe, ostavši nasamo, Poirotu, koji nije imao skrupula u pogledu obzirnosti, obavi na brzu ruku, koliko god je brže mogao, opći pregled u sobe, s posebnom pažnjom prema svemu što je pripadalo studentima. Njegov je uspjeh bio osrednji. Većinu svojih poštrepština i osobnih spisa studenti drže u svojim spavaonicama.

U najgornjem katu, gospoda je Hubbard sjedila nasuprot inspektoru Sharpeu, koji joj je tihim glasom, punim isprike, postavljao pitanja. Bio je to krupan čovjek prijatne vanjštine i varljivo blagog ponašanja.

- Sve je to vrlo mučno i žalosno za vas, znam - reče on umirujući je. - Ali, vidite, kao što vam je dr Coles već rekao, ovdje se mora provesti istraga i mi

jednostavno moramo dobiti pravu sliku svega, da tako kažem. Dakle, ta je djevojka u posljednje vrijeme bila ožalošćena i nesretna, rekoste?

- Da.

- Ljubavne neprilike?

- Ne baš to. - Gospođa je Hubbard oklijevala.

- Bit će bolje, znate, ako mi kažete sve reče inspektor Sharpe uvjerljivo. - Kao što sam već rekao, mi moramo dobiti pravu sliku svega. Je li postojao razlog, ili je možda ona vjerovala da postoji, da sama sebi oduzme život? Postoji li bilo kakva mogućnost da je bila trudna?

- Nije uopće u pitanju ništa, slično. Ja sam, inspektore Sharpe, oklijevala jednostavno zato što je to dijete uradilo neke vrlo budalaste stvari i nadala sam se da neće biti potrebno da se to iznosi na vidjelo.

Inspektor Sharpe se nakašlja.

- Mi smo prilično diskretni, a sudac istražitelj je čovjek velikog iskustva. Ali mi moramo znati sve.

- Da, naravno, bila sam priglupa. Istina je, da su prije nekog vremena, prije tri mjeseca ili nešto više, počele nestajati - sitne stvari, mislim - baš ništa važno.

- Tričarije, mislite, ukrasi, najlonske čarape " i koješta drugo. Novac također?

- Novac nije, koliko ja znam.

- Tako. A za to je bila, kriva ta djevojka?

- Jest.

- Uhvartili ste je na djelu?

- Zapravo ne. Preksinoć je jedan - ovaj jedan od mojih prijatelja došao na večeru. Gospodin Hercule Poirot - ne znam je li vam to ime poznato.

Inspektor Sharpe podigne pogled sa svoje bilježnice. Njegove su se oči širom raskolačile. On je slučajno znao za to ime.

- Gospodin Hercule Poirot? - upita. Zaista? Dakle, to je veoma zanimljivo.

- Održao nam je malo izlaganje poslije večere i tako je došao na red i razgovor o tim krađama. On me je savjetovao, pred svima njima, da pozovem policiju.

- On, on vas je to savjetovao?

- Da. Poslije toga, Celia je došla, u moju sobu i sve priznala. Bila je veoma rastužena.

- Je li bilo riječi o gonjenju?

- Ne. Ona je bila spremna podmirtii gubitke i svi su zbog toga bili veoma ljubazni prema njoj.

- Je li imala novčanih neprilika?

- Nije. Imala je pristojno plaćeno namještenje kao ljekarnica u Bolnici svete Katarine, a imala je i nešto uteđena novca, mislim. U tom je pogledu stajala mnogo bolje od većine naših studenata,.

- Dakle, nije bila prisiljena da kraae - ali, krala je - reče inspektor bilježeći.

- Pretpostavljam da se radi o kleptomaniji - zaključi gospođa Hubbard.

- Tako se to obično označava. Ali ja jednostavno mislim da je ona bila jedna od onih koji nisu primorani da uzimaju tuđe stvari, a ipak ih uzimaju.

- Ne znam, niste li malo nepravedni prema njoj. Znae, bio je u pitanju jedan mladić.

- I on ju je izgrdio?

- O ne. Sasvim suprotno. Govario je uvjerljldvo u njenu obranu, štoviše, sinoć poslije večere objavio je njibove zaruke.

Obrve inspektora Sherpea podigoše se zočuđeno prema čelu.

- I nato je ona otišla u krevet i uzela morfij? To je prilično čudno, zar ne?

- Da, čudno je. Ja to jednostavno ne mogu shvartiti.

Lioe gospođe Hubbard bilo je naborano od zbunjenosti i tuge.

- A činjenice sv ipak prilično jasne. Sharpe klimne glavom prema malom zgužvanom komadiću papira što je ležao na stoliću između njih.

Draga gospodo Hubbard (pisalo je na njemu), meni je uistinu žao i ovo je najbolje što mogu učiniti.

- Pismo nije potpismo, ali vi ne sumnjate u to da je to njen rukopis?

- Ne sumnjam.

Gospođa je Hubbard govorila prilično nesigurno i mrštila se gledajući zgužvan komadić papira. Zašto je tako snažno osjećala da je s tim u vezi nešto naopako .?

- Postoji na, njemu jasan otisak prsta koji , je nesumnjivo njezin - reče inspektor Sharpe. - Morfij se nalazio u maloj bočici s naljepnicom Bolnice svete Katarine, a vi ste mi rekli da je ona radila u Svetaj Katarini, kao ljekarnica. Imala je dakle prisbup ormaru s otrovama i vjerojatno ga je tamo i uzela.

Pretpostavljam da ga je donijela kući sa sobom jučer, pomišljajući na samoubojstvo.

- Ja u to zaista ne mogu vjerovati. To mi se čini nekako naopako. Ona, je prošle noći bila tako sretna.

- Onda moramo pretpostaviti da je reakcija nastupila kad je otišla na spavanje. Možda u njenoj prošlosti ima mnogo vnše toga što vama nije poznato. Mažda se ona bojala da se to ne sazna. Mislite da je bila, jako zaljubljena u tog mladića - usput, kako se on zove?

- Colin MoNabb. On je na postdiplomskom studiju u Svetoj Katardni.

- Liječnik? Hm. Isto u Svetoj Katardni?

- Celda je uistinu bila jako zaljubljena u njega, više, usudila bih se reći, nego on u nju. On je prilično egocentričan mladić.

- Onda zacijelo u tome leži objašnjenje. Ona je osjećala da nije njega dostojna, ili mu nije rekla, sve što je trebalo da mu kaže. Bila je prilično mlada, zar ne?

- Imala je dvadeset i tri godine.

- U tim su godinama ljudi puni ideala i shvaćaju ljubav veoma ozbiljno. Da, ja se bojim da je tako šteta.

On ustane. - Bojim se da se sadašnje činjenice neće moći zatajiti, ali učinti ćemo sve što možemo da sve to svedemo na najmanju moguću mjeru. Hvala vam,

gospodo Hubbard. Dobio sam sve podatke koji su mi za sada potrebni. Njezina je majka umrla, prije tri godine i jedina rodbina za koju vi znate, to je neka stara tetka u Yorkshireu - stupit ćemo s njom u vezu.

On pokupi mali zgužvar papirić s Celijinim nervoznim rukopisom.

- Nešto je u ovome naopako - reče iznenada gospođa Hubbard.
- Naopako? U kom smislu?
- Ne znam - ali osjećam da bih morala znati. O, bože moj!
- Jeste li sasvim sigurni da je ovo njezin rukapis?
- O, da. Ne radi se o tome. - Gospođa Hubbard pritisne dlanove na očne kapke.
- Osjećam se tako strahovito glupom jutros - reče opravdavajući se.
- Sve je to za vas bilo veoma zamorno, znam - reče inspektor blagonaklono. - Mislim da vas zasad više nećemo morati uznemirivati, gospođo Hubbard.

Inspektor Sharpe otvori vrata, i odmah naleti na Geronima, koji se pripio uz vrata s njihove vanjske strane.

- Hej - reče inspektor Sharpe veselo. Pruslušujemo na vratima, a?
- Ne, ne! - odgovori Geronimo s izrazom plemenite indignacije. - Ja ne prislušujem nikada, nikada! Ja samo donosim poruku.
- Dakle tako. Kakvu poruku? reče mrzovoljno:
- Samo to, da dolje nalazi se jedan gospodin, koji želi vidjeti signoru Hubbard.
- U redu. Udi, sinko, i obavijesti je.

On prođe pored Geronima, niz hodnik i tada se, slijedeći Talijanov primjer, naglo okrene i na prstima se vrati natrag. Mogao bi što tako doznati da li je ono malo majmunoliko lice govorilo stinu.

„Stigao je na vrijeme da čuje kako Geronimo kaže:

- Onaj gospodin je one noći došao na večeru, gospodin s brkima, on je dolje i želi vas vidjeti.

- A? što? - Glas gospode Hubbard zvučao je odsutno. - O, hvala., Geronimo. Bit ću dolje za minutu dvije.

- Gospodin s brkovima, a? - reče inspektor sam za sebe, nacerivši se. - Kladio bih se da znam tko bi to mogao biti.

On siđe i skrene u zajedničku sobu.

- Dobar dan, gospodine Poirot - reče. Dugo se nismo vidjeli.

Poirot ustane iz klečećeg stava pred najdonjom policom pored kamina bez ikakve vidljive zbunjenosti.

- Aha - izusta. - Pa naravno - da, ovo je inspektor Sharpe, zar ne? Ali vi niste službeno u ovom okrugu?

- Premješten prije tri godine. Sjecte li se onog sluččaja u Crays Hillu?

- O, da. Bilo je to prije mnogo mnogo vremena. Vi ste još uvijek pravi mladić, inspektore . . .

- Gura se, gura se.

- . . . a ja sam starac. Na žalost! - Poirot uzdanne.

- Ali još uvijek aktavni, a, gospodine Poirot? Aktivni na određen način, recimo?

- Kako to mislate?

- Mislim, da bih volio znati zašto ste pretprošle večeri došli ovamo da sa studentima održite razgovor o kriminologiji.

Poirot se nasmiješi.

- Postoji vrlo jednostavno objašnjenje za to. Gospođa Hubbard, koja ovdje radi, sestra je moje veoma vrijedne tajnice, gospođice Lemon. I kad me je ona zamolila . . .

- Kad vas je zamolila da ispitajte što se ovdje degada, vi ste došli. Tako je zapravo bilo, zar ne?

- Upravo tako.

- Ali zašto? To je ono što bih ja htio znati što je vas ovamo privuklo?

- Mislite, što bi mene ovdje moglo zanimati?

- Da, to sam mislio. Ovdje se radi samo o luckastom djetetu koje tu i tamo digne koju stvarčicu. To se uvijek događa. Prilačno malen zalogaj za vas, gospodine Poirot, zar ne?

Poirot odmahne glavom.

- To nije baš tako jednostavno.

- Zašto? Što u tome nije jednostavno? Poirot sjedne na stolicu. Neprimjatno namrštena lica, otresao je prašinu s koljena svojih hlača

- To bih i ja želao znati - reče jednostavno.

Sharpe se namršti.

- Ne razumijem - reče.

- Ne, ni ja ne razumijem. Ukradene stvari . .

- On odmahne glavom. - One ne ulaze ni u kakav kalup - one nemaju nikakva smisla. To je kao da vidimo trag otisaka stopa, koje ne potječu od istih nogu. Postoje, sasvim jasni, otisci osobe koju ste vi nazvali »luckastim djetetom« - ali postoji i nešto više od toga. Događile su se i druge stvari koje ba trebalo da se uklapaju u kalup Celijske Austin - ali one se ne uklapaju. One su besmislene, očito besmislene. Bilo je također i tragova zlobe. A Celia nije bila zlobna.

- Bila je kleptomaničarica?

- Ozbiljno sumnjam o tom.

- Znači, jednostavno obična mala kradljivica?

- Ne onako kao što vi mislite. Ako želite čuti moje mišljenje, zašto je dizanje beznačajnih stvarčica, izvršeno je zato da se privuče pažnja jednog mladog čovjeka.

- Colina McNabba?

- Da. Ona je bila očajnički zaljubljena u Colina McNabba. A Colin nju uopće nije primjećivao. Umjesto da se prikaže kao zgodna, pravlačna, dobro odgojena

mlada djevojka, ona je počela izigravati zanimljivu mladu kriminalku. Rezultat je bio uspješan. Golin MoNabb odmah se zatreskao u nju, kao što kažu, preko ušiju.

- Onda mora da je savršena budala.

- Nipošto, on je samo revan psiholog.

- Oh! - uzdahne inspektor Sharpe. - Jedan od onih! Sad razumijem! - Na njegovu se licu ocrta lagan podsmijeh. - Prilično bistro s djevojčine strane.

- I tako neočekivano.

Poirot ponovi zamšljeno: »Da, i tako neočekivano! «

Inspektor Sharpe pogleda ga uznemireno. - što zapravo mislite, gospodine Poirot?

- Samo to, da se pitam - neprestano se pitam - nije li joj tu ideju sugerirao netko drugi?

- S kojim razlogom?

- Odakle da ja to znam? Altruizam? Neki skriven motiv? Krećemo se u mraku.

- Imate li kakvu ideju o tome tko bi mogao biti taj koji bi je nagovorio na sve to?

- Ne, osim ako - ali, ne . . .

- Pa ipak - reče Sharpe, razmišljajući. Sve mi to nije sasvim jasno. Ako je jednostavno pokušala izvesti te kleptomanske zahvate i oni su joj uspjeli, zašto je, do vruga izvršila samoubojstvo?

- Odgovor bi bio u tome da ona nije izvršila to samoubojstvo.

Dva se čovjeka pogledaše. Hercule Poirot promrmlja:

- Vi ste potpuno sigurni u to da se ona ubila?

- To je jasno kao dan, gospodine Poirot. Nema razloga da se misli drugačije i . . .

Otvoriše se vrata i uđe gospođa Hubbard. Lice joj se činilo ozareno, držanje pobjedonosno. Njezina je brada bila agresivno isturena.

- Sjetila sam se - reče slavodobitno. - Dobro jutro, gospodine Poirot. Sjetila sam se, in spektore Sharpe. Sinulo mi je to sasvim iznenada.

Mislim, zašto mi je nešto u tom oprostajnom pismu izgledalo naopako. Celia ga sigurno nije uopće ni napisala.

- Zašto ne, gospodo Hubbard?

- Zato što je napismo običnom, plavom tintom. A Celia je svoje pero napunila zelenom tintom - onom tintom tamo - gospođa Hubbard klimne glavom prema polici - za vrijeme doručka, jučer ujutro.

Inspektor Sharpe, ponešto drugačiji inspektor Sharpe, vrati se u sobu koju je poslije izjave gospode Hubbard naglo napustio.

- Sasvim točno - reče. - Provjerio sam. Jedino pero u djevojinaj sobi, ono što se na lazilo pored njena kreveta, napunjeno je zelenom tintom. Dakle ta zelena tinta . . .

Gospoda Hubbard držala je u rucu gotovo praznu bočicu.

I tada objasni, uvjerljivo i sažeto, prizor za stolom za vrijeme doručka.

- Osjećala sam pouzdano - završi ona da je onaj komad papira otkinut od pisma što ga je ona jučer meni napisala - a koje ja uopće nisam ni otvorila.

- Što je učinila s njim? Možete li se sjetiti? Gospođa, Hubbard odmahne glavom.

- Ostavila sam je ovdje samu i otišla na svoje domaćinske poslove. Mislim da ga je zacajelo ostavila negdje ovdje i da je poslije jednostavno zaboravila na njega.

- A netko ga je tada. našao . . . i otvorio ga . . . netko . . .

On zastane.

- Je li vama jasno - reče - što to znači? Ja ni do sad nisam bio ne znam kako zadovoljan s tim komadom papira. U njoj je sobi bilo čitavih svežnjeva pisaćeg papira - bilo bi mnogo prirodnije da je svoje oprostajno pismo napisala na jednom od njih. To znači da je netko uočio mogućnost da, ba se početna rečenica njezinog pisma upućenag vama, mogla upotrijebiti tako da upućuje na nešto sasvim drugo. Da. upućuje na samoubojstvo . . .

On zasta, a onda, polako zaključii: - A to znači da je u pitanju . . .

- Umorstvo - ređe Hercule Poirot.

Osmo poglavlje

Iako osobno nije odobravao five o'clock, kao smetnju pravoj vrijednosti glavnog dnevnog obroka, Poirot se sada gotovo naviknuo na to da ga upriličuje.

Domišljati je George za tu priliku nabavao velike šalice, limenku zaista jakog indijskog čaja, i pored toplih četvrtastah crumpet pogačica s maslacem, kruha, i džema, još i golem komad kolača od šljiva.

I sve to na užitak inspektoru Sharpeu, koji se zadovoljno zavalio u naslonjač i sa zadovoljstvom srkutao treću šalicu čaja.

- Vi mi ne zamjerate što sam ovako banuo ovamo, gospodine Poirot? Imao sam jedan sat suvišna vremena, dok se studenti ne vrate kući. Želim ih sve po redu ispritati - i da vam otvoreno kažem, ne očekujem taj posao baš s ne znam kakvim zadovoljstvom. Vi ste one večeri upoznali neke od njih i zanima me da li biste mi vi mogli dati kakav koristan podatak - o strancima, u svakom slučaju.

- Mislite da bih ja mogao biti dobar sudac u pogledu stranaca? Ali, mon cher, među njima nema ni jednog Belgijanca.

- Nema Belg . . . a, razumjem na što mislite! Vi mislite, budući da ste vi Belgijanac, da su sve druge nacionalnosti isto tako strane vama kao i meni. Ali, to nije sasvim tako, zar ne? Pretpostavljam da vi možda znate više o kontinentalnim tipovima, nego ja - premda, ne toliko o Indijcima ili Zapadnoafrikancima i njima sličnima.

- Od najveće koristi zacijelo će vam bita gospođa Hubbard. Ona je tamo tijekom nekoliko mjeseci bila u najtješnjem dodiru s tim mladim ljudama, a ona je uistinu dobar poznavalac ljudske prirode.

- Da, to je uistinu spoobna žena. Na nju račmam. Volio bih također upoznati i vlasnicu kuće. Jutros nije bila tamo. Ona posjeduje nekoliko takvih kuća, koliko

sam obavješten, a isto tako i nekoliko studentskih klubova. Čini mi se da nije ne znam kako omiljena.

Poirot trenutak ili dva ne odgovori ništa, a ionda upita:

- Jeste li bili u Svetoj Katarini?

- Jesam. Šef ljekarnika, mnogo mi je pomogao. Novost ga je jako potresla i ražalostila.

- Što je rekao o djevojci?

- Ona, je tamo radila jedva nešto preko godine dana i bila, je veoma omiljena. Opisao ju je kao prilično sporu, ali veoma savjesnu. - On začuta a onda doda: - Morfij je odnesen iz bolnice

1 Franc. - Dragi moj. (Nap.prev.)

- Je li? To je zanimljivo - i prilično zagonetno.

- Bio je to morfijev tartrat. Drži se u ormaru s otrovima u odjelu za priređivanje lijekova. Na najgornjoj polici - među lijekovima koji se ne upotrebljavaju često. Hipodermične su tablete, naravno, u opštoj upotrebi, a čina se da se morfijev hidrklorid upotrebljava češće nego taatrat. Čini se da i u pogledu lijekova postoji određen običaj, kao i u svemu drugom. Liječnici se u njihovu propisivanju, reklo bi se, povode jedan za drugim kao stado ovaca.. To mi nije rekao on. To je moja vlaatita misao. Na toj gornjnjoj polici stoje neki lijekovi koji su nekoć bili u uprabi, ali se već godinarna ne propisuju.

- Tako da nestanak male bočice praška ne bi odmah bio primjećen?

- Tako je. Inventura se vrši samo u određenim intervalima. Nitko se već dugo ne sjeća nikakva recepta s morfijevdm tartraiom. Nestanak bočice ne bi se primijatio sve dok je netko ne bi tražio - ili sve dok se ne bi izvršila inventura. Sva tri ljekarnika imaju ključ od ormara s otovima i od ormara s opasnim lijekovima. Ormari se atvaraju kad ustreba, a budući da u slučaju velike zaposlenosti (što se događa praktički svaki dan) svakog trenutka netko odlazi do ormara. Ormar stoji nezaključan a ostaje nezaključan sve do završetka radnog vremena.

- Tko mu je još mogao pristupiti, osim Celiije?

- Još dvije ljekarnice, ali one nemaju baš nikakve veze s Hickory Raadom. Jedna je od njih radi već četiri godine tamo, a druga je došla tek prije nekoliko tjedana. Prije toga bila je u bolnici u Devanu. Dobre preporuke. Tu su zatim tri starija farmaceuta, a sva tri su već godinama u Svetoj Katarini. To su ljudi koji imaju, kako se to kaže, punopravan i normalan pristup ormaru. Tu je napokon i jedna stara žena koja riba podove. Ona je tamo između devet i deset izjutra i ona bi se bila mogla domoći bočice iz ormara kad bi djevojke recimo bile zaposlene s ambulantnim pacijentima, ili kad bi otišle do ormaruća s garderobom; ali ona rada u bolnici godinama i to se čini sasvim neuvjerljivim. Onamo dolazi i laboratorijski pomoćnik, sa zalihama bočica, te bi se i on također mogao dočepati koje bočice, ako bi uspio uvrebatu zgodnu praliku - ali ni jedna se od tih pretpostavki ne čini vjerojatnom.

- Tko od vanjskih osoba zalazi u odjel za pripremu lijekova?

- Na ovakav ili onakav način njih nekoliko. Kroz odjel prolaze oni koji idu u ured šefa ljekarnika, na primjer - trgovački putnici najznačajnijih veletrgovačkih proizvođača droga, koji prolaze kroz odjel prema bolničkim odjelima. Osim toga, dakako, povremeno dolaze i prijatelji u posjet kojoj od ljekarnica - to nije baš uobičajeno, ali događa se.

- To je već bolje. Tko je u posljednje vrijeme dolazio u posjet Celiji Austin.

Sharpe zaviri u svoju bilježnicu.

- U utorak prošlog tjedna došla je djevojka po imenu Patricia Lane. Pozvala je Celiju da pođe s njom u kino, kad se odjel zatvori.

- Patricia Lane - reče Pairota zamišljeno.

- Bila je tamo samo kojih pet minuta i nije se približavala ormaru s otrovima, nego se zadržala kod šaltera za ambulantne pacijente, razgovarajući s Celijom i jaš jednom djevojkom. Sjećaju se i taga da je dolazila jedna, obojena djevojka - otprilike prije dva tjedna - veoma pristala, kažu. Zanimala se za posao i raspitala se o njemu i pravila bilješke. Govorila je savršeno engleski.

- To bi mogla biti Elizabeth Johnston. Ona se zanimala, za te stvari, zar ne?

- Bilo je popodne dobratvorne klinike. Zanimala se za orgauazaciju tih stvari, a i za ono što se propisuje za bolesti kao što su dječji proljevi i kožne infekcije.

Poirot klimne. - Još netko?

- Ne, koliko se zna.

- Liječnici zalaze u odjel za priređivanje lijekova?

Sharpe se naceri.

- Stalno. Službeno i neslužbeno. S vremena na vrijeme da pitaju za neku određenu formulu ili da pogledaju što ima na skladištu.

- Da pogledaju što ima na skladištu?

- Da. Razmišljao sam o štome. Kadikada traže savjat - o zamjeni za neki preparat koji kako se čini iritira pacijentovu kožu ili je težak za probavu. Ponekad poneki liječnik naprosto navrati na brbljanje u trenucima predaha. Mnogi mladi momci ulaze po vegein ili aspirin, kad im pozli - ili zbog recimo, radi udvaranja kojoj od djevojaka, ako se pruži prilika. Ljudska je priroda uvijek ljudska priroda. Vidite kako je. Sasvim beznardno.

Poirot reče: - Ako se dobro sjećam, jedan ili više studenata iz Hickary Rooda imaju nekakve veze sa Svetom Katarinom - onaj visoki crvenakosi mamak Bates , Bateman...

- Leonard Bateson. Točno je. A Colin McNabb tamo polazi postdiplomski studij. Tu je zatim djevajka, Jean Tomlinson, koja radi na Fitoterapeutskom odjelu.

- I svi su oni vjerojatno prilično često bili u odjelu za pripremanje lijekova?

- Da, ali nitko se ne sjeća kada su bili, zato što su svi naviknuli na to da ih vide i poznaju ih po izgledu. Jean Tomlinson bila je na putu da postane prijateljica starijeg ljekarnika . . .

- Nije lako - reče Poirot.

- I ja bih rekao da nije! Vidite, svatko je od osoblja mogao zaviriti u ormar s otrovima i reći: Zašto, za boga, imaš toliko Liquora arsenicalis - ili nešto slično. »Nsam znao da to netko još i danas upotrebljava. I nitko više ne bi poslije ni pomislio na to, niti se toga sjećao.

- Sharpe zastane, a onda nastavi:

- Mi pretpostavljano ovo: netko je Celiji Austin dao morfij, a poslije stavio bočicu od morija i otkinuti komad pisma u njenu sobu, da bi sve izgledalo kao samoubojstvo. Ali zašto, gospodine Pairat, zašto?

Poirote klimnu glavom. Sharpe nastavi:

- Vi ste onog jutra natuknuh da je netko mogao Celiji Austin sugerirati ideju o kleptomaniji.

Poirot se nelagodno prameškolji.

- To je bila, samo neodređena zamisao. Radilo se samo o tome da mi se činilo neuvjerljivim da bi ona mogla biti dovoljno dosjetljiva da to sama izmisli.

- Dakle, tko bi to mogao biti?

- Koliko ja znam, samo bi tri studenta bila sposobna da dođu na takvu ideju. Leonard Bateson imao bi za to potrebno znanje. On je svjestan Colinova zanosa za »neprilagođene osobe«. On bi bio mogao nešto slično sugerirati Celiji manje više u šali i voditi je u njevoj ulozi. Ali ne mogu zaita zamisliti da bi on od mjeseca do mjeseca uspio održati u nečemu sličnoan - osim, naravno, ako ne bi imao neki viši motiv, ili ako nije posve druga osoba nego što se naoko čini. (Te stvari čovjek uvijek mora uzimati u obzir)

Nigel Chapman ima pogubne i pomalo podmukle nazore. On bi to mogao smatrati zgodnom šalom i smatram da u tom pogledu ne bi imao nikakvih skrupula. On je neka vrsta odraslog "enfant terriblel." Treća osoba koju imam na pameti, je mlada žena po imenu Valerie Hobhouse. Ona je inteligentna, suvremena, po nazorima i odgoju, a vjerojatno je dovoljno čitala o psihologiji da predvidi Cohnovu vjerojatnu reakciju. Ako je voljela Celiju, ona je magla, smatrati dopuštenim da se malo našali na Colinov račun.

Franc. - Zločesto, neugodno iskreno dijete. (Nap. prev.)

- Leonard Bateson, Nigel Chapman, Valerie Hobhouse reče Sharpe, bilježeći imena. Hvala za napomene. Sjetit ću se toga kad ih budem ispitivao. A što mdselite o Indijcima? Jedan je od njih studeni medicine.

- Njegov je duh sasvim obuzet politikom i manijom praganjanja - reče Poirot. - Mislim da on nije dovoljno zainteresiran za to da bi Celiju Austin naveo na kleptomandju, a mislim i to da ona, ne bi prihvatila takav savjet od njega.

- I to je sve u čemu mi mažete ponoći, gospodine Pairoť? - reče Sharpe, ustajući i zatvarajućisvoju bilježnicu.

- Bojim se da je tako. Ali ja sam osobno zainteresiran za to - ako vi nemate ništa, protiv toga, prijatelju?

- Naravno da nemam. Zašto bih imao?

- Na svoj amaiterski način, učinit ću sve što mogu. Po mom uvjerenju, pastoji, mislim, samo jedna linija djelovanja..

- A to je?

Pairot uzdahne. - Razgovor, prijatelju. Razgovor i opet razgovor! Sve ubojice s kojima sam se ikad imao prilike sresti, uživaju u razgovoru. Po mom uvjerenju, snažan, šutljiv čovjek, malo kad izvrši ubojstvo - a, ukoliko ga izvrši, onda je ono jed nostavno, silovito i savreno očigledno. Ali naši bistri profinjeni ubojice - oni su jako zadovoljni sami sobom, da prije ili kasnije kažu nešto nezgondno i tako sami sebe sapletu. Razgovarajte s tim ljudima, mon cher, i nemojte se ograničavati samo na ispitivanje. Ohrabrujte njihove poglede na svijet, tražite njihovu pomoć, istražite njihove slutnje - ali, mon dieu nema potrebe da ja vas počavam u vašem poslu. Ja se vrlo dobro sjećam vaših sposobnosti.

1 Franc. - Dragi moj. (Nap. prev)

Sharpe se blaženo smješkao.

- Da - reče - ja sam uvijek smatrao, da je, no - srdačnost od velike pomoći.

Dva su se čovjeka jedan drugome smješkala u znak obostranjog slaganja.

Sharpe krene.

- Pretpostavljam da je svatko od njah mogući ubojica - reče polako.

- To bih i ja rekao - nadoveže Pairoť nehajno. - Leonard je Bateson, na primjer, ćudljiv. Lako gubi kontrolu. Valerie Hobhause je inteligentna i sposobna za, pametno planiranje. Nigel Chapman je djetinjast tip koja ne zna za mjeru. Tu je i djevojka iz Francuske, koja bi bila kadra ubiti, kad bi bila u pitanju veća svota novca. Patricia Lane je materinski tip, a materinski su tipovi uvijek nemilosrdni. Ona američka djevojka, Sally Finch, vesela je i vedra, ali je sposobna odigrati preuzetu ulagu bolje nego itko drugi. Jean Tomlinson puma je slatkoće i

kreposnosti, ali svi smo mi imali prilike upoznati ubojice koji s iskrenom pobožnošću polaze nedjeljnu školu za vjersku obuku. Djevojka iz Zapadne Indije, Elizabeth Johnson, ima možda najviše mozga od sviju ostalih u hostelu. Ona je svoj emocionalni život padredila svom razbaru - a to je opasno. Tu je i simpatični mladi Afrikanac, koji bi magao imati motave za, ubojsivo o kojima mi niti ne sanjamo. Imamo i Colina McNabba, psihologa. Koliko mi znamo psihologa kojima bi se moglo reći: iječniče, liječi sam sebe.

1 Franc. - Dobri bože! (Nap. prev.)

- Za ime boje, Poirot! Od vaših će mi se riječi zavrtjeti u glavi! Zar nitko nije nesposoban za zlačin?

- To sam se i ja češto pitao - odgovori mu Hercule Poirot.

Deveto poglavlje

Inspektor Sharpe uzdahne, zavali se u stolici i otare rupčićem čelo. Ispitao je ogorčenu i plačljivu djevojku, Francuskinju, jednog nepoduzetnog i nesusretljivog Franouza, jednog tupoglavog i sumnjičavog Danca, jednog govorljivog i agresivnog Egipćanina. Izmijenio je nekoliko kratkaih napomena s dva nervozna mlada studenta Turčina, koji ništa nisu razumjeli što im govori, a isto se tako dogodilo i s ljupkom mladom Iračankom. Nitko od njih, u što je bio sasvim siguran, nije mogao ništa. učiniti, nitu mu na bilo koji način pomoći u problemu smrti Celijs Austin. Otpustio ih je jedno za drzgim s nekoliko umirujućih riječi, i sad je bio pripravan učiniti isto i s Akibombom.

Mladi Zapadnoafrikanac gledao ga je s najcrnijim licem, bijelim zubima i sasvim dječjim, tugaljivim očima.

- Ja bih volio pomoći - da - molim - reče on. - Ona se meni veoma sviđa ta gospođica Celia. Ona mi je jedan puta dala kutiju Edinburških štapića, - vrlo dobar proizvod, koji ja prije toga, nisam poznavao. Bilo je vrlo tužno što je morala biti ubijena. To je možda krvna osveta? Ili su možda došli očevi i ujaci i ubili je, jer su možda čuli lažne pripovijesti da ona čini pogrešne stvari.

Inspektor Sharpe ga uvjeri da ni jedna od tih stvari nije ni izdaleka moguća. Mladić tužno zatrese glavom.

- Ja onda ne znam zašto se to dogodilo - zaključim. - Ja ne vidim zašto bi bilo tko ovdje želio njoj naškoditi. Ali dajte meni komad njezine kose i ostrižene nokte - produži on vidjet ću, mogu li ja nešto otkriti starim metodama. Ne naučno, ne moderno, ali veoma korisno tamo odakle ja dolazim.

- Pa, hvala vam, gospodine Akibombo, ali ja mislim da to neće biti potrebno. Mi to - ovaj - ovdje kod nas, ne činimo tako.

„ - Ne, gospodine, ja var savršeno razumijem.

Ne moderno. Ne atomsko doba. Ni kod kuće se to ne radi od novih policajaca - samo stari ljudi iz prašume. Ja sam siguran, sve nove metode vrlo bolje i sigurno postignu potpun uspjeh. -

Akibombo se uljudno nakloni i povuče. Inspektor Sharpe promrmlja sam za sebe:

- Ja se iskreno nadao da ćemo postići uspjeh - samo ako održimo prestiž.

Zatim pozva Nigela Chapmana, koji je bio naviknut na to da on vodi razgovar.

- Ovo je savršeno izuzetan slučaj, zar ne? - reče. - Ako nemate ništa, protiv, ja sam osjećao da ste zabrazdili kad ste inzistirali na samoubojstvu. Moram vam reći da sam se razveselio kad sam skopčao da je cijela stvar, zapravo, zavisila od toga što je ona napunila nalivpero mojom zelenom tintom. Upravo o onom što ubajica nije mogao predvidjeti. Pretpostavljam da ste otkrili prave razloge u pogledu toga što bi mogao biti motiv zločina?

- Ovdje ja postavljam pitanja, gospodine Chapmane - reče inspektor Sharpe suho.

- O, naravno, naravno - odvrati Nigel živahno, razmahujući rukom. - Pokušao sam samo malo popričati o tome to je sve. Ali pretpostavljam da se u potpunosti moramo držati osnovne niti, kao obično. Ime, Nigel Chapman. Dob, dvadeset i pet. Rođen, mislim, u Nagasakiju - to mi se sivarno čini veoma smiješnim mjestom. Te mogu zamisliti što su moj otac i moja majka tada tamo radili. Bili su, pretpostavljam, na putu oko svijeta. Mislim da zbog toga ipak nisam obavezno Japanac, koliko mi je poznato. Diplomirao sam na Londanskom sveučilištu brončano doba i srednjovjekovnu povijest. želite li znati još nešto?

- Koja je vaša kućna adresa, gospodine Chapmane?

- Ja nemam kućne adrese, dragi moj gospodine. Imam tatu, ali mi smo se pasvađali i njegova adresa više nije i moja, prema tome. Zato me uvijek možete naći na Hickory Roadu 26 i na Goutts Banku, ili Teaderhall Street Branchu, kao što kažemo usputnim poznanicima za koje se nadamo da ih više nikad nećemo sresti.

Inspektor Shaape nije pokazao nikakvu reakciju na Nigelowu živahnu drskost. On je već i prije susreo »Nigele« i mudro je pretpostavljao da Nigelov bezobrazluk markira prurrodu nervozu zbog ipitivanja, u vezi s umorstvom.

- Jeste li dobro poznavali Celiju Austin? : upita ga..

- To je zaista prilično teško pitanje. Poznavao sam je vrlo dobro, u stanovitom smislu, zato što sam je vidao gotovo svaki dan i zato što sam bio s njom u prilično veselim odnosima, ali ako ćemo pravo, ja je uopće nisam poznavao. Naravno, ja uopće nisam bio ni najmanje zainteresiran za nju i mislim da mi je ona to sigurno zamjerila, ako ništa drugo.

- Je li vam ona nešto zamjerala iz nekog praktičnog razloga,?

- Pa, ona baš nije ne znam kako voljela moj smisao za humor. A osim toga, naravno, ja nisam ; jedan od onih dubokomislenih, divljih mladića, kao što je Colin McNabb. Ta je vrsta nezainteresovanosti zaista savršena, tehnika za osvajanje privlačne djevojke.

- Kad ste posljednji put vidjeli Celiju Austin?

- Sinoć, na večeri. Mi smo joj svi jako pijeskelili, znate. Colin je ustao i nakašljavajući se i konačno priznao, na čedan a sramežljiv način, da su se oni zaručili. I tada smo ga svi pamalo zadirkivali, i tako.

- Je li to bilo za vrijeme večere, ili u zajedničkoj sobi ?

- O, za vrijeme večere. Poslje, kad smo prešli u zajedničku sobu, Colin je nekamo otišao.

- A vi ste ostali pili kavu u zajedničkoj sobi?

- Ako vi onu tekućinu koju nam serviraju zovete kavom - da - reče Nigel.

- Je li i Celia Austin popila kavu?

- Pa, pretpostavljam. Mislim, ja zapravo ni sam primijetio je li popila kavu, ali mora da jest.

- Vi joj, na primjer, osobno niste pružili kavu?

- Kako je sve to strahovito sugestivno! Kad vi to kažete i gledate me tako pronicavo, znate li da se osjećam sasvim sigurnim u to da sam ja pružio Celiji njenu kavu, i usuo u nju strihnin, ili što je to već bilo. Hipnotička sugestija, pretpostavljam, ali, stvarno, gospodine Sharpe, ja joj se nisam ni približio - i da budean otvoren, ja nisam čak ni primijetio da je pila kavu i ja vas uvjeravam, pa vjerovali vi meni ili ne, da ja osobno nikad nisam osjećao nikakve sklosti prema Celiji i da obavijest o njenim zarukama s Colinom McNabbom nije u meni pobudila nikakve osjećaje o umorstvu iz osвете.

- Ja van uistinu nisam sugerirao ništa slično, gospodine Chapmane - reče Sharpe blago. - Osim ako se stvarno ne varam, ne postoji nikakvo posebno ljubavno gledište na to, ali netko je Celiju Austin želio skloniti s puta. Zašto?

- Ja jednostavno ne mogu zamisliti zašto, inspektore. To je zaista veoma zamršeno, zato što je Celia stvarno bila veoma bezalena vrsta djevojke, razumijete li me? Sporo je kopčala; bila je pomalo dosadna; sasvim zgodna; i nikako od one vrste djevojaka, usudio bih se reći, koja bi samu sebe ubila.

- Jeste li bili iznenađeni kad ste saznali da je Celia bila odgovorna za kojakakve nestanke, krađe, i slično, u ovoj kući?

- Čovječe božji, ja sam se jednostavno zaprepastio! To je bilo njoj tako nesvojstveno, evo to sam mislio.

- Niste li je, možda, vi naveli na to?

Nigel je iznenađeno zurio, činilo se da je sasvim askren.

- Ja? Da sam je ja naveo na to? Zašto bih ja to učinio?

- Pa, to bi stvarno bilo pitanje, zar ne? Neki ljudi imaju neobičan osjećaj za humor.

- Pa, stvarno, ja sam možda glup, ali ja ne vidim ništa zabavno u tim smiješnim krađicama koje su se događale.

- Takve šale nisu po vašem ukusu?
- Nikad ni u snu nisam pomislio na to da bi to moglo biti smiješno. Sigurno, inspektore, krađe su bile posve psihološke prirode?
- Vi definitivno smatirate da je Celia Austin bila kleptomanka,?
- Pa sigurno nema nikakvog drugog tumačenja, inspektore?
- Možda vi ne znate toliko o kleptarnaniji kao ja, gospodine Chapmane.
- Dakle; ja zaista ne mogu smisliti nikakvo drugo objašnjenje.
- Vi ne milite da je moguće da je netko mogao navesti gospođicu Austin na sve to, kao na sredstvo - recimo - za, privlačenje pažnje gospodina McNabba?

Nigelove oči zasvjetlucaše od profinjene zlobe.

- Ovo je doista veoma zabavno tumačenje, inspektore - reče on. - Znao, kad o tome razmišljam, to je savršeno moguće i dobar bi Colin to, naravno, progutao, uzicu, udicu i meku. Nigel je trenutak dva raspoloženo uživao u tome. A onda tužno odmahne glavom.
- Ali Celia to ne bi izvela - reče. - Ona je bila ozbiljna djevojka. Ona, se Colinu nikad ne bi tako narugala. Ona je bila slaba prema njemu.
- Vi nemate svoje vlastite teorije o stvarima koje su se događale u ovoj kući, gospodine Chapmane? Na primjer o prolijevanju tinte po papirima gospođice Johnston?
- Ako mislite da sam to učinio ja, gospodine Sharpe, to uopće nije točno. Naravno, čini se kao da sam što učinio ja, zbog zelene tinte, ali ako mene pitate, to je bilo jednostavno zlonamjerno.
- Što je bilo zlonamjerno?
- Upotreba moje tinte. Netko je namjerno upotrijebio moju tintu, ne bi li natuknuo da sam to učinio ja. Ima u svemu tame dosta zlonamjernosti, inspektore.

Inspektor ga oštro pogleda.

- Dakle, što vi zapravo mislite pod tim da u svemu tome ima dosta zlonamjernosti?

Ali Nigel se odmah uvukao u svoju ljušturu i postao suzdržljiv.

- Nisam zapravo mislio ništa određeno samo to da ljudi, kad su hrpamice sabijeni zajedno u tijesan prostor, postaju prilično sitničavi.

Slijedeća osoba na inspektorovu popisu bio je Leonard Bateson. Len Bateson osjećao se još neugodnije nego Nigel, ali je to pokazivao na sasvim drugačiji način. Bio je sumrjičav i nepristupečan.

- Dakle, dobro! - planu on čim su završena prva rutinska ispitivanja. - Ja sam Celiji natočio kavu i dao joj je. Pa što?

- Dali ste joj njenu kavu poslije večere - to ste htjeli reći, gospodine Batesone?

- Da. U svakom slučaju natočio sam joj kavu i kavenika i stavio je pred nju, ali u njoj, vi to možete vjerovati ili ne, nije bilo morfija.

- Vidjeli ste kako ju je popila?

- Ne, nisam zapravo vidio kako je pije. Svi smo se motali naokolo i ja sam se odmah poslije toga upleo s nekim u neku raspravu. Nisam primijetio da li je pije. Bilo je i drugih ljudi oko nje.

- Razumijem. Vi zapravo kažete da je svatko mogao ubaciti morfij u njenu šalicu kave?

- Pokušajte vi nešto ubaciti u nečiju šalicu! Svi bi vas vidjeli.

- Nije sigurno - reče Sharpe. Len agresivno plane:

- Pa što vi, do đavola, mislite, zašto bih ja ubio to jadno dijete? Ja nisam imao ništa protiv nje!

- Ja nisam ni napomenuo da ste je vi htjeli ubiti.

- Ona je tu stvar sama uzela. Mora da ju je sama uzela. Drugog objašnjenja nema.

- U to bismo mogli vjerovati, da nema onog krivotvorenog oprostajnog pisma.

- Vraga krivotvorenog! Napisala ga je ona, zar ne?

- Ona, je to napisala kao dio pisma, još rano ujutro.
- Dobro - ona je otkinula, komad i upotrijebua ga kao oprostajno pismo.
- Slušajte, gospodine Batessone. Kad biste vi željeli napisati oprostajno pismo, vi biste ga i napisali. A ne biste uzimali pismo koje ste napisali nekom drugom i onda pažljivo od njega otkinuli samo određenu rečenicu.
- Mogao bih učinit i to. Ljudi čine mnoge ,smiješne stvari.
- Gdje je, u tom slučaju, ostatak pisma?
- Odakle da ja to znam? To je vaš posao, a ne moj!
- Ja i radim svoj posao. Bilo bi veoma pameto od vas, gospodine Batone, da na moja , pitanja odgovarate pristojno.
- Dobro, što biste vi htjeli znati? Ja djevojku ubio nisam, a nisam imao ni motiva da je ubijem.
- Jeste li je voljeli?

Len reče manje agresivno:

- Jako sam je volio. Ona je bila draga djevojka. Pomalo ograničena, ali draga.
- Vi ste joj povjerovali kad je priznala da je ona izvršila krađe, koje su vas odnedavna uznemiravale?
- Pa, ja sam joj vjerovao, naravno, budući da je ona tako rekla. Ali moram reći da mi se to učinilo čudnim.
- Niste mislili da je to što čini slično njoj?
- Pa, ne, stvarno ne.

Sada, kad više nije bio u defenzivi, Leonardova je nepristupačnost splasnula i on je počeo razmišljati o problemu koji ga je očito zanimao.

- Ona nije djelovala kao tip klepiomanke, razumijete li me? - rekao je. - Ni kao kradljivica također ne.

- I niste pomislili na neki drugi razlog, kojibi je naveo na to da učini ono što je učinila? - Drugi razlog? O kakvom bi se još drugom razlogu moglo raditi?

- Pa, ona je mogla, željeti privući pažnju gospodina Colina McNabba.
- To je malo pretjerano, ne mislite?
- Ali to je ipak zaokupilo njegovo zanimanje,
- Da, naravno da jest. Dobri je Colin jednostavno lud za svakom vrstom psihičke abnormalnosti.
- Dakle dobro, ako je to Celia Austin znala . .

Len odmahne glavom.

- U tome se varate. Ona ne bi bila sposobna izmisliti nešto slično. Mislim, planirati to. Ona to ne bi znala.
- Vi biste to, usput rečeno, znali, zar ne?
- Kako to mislite?
- __ - Mislim, vi biste joj, u najboljoj namjeri mogli sugerirati nešto slično?

Len se odsječeno nasmije.

- Kako možete pomisliti da bih ja mogao učinita tako suludu stvar? Jeste li poludjeli?

Inspektor promijeni svoju osnovu.

- Misлите li da je Celia Austin prolila tintu po papirima Elizabeth Johnston, ili misлите da je to učinio netko drugi?
- Netko drugi. Celia je rekla da ona to nije učinila, a ja joj vjerujem. Bess nikad nije zadirivala Celiju; ne onako kao što neke druge ljude jest.
- Koga je zadirivala - i zašto?
- Ona je ljude peckala, znate.
- Len razmisli o tome na trenutak dva. - Svakoga tko bi davao brzoplete izjave. Ona bi ga pogledala preko stola i rekla bi mu o svojim poznatim načinom: Ja se bojim da to nije zasnovano na činjenicama. Statistike jasno pakazuju da . . . Nešto u tom smislu. Dakle, ona je peckala znate - osobito ljude koji vole davati brzoplete izjave, kao Nigel Chapman, na primjer.

- A, da Nigel Chapman!
- A osim toga i tinta je bila zelena.
- Vi dakle mislite da je to učinio Nigel?
- Pa, to je u svakom slučaju moguće. On je inatljiv momak, znate, a ja mislim da bi mogao imati i mrvicu rasističkih osjećaja. On ih možda jedini među nama ima.
- Pada li vam na pamet bilo tko drugi koga bi gospođica Johnson ljutila svojom egzaktnošću i svojom navikom ispravljanja?
- Pa, Colin McNabb nije baš bio oduševljen s vremena na vrijeme, a jednom ili dva put razljutila je i Jean Tomlinson.

Sharpe postavi još nekoliko nepovezanih pitanja, ali Len nije mogao ništa korisno dodati. Potom Sharpe pozva Valerie Hobhouse.

Valerie je bila staložena, elegantna i pažljiva. Pokazala je mnogo manje nervoze nego ma koji ja od muškaraca. Ona je Celiju voljela, reče. Celia nije bila izuzetno bistra, a način na koji je svoje srce ponudila Colinu McNabbu bio je prilično jadan.

- Mislite li da je ona bila kleptomanka, gospođice Hobhouse?
- Pa, pretpostavljam. Ja zapravo ne znam baš mnogo o toj stvari.
- Mislite li da bi netko bio mogao nagovoriti da učini ono što je učinila?

Valerie slegne ramenima.

- Mislite, zato da bi privukla onog razmetljivog glupana, Colina?
- Vi ste u tom pogledu veoma nagli, gospođice Hobhouse. Da, to sam a mislio. Pretpostavljam, da joj to vi sami niste sugerirali?

Činila se da se Valerie zabavlja.

- Dakle, teško, dragi čovječe, budući da je i maj izuzetno omiljen šal izrezan na komadiće. Ja ipak nisam tako velik altruist.
- Mislite li da joj je to sugerirao netko drugi?
- Ne bih rekla. Mislim da bi to s njene strane bilo sasvim prirodno.

- Što mislite pod prirodnim?

- Pa, ja sam prvi put posumnjala da je to, Celia, kad je započela sva ona gužva sa Sallynom cipelam. Celia je bila ljubomorna, na Sally. Reći ću vam nešto o Sally Pinch. Ona je ovdje daleko, najatraktivnija djevojka i Colin joj je posvećivao mnogo pažnje. I zato je uvečer prije one zabave nestala Sallyna cipela, pa je ona otišla u staroj crnoj haljini i crnim cipelama. A Celia je izgledala samozadovoljno kao mačka koja se dočepala najbaljeg zalogaja. Ali, pazite, ja je ne sumnjičim za one sitne krađe narukvice i pudera.

- Što mislite, tko je za to kriv?

Valerie slegne ramenima.

- Ne znam. Jedna od čistačica, mislim.

- A razrezana naprtnjača?

- Zar je razrezana je i neka naprtnjača?

Zaboravila sam. To mi se čini već sasvim besmislenim.

- Vi ste ovdje već prilično dugo, zar ne, gospođice Hobhouse?

- Pa, jesam. Mogla bih reći da sam vjerojatno najstariji ovdašnji stanar. Ili, točnije, ja sam sada ovdje već dvije i po godine.

- Prema tome vjerojatno znate o ovom hostelu više nego itko drugi?

- Da, moglo bi se reći.

- Imate li ma kakvu svoju ideju o smrti Celiije Austan? Bilo kakvu ideju o motivu koji bi se krio iza svega .toga?

Valerie odrnahnje glavom. ,Njeno je lice sada bilo ozbiljno.

- Ne - reče ona. - Strašno je to što se dogodilo. Ne mogu zamisliti da bi itko bio kadar željeti Celijinu smrt. Ona je bila zgodno, bezazleno dijete i upravo se zaručila i željela se udati, a ...

- Da? A? - podsticao ju je inspektor.

- Zanima me, nije li to bio uzrok - reče Valerie palako. - To što se zaručila. To što je trebalo da bude sretna. Ali to bi značilo, zar ne, da je netko, ovaj - lud!

Ona izgovori tu riječ s lakim drhtajem, a inspektor Sharpe zamišljeno je pogleda.

- Da - reče on. - Ne možemo sasvim zanemariti ludilo. - I nastavi: - Imate li kakvu teoriju o šteti nanesejoj bilješkama i papirima Elizabeth Johnston?

- Ne. To je također učinjeno iz pakosti. Ni jednog trenutrka nisam vjerovala da bi Celia mogla učiniti nešto slično.

- Ikakvu ideju o tome tko bi to mogao biti? "

- Pa . . . Nikakvu razmnu ideju.

- A nerazumnu?

- Ne želite valjda, čuti nešto, što bi bila samo obična slutnja, zar ne, inspektore?

- Itekako bih volio čuti čak i slutnju. Prihvatit ću je kao takvu i to će ostati samo među nama.

- Dakle, ja možda uopće nisam u pravu, ali nekako mislim da je to zacjelo Patricije Lane.

- Zaista? Dakle, sad ste me iznenadili, gospođice Hobhouse. Ja ne bih bio pomislio na Patriciju Lane. Ona se čini tako uravnateženom, ljubaznom mladom gospođicom.

- Ja ne kažem da je ona to učinila. Ja sam saano pomislila da bi to ona mogla učiniti.

- A zbog čega, zapravo?

- Pa, Patricia ne voli Crnu Bess. Crna Bess je uvijek peckala Patricijinog miljenika, Nigela, zadirkujući ga, znate, uvijek kad bi davao smiješne izjave, kako je on ponekad i činio.

- Mislite da je vjerojatnije da je to uradila Patricia Lane, nego sam Nigel?

- O, da. Nevjerujem da bi se Nigel time zamario, i sigurno ne bi upotrijebio svoju vlastitu omiljenu prepoznatljivu tintu. On ima dovoljno mozga u glavi. Ali, bilo je upravo glupo što što je učinila Patricia, jer nije mislila da bi time mogla svaliti sumnju na svog predragog Nigela.

- Ili bi to, s druge strane, mogao biti netko tko Nigela Chapmana ima na zubu i želi sugerirati da je to njegovo djelo?

- Da, to je druga mogućnost. - Tko mrzi Nigela Chapmana?

- No, dakle, Jean Tomlinson, kao broj jedan. A on i Len Bateson uvijek se pomalo svadaju.

- Ima li kakvu ideju o tome, gospođice Hobhouse, kako je morfij mogao biti podmetnut Celiji Austin?

- Mislila sam i maslila. Naravno, pretpostavljam da je kava najupadljiviji način. Svi smo se mi motali naokolo po zajedničkoj sobi, Celijina je kava bila na malom stoliću pored nje, ona je uvijek čeka da joj se kava gotovo sasvim ohladi prije nego što bi je popila. Pretpostavljam da bi svatko, tko ima dovoljno jake živce, mogao ubaciti -tabletu ili nešto slično u njenu šalicu, a da ga nitko ne primijeti, ali to bi značilo izlagati se velikom riziku. Mislim, takve se stvari mogu sasvim lako primijetiti.

- Morfij - reče inspektor Sharpe - nije bio u obliku tablete.

- A što je bilo? Prašak?

- Da.

Valerie se namršti.

- To bi bilo još mnogo teže, zar ne?

- Niste pomislili ni na što drugo, osim kave? - Ona je ponekad uzimala čašu toplog mlijeka prije spavanja. Ipak, ne znam je li to učinila i one noći.

- Možete li mi točno opisati što se te večeri dogodilo u zajedničkoj sobi?

- Dakle, kao što sam rekla, svi smo sjedili, razgovarali, neko je uključao radio. Mnogi su od momaka, čini mi se, izašli. Celia je otišla na spavanje prilično rano, a isto tako i Jean Tomlinson. Sally i ja sjedile smo tamo prilično dugo. Ja sam pisala pisma, a Sally je štrebala neke bilješke. Ja čak mislim da sam ja posljednja otišla na spavanje.

- To je zapravo bilo sasvim obično veče? - Savršeno tako, inspektore.

- Hvala, gospođice Hobhouse. Hoćete li mi sada poslati gospođicu Lane?

Patricia Lane izgledala je zabrinuta, ali ne prestrašena. Pitanja i odgovori nisu iznijeli na vidjelo ništa novo. Na pitanje o šteti nanesejoj papirima Elizabeth Johanson, Patricia odgovori da ona ne sumnja u to da je za to odgovorna Celia.

- Ali ona je to vrlo odlučno porekla, gospođice Lane.

- Pa, naravno - odgovori Patricia. - Porekla je. Ja mislim da se stadjela što je to učinila. Ali to se slaže sa svim ostalim stvarima, zar ne?

- Zna li što sam u ovom slučaju otkrio, gospođice Lane? To, da se u svemu tome ništa ni s čim ne slaže.

- Pretpostavljam - nastavi Patricia pocrvenjevi - da vi mislite da je Nigel uprljao Bessine papire. Zbog tinte. To je savršeno besmisleno. Hoću reći, Nigel ne bi upotrijebio svoju vlastitu tintu, kad bi on učinio nešto slično. On ne bi bio tako glup. On to ni u kom slučaju ne bi učinio.

- On se nije sasvim slagao s gospođicom Johnston, zar ne?

- Ah, ona ponekad zna biti užasno dosadna, ali on to nije uzimao k srcu. - Patricia Lane ozbiljno se nagne prema njemu. - Voljela bih da vam mogu objasniti neke stvari, inspektore. O Nigelu Chapmanu, mislim. Vidite, Nigel je stvarno u velikoj mjeri svoj najgori neprijatelj. Ja prva priznajem da je njegovo ponašanje veoma teško. To ljude okreće protiv njega. On je grub i sarkastičan i podsmjehuje se ljudima i tako ljude ljuti i oni misle o njemu samo najgore. Ali on je zapravo sasvim drugačiji nego što izgleda. On je jedan od onih zatvorenih, prilično nesretnih ljudi, koji zapravo žele da ih ljudi vole, ali koji uslijed svojevrsnog duha proturječja otkriju da govore ili čine suprotno od onoga što namjeravaju reći ili učiniti.

- Aha - reče inspektor Sharpe - to je prilično velika, nesreća za njih.

- Da, ali oni si stvarno ne mogu pomoći, znate. To proizlazi iz nesretnog djetinjstva. Nigel je imao veoma nesretan život u roditeljskom domu. Njegov je otac bio vrlo oštar i strog i nikada ga nije shvaćao. A osim toga, njegov je otac veoma, loše postupao prema njegovoj majci. I kad je ona umrla, oni su se strahovito posvadali i Nigel je odjurio iz kuće, a otac mu je rekao da mu nikad neće dati ni penija i on se morao snalaziti kako je znao i mogao bez ikakve pomoći s njegove strane. Nigel je govorio da ne želi nikakve pomoći od svoga oca; i ne bi je želio uzeti ni kad bi mu bila ponuđena. Primao je malu svotu novca, po

oporuci svoje majke, a ocu nikad nije pisao i nikad nije odlazio k njemu. Naravno, ja mislim da je to na neki način žalosno, ali nema sumnje da je njegov atak vrlo neugodan čovjek. Ja se ne čudim što je Nigel od toga postao ogorčen i težak za društvo. Otkako je njegova majka umrla, on više nije imao nikoga da se brine za njega i da pazi na njega. Njegovo zdravlje nije najbolje, ali njegov je duh sjajan. On je hendikepiran u životu i jednostavno se ne može pokazati onakvim, kakav doista jest.

Patricia Lane zastane. Bila je zajapurena i pomalo zadihana od svog dugog ozbiljnog izlaganja. Inspektor Sharpe ju je zamišljeno promatrao. Susreo je u dotadanjem životu već mnogo Patricia Lane. Zaljubljena je u mamka - pomisli u sebi. Ne vjerujem da on uopće maru za nju, ali vjerojatno prihvaća njen materinski odnos prema sebi. Otac mu je, koliko čujem, stvarno neki čangrizav stvor, ali usudio bih se reći da mu je majka bila neka luda, žena koja je kvarila svoga sina, ludujući za njim, izdubla je jaz između njega i njegova oca. Vidio sam dosta sličnih stvari. Zanimalo ga je, da li je Nigel Chapman bio zagrijan za Celiju Austin. Nije se činilo vjerovatnim, ali bilo je moguće. »A ako je tako - mislio je - »Patriciju Lane mogla je ta činjenica ogorčiti«. Da li bi joj se to dovoljno zamjerilo da bi poželjela nanijeti nepravdu Celiji? Dovoljno zamjerilo da počini umorstvo? Sigurno ne - u svakom slučaju, činjenica da se Celia zaručila s Colinom McNabbom, sigurno bi to izbrisala kao moguć motiv za ubojstvo. On otpusti Patriciju Lane i pozove Jean Tomlinson.

Deseto poglavlje

Gospođica Tomlinson bila je mlada žena od dvadeset i sedam godina, ozbiljna izgleda, svijetle kose, pravilnih crta lica a prilično stisnutih usana. Ona sjedne i reče bez okolišanja:

- Dakle, inspektore? Što izvolite?

- Zanima me, da li nam uopće možete pomoći, gospođice Tomlinson, u ovom tako tragičnom slučaju.

- To je strašno. Uistinu strašno - reče Jean. - Bilo je dovoljno neugodno kad smo saznali da je Celia izvršila samoubojstvo, ali sada, kad se pretpostavlja da je to bilo ubojstvo . . . -zastane i tužno odmahne glavom.

- Mi smo prilično sigurni u to da se ona nije sama otrovala - nadoveže Sharpe. - Vi znate odakle potječe otrov?

Jean klimne glavom.

- Pretpostavljam da potječe iz Bolnice svete Katarine, gde je je ona radila. Ali to sigurno još određeni je upućuje na samoubojstvo.

- Činilo se tako, nema sumnje - reče inspektor.

- Ali tko bi drugi mogao uzeti otrov, osim Celiije?

- Nekolicina ljudi - odgovori inspektor Sharpe - ako su odlučili da to učine. Pa čak ste ga i vi sami, gospodice Tomlinson - reče on - mogli uzeti, kad biste to bili željeli.

- Dakle, stvarno, inspektare Sharpe! - Jeanin je glas zazvučao oštro i ogorčeno.

- Pa vi ste prilično često pasjećivali odjel za pripremu lijekova, zar ne, gospođice Tomlinson?

- Dolazila sam onamo u pasjet Mildred Carey, da. Ali naravno da nikad nisam ni sanjala o tome da se motam ako ormara za otrove.

- Ali vi ste to mogli učiniti?

- Sigurno da nisam magla učiniti ništa slično!

- Ali, slušajte, gospođice Tomlinson. Recimo da je vaša prijateljica bila zaposlena opremanjem bolničkih košarica, a da je druga djevojka bila na šalteru za vanjske pacijente. Vrlo se često dogacia da su u prednjoj sobi samo dva ljekarnika. Vi ste slučajno mogli odšetati s druge strane polica s bočicama što se pratežu sredinom sobe. Mogli ste dignuti bočicu iz ormara i strpati je u džep i ni jedna od dviju ljekarnica ne bi ni sanjala o tome što ste učinili.

- Nikako ne mogu prihvatiti to što ste sada rekli, inspektore Sharpe. To je . . . to je - sramotna optužba!

- Ali to nije optužba, gospođice Tomlinon. Daleko od toga. Ne smijete me krivo tumačiti. Vi ste mi rekli da va ne biste bali magli učiniti nešto slično, a ja vam pakušavam pokazati da je to bilo moguće. Ja ni na trenutak nisam pokušao tvrditi da ste vi to i učinili. Napakon - doda an - zašto biste vi to učinili?

- Točno. Vi kao da, niste shvatili, inspektore Sharpe, da sam ja bila Celijina prijateljica.

- Mnoge su ljude otrovali upravo njihovi prijatelji. Ponekad moramo sami sebi postaviti jedno pitanje: »Kada prijatelj više nije prijatelj?»

- Između mene i Celaje nije bilo nesuglasica; ništa slično. Ja sam je jako voljela.

- Jeste li imali kakva. razloga za sumnju da je ona kriva za sve one krađe u kući?

- Ne, zaista. Nikad se u životu nisam tako iznenadila. Uvijek sam mislila, da Celia ima plemenite principe. Nikad ne bih ni u snu pomislila da bi ona mogla učiniti nešto slično.

- Naravno - reče Sharpe, promatrajući je pažljivo - kleptomani zaista ne mogu sami sebi pomoći, zar ne?

Jean Tamlinson još čvršće atisnu usnice. A onda ih otvori i izgovori:

- Ne mogu reći da bih se mogla suglasiti s tom idejom, inspektore Sharpe. Ja sam staromodna u svojim nazorima i mislim da je krađa ipak samo krađa.

- Vi mislite da je Celia krala te stvari zato što ih je, iskreno govoreći, željela uzeti?

- Naravno da mislim.

- Obično nepoštenje, zapravo?

- Bojim se da je taako.

- Dakle, tako - reče inspektor Sharpe, klimajući glavom.

- To je zlo.

- Da, čovjek se uvijek razljuti, kad osjeti da se u nekome razočarao.

- Postavilo se pitanje, koliko znam, da li da se obratite nama. - policiji, mislim.

- Jest. Po mom uvjerenju, to bi jedino bilo ispravno.
- Mislite li, da je možda to trebalo svakako učiniti?
- Mislim da bi to jedino bilo ispravno. pa, znate, ne mislim da se ljudima smije dopuštati da se na taj način izvlače.
- Nazivajući sebe kleptomanom, a zapravo je kradljivac, to ste mislili?
- Pa, manje ili više, da - to sam mislila.
- A umjesto toga sve se završilo sretno i gospođica se Austin našla pred svadbenim zvonima.
- Naravno, od Colina McNabba može se svašta očekivati - reče zlobno Jean Tomlinsan.
- Ja sam sigurna da je on ateist i vrlo sumnjičav, podrugljiv, neugodan mlačić. On je prema svakome grub. Ja smatram da je on komunist.
- Tako - reče inspektor Sharpe. - To je zlo! - On zaklima glavom.
- On je na sve nagovorio Celiyu. Mislim, zato što on nema nikakva pravog osjećaja za vlasništvo. On vjerojatno misli da svatko može slobodno uzeti sve što zaželi.
- Ipak, gospođica je Austein u svakom slučaju - reče inspektor Sharpe - priznala, krađu.
- Pošto je bila otkrivena. Da - reče Jean oštro.
- Tko ju je otkrio?
- Onaj gospodin . . . kako se ono zove . . . Poirot, kad je ono došao ovamo.
- Ali zašto mislite da ju je on otkrio, gospođice Tomlinsan? On to nije rekao. On je samo dao savjet da se pozave policija.
- On joj je time nedvojbeno pokazao da sve zna. Ona je očito uvidjela da je igra završana, pa se požurila da sve prizna.
- A što je s tintom na papirima Elizabeth Johnston? Je li ona i to priznala?
- Zaista ne znam. Pretpostavljam.

- Pogrešno pretpostavljate - reče Sharpe. - Ona je odlučno nijekala da ima bilo kakve veze s tim.
- Pa, možda bi moglo biti i tako. Moram reći da mi se to nije činilo vjerojatnim.
- Mislite da je mnogo vjerajnije da je to bio Nigel Chapman?
- Ne, ne vjerujem da bi to učinio Nigel. Mislim da je mnogo vjerojatnije da je to učinio Akibombo.
- Stvarno? Zašto bi on to učinio?
- Ljubomora. Svi su ti obojeni ljudi veoma ljubomorni jedni na druge i vrlo histerični.
- To je zanimljivo, gospođice Tomlinson. Kada ste posljednji put vidjeli Celiju Austin?
- U petak uvečer, poslije večere.
- Tko je prije otišao na spavanje? Ona, ili. vi?
- Ja.
- Vi niste otišli u njenu sobu, niste je vidjeli otkako ste napustili zajedničku sobu?
- Ne.
- I nemate nikakva pojma o tome tko bi mogao usuti morfij u njenu kavu - ako joj je dan na taj način?
- Nikakva.
- Taj morfij uopće niste vidjeli negdje u kući, ili u nečijoj sobi?
- Ne. Ne, ne vjerujem.
- Ne vjerujete? Kako to mislite, gospođice Tomlinson?
- Pa, samo nagađam. Pala je tamo neka smiješna oklada, znate.
- Kakva oklada?
- Jedan - ovaj - dva tri momka raspravljala su . . .

- O čemu su raspravljali?
- O umorstvu i o načinima izvršenja. Osobito o trovanju.
- Tko je sudjelovao u razgovoru?
- Pa, mislim da su pođeli Colin i Nigel, a onda se pridružio i Len Bateson, a našla se tamo i Patricia . . .
- Možete li se sjetiti i reći, ako je moguće, što točnije, što je tom prilikom bilo rečeno - o čemu se raspravljalo?

Jean Tamlinson nekoliko je trenutaka razmišljala.

- Dakle, počelo je, mislim, razgovorom o umorstvu otrovom, uz napomenu, da je poteškoća u tome kako nabaviti otrov; zato što se ubojica obično otkrije, ili zbog toga što se uvijek sazna gdje je kupio otrov, ili zbog toga što se zna gdje ga je imao prilike nabaviti: A Nigel je rekao da sve to ne mora biti baš sasvim tako. Rekao je, da bi on magao izmisliti najmarlje tri različita načina kako bi svatko mogao nabaviti otrov, a da, to nikad nitko ne otkrije. Len Bateson mu je na to odgovorio da blefira. Nigel mu uzvratu da, ne blefira i da je to potpuno spreman i dokazati. Pat na to primijeti da je Nigel, naravno, u pravu. Rekla je da bi i Len i Colin mogli nabaviti otrov kad god im se prohtije, u bolnici, a to bi mogla učiniti i Celia, rekla je. Ali Nigel nastavi, da on uapće nije mislio na to. Rekao je da bi se to primijetilo, kad bi Celia, nešto uzela u odjelu za pripremanje lijekova. Tamo bi netko prije ili kasnije tražio taj otrov i onda bi se otkrilo da je nestao. A Patricia reče da ne bi, ne, kad bi ona uzela bočicu i onda jedan dio sadžine istresla i poslije u nju dosipala nešio drugo. Colin se na to nasmijao, rekavši da bi u tom slučaju za koji dan došlo do ozbiljnih pritužbi pacijenata. Nigel nastavi da on, naravno, nije mislio na posebne pogodnosti. Rekao je, da bi čak i on, koji nema nikakav poseban pristup otrovima, ni kao liječnik, ni kao ljekarnik, veoma lako mogao nabaviti tri različite vrste otrava, na tri različita načina. Len Bateson reče: Dakle, dobro, kakve su te ,tvoje metode? - a Nigel odgovori: Neću ti reći, za sada, ali sam spreman da se s tabom okladim da ću u roku od tri tjedna pradočiti ovdje tri smrtonosna otrova - a Len mu na to uzvratu da se kladi da to ne može učiniti.

- I dalje? - upita inspektor Sharpe, kad Jean zasta.

- Pa, od svega štoga neko vrijeme, čini mi se, nije bilo ništa; a onda, jedne večeri, u zajedničkoj sobi, Nigel reče: »Dakle, momci, pogledajte ovamo - izveo sam ono što sam rekao- i baci na stol tri stvarčice. Bila je tamo tuba s tabletama hyoscina, bočica tinkture digitalis i mala bočica morfiјеva tartrata.

Inspektor reče oštro:

- Morfiјеva tartrata! Je li na njoj bila kakva , naljepnica?

- Da, bila je na njoj naljepnica Bolnice Svete Katarine. Sjećam se toga zato što mi je to, razumljivo, upalo u oči.

- A drugi?

- Nisam primijetila. Mogu reći samo to da nisu bili iz bolničkog skladišta.

- Što se dogodilo zatim?

- Pa, naravno, bilo je mnogo raspredanja i naklapanja, a Len Bateson reče: »Slušaj, kad bi ti sad pačinio umorstvo, to bi se prilično brzo otkrilo - a Nigel mu uzvratila - »Ni govora. Ja sam laik. Ja nemam nikakve veze ni s kakvom klinikom ni s bolnicom i nitko me ni na trenutak neće dovesti s tim u vezu. A nisam to kupio ni u trgovini« - a Colin McNabb izvadi lulu iz usta i reče - »Ne, to sigurno ne bi mogao ni učiniti. Ni jedan ti apotekar, naime, ne bi prodao te tri stvarčice bez liječničkog recepta.« U svakom slučaju, malo su još o tome raspravljali, ali na kraju reče Len da mora platiti izgublјenu akladu. Rakao je: Ne mogu to učiniti sada, zato što sam malo tanak s gotovinom, ali u tom pogledu nema sumnje: Nigel je svoje dokazao - i zatim doda - »A što ćemo učiniti s kažnjivom robom?«- Nigel se naceri i reče da je najbolje da se svega toga otarase, prije nego se dogodi kakva neprilika, pa su onda ispraznili tubu i tablete pobacali u vatru, prosuli praša morfiјеva tartrača, i to bacili u vatru. Tinkтуру digitalisa prolili su u slivnik.

- A bočice?

- Ne znam što se dogodilo s bočicama, . . . ja bih rekla da su vjerojatno jednostavno bačene u košaru za otpatke?

- Ali sam je otrov uništen?

- Da. U to sam sigurna. Vidjela sam.

- I to je bilo - kada?
- Pa, negdje prije četrnaest dana, maslim.
- Tako. Hvala, gospođice Tomlinson.

, Jean je oklijevala, jasno pokazujući da bi željela još razgovarati.

- Mislite li da bi to moglo biti važno?
- Može biti. Nikad se ne zna.

Inspektor Sharpe osta nekoliko trenutaka zamišljen. Zatim ponovno pozva Nigela Chapmana.

- Upravo sam čuo prilično zanimljivu izjavu gospođice Jean Tamlinson - reče.

- Aha! Koga je naša draga Jean ocrnila u vašim očima? Mene?

- Govorila mi je o otrovima i što u vezi s vama, gospodine Chapmane.

- Otrov i ja? Što, zaboga?

- Hoćete li zaniijekati da ste se prije nekoliko tjedana okladili s gospodinom Batesonom o načinu nabavljanja otrova, tako da vas nitko u tami ne otkrije?

- A, to! - Nigel se iznenada razvedri.

- Da, naravno! Smiješno je da na to uopće nisam ni pomislio. Ja se čak ni ne sjećam da je tamo bila i Jean. Ali vi valjda ne mislite da to ima neko posebno značenje, je li?

- Pa, nikad se ne zna. Vi, dakle, priznajete tu činjenicu?

- O, da, raspravljali smo o tome. Colin i Len bili su u tome vaoma napuhani i razmetljivi i ja sam im prilično bezazleno rekao da se svatko može dočepati potrebne zalihe otrova - rekao sam, zapravo, da bih ja mogao smisliti najmanje tri različita načina da to izvedem, te da cu to, da im dokažem, rekao im, i ostvariti.

- Što ste poslije i uradili?

- Što sam poslije i uradio, inspektare.

- I kakva su što bila tri načina, gospodine Chapmane?

Nigel malko nakrivi glavu.

- Nećete valjda tražiti od mene da sam sebe optužim? - reče. - Vi biste me tada sigurno morali uhapsiti?

- Još nije došlo d toga da bih vas morao uhapsiti, gospodine Chapman, ali, naravno, nema potrebe da sami sebe optužujete, kao što ste rekli. U stvari, vi imate patpuno pravo na to da ne odgovorite na moje pitanje, ako ne želite.

- Nisam siguran da ne želim. - Nigel razmisli nekolikio trenutaka, dok mu je oko usana obigravao jedva vadjliv osmijeh.

- Naravno - reče - ono što sam učinio bilo je, bez sumnje, protuzakonito. Vi biste me zbog toga mogli prtiegnuti, kad biste htjeli. S druge strane, ovdje se radi o slučaju umorstva, i ako to ima ikakve veze sa smrću jadne male Celije, pretpostavljam da vam moram reći sve.

- Takvo bi stanovište sigurno bilo najrazbortiije.

- Dakle, dobro. Ispričat ću vam sve.

- Kakva su to bila tri načina?

- Dabro. - Nigel se zavalu u naslonjač. U novinama se često može pročitati, zar ne, o tome kako liječnicima iz kola nestaju opasni lijekovi. Ljudi su bili upozoravani na to.

- Da.

- Dakle, to me je navelo na pomisao o jednom veoma jednostavnom načinu: trebalo je samo otići dolje u pokrajinu, slijediti kakav automobil OP na njegovoj uobičajenoj ruti, i kad se pruži prilika - jednostavno otvoriti kola, zavirnuti u liječničku tarbu, te uzeti iz nje ono što vam je potrebno. Znaite, u tim pokrajinskim kotarima liječnici svoje tarbe ne unose uvijek u kuću. Već prema tome kakvu vrst bolesnika posjećuju.

- I?

- Pa, to je sve. Naime, to je sve o načinu broj jedan. Morao sam slujediti tri liječnika, dok nisam naišao na jednog dovoljno neopreznog. A kad sam ga pronašao, sve je bilo sasvim jedno stavno. Kola su bila ostavljena napoiju, pred

farmershom kućom, na prilično osamljenu mjestu. Otvorio sam vrata, zavirio u torbu, izvadio iz nje hyoscine hydrobromide, da - i to je bilo to.

1 U originalu: GP - general practitioner - liječnik opće prakse. (Nap. prev.)

- Tako. A način broj dva?

- Taj je zapravo povlačio za sobom malo iskorišćavanje naše drage Celje. Ona nije bila nimalo sumnjičava. Rekao sam vam da je ona bila dosta ograničena djevojka, nije imala pojma o tome što ja zapravo radim. Jednostavno sam nešto naklapao o nečitljivoj vjajštini liječničkih recepata i zamolio je da mi napiše recept onako kao što ih pišu liječnici, za digitalis. Ona mi je sasvim bezazleno izišla u susret. Poslije toga trebalo je samo u stručnom adresaru pronaći ime liječnika koji živi u nekom udaljenom Londonskom okrugu i dodati receptu njegove inicijale, ili pomalo nečitljiv potpis. I tako sam recept uručio nekom apotekaru u poslovnom dijelu Londana, za kojega sam pretpostavljao da ne poznaje pobliže osobni potpis, pa sam tako dobio propisani lijek bez ikakve poteškaće. Digitalis se prilično često propisuje za srčana oboljenja, a ja sam napisao recept na hotelskom papiru.

- Veoma damišljato - reče inspektor Sharpe suho.

- Ja, evo, ipak optužujem sam sebe. Čujem to po vašem glasu.

- A treći način?

Nigel ne odgovori odmah. A tada reče:

- Slušajte. što sam ja to sebi zapravo natrpao na vrat?

- Uzimanje lijekova iz nezatvorenih kola, bilo je krađa, - reče inspektor Sharpe.

- Krivotvorenje recepta...

Nigel ga prekine.

- Neće baš biti krivotvorenje, zar ne? Mislim, ja na taj način nisam pribavio novac, a to zapravo nije bila ni imitacija nikakva liječničkog potpisa. Mislim, ako sam napisao recept i na njemu dapisao H. R. Jam, ne može se reći da sam krivotvorio ime nekog određenog Dr Jamesa, zar ne? - On nastavi s prilično usiljenim smiješkom. - Razumijete što mislim? Stavljam sve karte na stol. Ako vi

sve to želite okrenuti na ozbiljno - onda - ja ću očitito nagrabusiti. S druge strane, ako . . .

- Da, gospodine Chapmane, a s druge strane?

Nigel izgovori s iznenadnom žestinom:

- Ja ne volim umorstvo. To je nešto zvjersko, užasno. Celia, jedna mala sirotica, nije zavrijedila, da bude umorena. Ja vam želim pomoći. Samo, hoće li vam što pomoći? Nisam siguran da hoće. Otkrivajući vam svoje nastajške, mislim.

- Policija je prilično širokogrdna, gospodine Chapmane. Ostaje na njoj da na neke događaje gleda kao na lakomislenu šalu neke neodgovorne prirode. Ja prihvaćam vaše uvjeravanje da mi želite pomoći u rješavanju umorstva te djevojke. A sada nastavite, molim vas, a pričajte mi o svom trećem načinu.

- Dakle - reče Nigel - sad sam se sasvim približili srži stvari. Taj je način bio mnogo opasniji nego prva dva, ali je u isto vrijeme bio i kudikamo zabavniji. Vidite, ja sam nekoliko puta posjetio Celiju u njenom odjelu za priređivanje lijekova. Poznao sam tamošnji raspored prastarija . . .

- I tako ste magli dignuti bočicu iz ormara?

- Ne, ne, to nije bilo tako jednostavno. S mog stanovišta to ne bi bilo lijepo. A, usput rečeno, da se radilo o pravom umorstvu - naime, da sam bio ukrao atrov u namjeri da izvršim umorstvo - mažda bi se netko sjetio da sam bio tamo. Ja zapravo nisam bio u Celijinu odjelu otprilike šest mjeseci. Ne, ja sam znao da Celia svaki dan u jedanaest i trideset adlazi u stražnju sabu, na ono što bismo mogli nazvati užina, naime, na kavu i dvopek. Djevojke odlaze u grupama, po dvije odjednom. Bila je tamo jedna nava djevojka, koja je tek došla i sigurno me nije poznavala po izgledu. I evo što sam učinio. Ušetao sam se u odjel za pripremanje lijekova u bijelam ogrtaču i sa stetoskopom oko vrata. Unutra je bila samo ta nova djevojka, a uz to i zaposlena na šalteru za ambulante pacijenie. Ušetao sam se, prišao ormaru s otrovima, izvadio bočicu, obišao oko pregrade i rekao djevojci: »Kakve jačine adrenalina držite?« One, mi odgovori, ja klimnem glavom, a onda je upitah ima li koji veganin, jer da me muči užasan mamurluk. Proguta sam tablete i opet odšetao. Ona nikad vjerojatno nije posumnjala u to da ja nisam bio nitko od domaćih, a ni student medicine. Bila je to dječja igra. Celia nikad nije saznala da sam uopće bio tamo.

- A stetoskop - upita inspektor Sharpe znatiželjno. - Gdje ste nabavili stetoskop?

Nigel se iznenada naceri.

- Bio je bo stetoskop Lena Batesona - reče. - Dignuo sam mu ga.

- Ovdje u kući?

- Da.

- Dakle, to objašnjava nastanak stetaskopa. To nije bilo Celijino djelo.

- Ne, za boga! Možete li zamisliti kleptomana koji krade stetoskope, je li?

- Što ste poslije toga učinili s njim?

- Pa, založio sam ga - reče Nigel pokajnički.

- Nije li to bilo malo nezgodno za Batesona?

- Vrlo nezgodno za njega. Ali nasam mu to mogao reći da mu ne bih morao objasniti svoje metode, što nisam namjeravao učiniti. Pa ipak - doda Nigel raspoloženo - ja sam mu se uskoro odužio i poveo ga jedne večari na krvavu zabavu.

- Vi ste vrlo neodgovoran mladić - reče inspektor Sharpe.

- Trebalo je da vidite njihova lica - reče Nigel iskesivši se još jače - kad sam bacio na stol ta tri smrtonosna preparata i rekao im da mi je uspjelo da ih dignem, a da nitko v ne zna bko ih je uzeo.

- Vi mi govortite - uzvratu mu inspektor kako ste imali tri načina da nekoga otrujete s tri različita otrova, a da otrov ni u jednom slučaju ne bi otkrio vaš trag.

Nigel potvrdi.

- To je prilično jasno - reče. - A u danim okolnostima to baš nije zgodno priznati. Ali važno je što da su svi otrovi prije četrnaest, ali više, dana - uništeni.

- Tako vi mislite, gospodine Chapmane, ali u stvari ne mora biti tako.

Nigel je zurio u njega. - Kako to mislite?

- Kako ste dugo držali te stvari kod sebe? Nigel se zamisli.
- Dakle, tubu hyoscina oko deset dana, čini mi se. Morfijev tartrat oko četiri dana. Tinkтуру digitalisa nabavio sam tog istog popodneva.
- A gdje ste držali te stvari - naime, hyoscin hidrobromid i morfijev tartrat?
- U ladici svoje komode, tutnute na dno, ispod čarapa.
- Je li netko znao da ih tamo držite?
- Ne. Ne, siguran sam da to nitko nije znao. U njegovu se glasu, ipak, osjećalo jedva zamjetljivo oklijevanje, koje inspektoru Sharpeu nije promaklo, ali on trenutno nije inzistirao na tome.
- Jeste li kome rekli što ste učinili? Za svoje metode? O načinu kako ste došli do tih stvari?
- Ne. U svakom slučaju . . . ne, nisam.
- Rekli ste u svakom slučaju, gospodine Chapmane.
- Pa, nisam, zapravo. Da pravo kažem, htio sam to ispričati Pat, ali sam se onda sjetio da ona to ne bi odobrila. Ona je veoma stroga, mislim Pat, i tako sam joj sve zatajio.
- Niste joj rekli ništa o kradi stvari iz liječničkog auta, ni o receptu, ni o morfiju iz bolnice?
- Zapravo, rekao sam joj poslije za digitalis; da sam napisao recept i nabavio jednu bočicu u ljekarni i o tome kako sam se u bolnici prerusio u liječnika. Žao mi je, ali moram reći da Pat baš nije bila oduševljena. Nisam joj rekao za krađu stvari iz automobila. Mislio sam da bi mogla dignuti vatru.
- Jeste li joj rekli da ćete te stvari uništiti, pošto dobijete okladu.
- Da. Ona, je zbog toga bila jako zabrinuta i ljuta. Počela je navaljivati da stvari vratim i tome slično.
- Vama nikad nije palo na pamet da tako postupite?

- Ne, za ime boga! To bi bilo fatalno; zapao bih u beskrajne skandale. Ne, nas trojica jednoslavno smo te stvari bacili u vatru, ili prolili u zahod i to je bilo sve. Nikome nikakve štete.

- Tako vi kažete, gospodine Chapmane, ali i te kako je moguće da je šteta učinjena.

- Kako bi se to moglo dogoditi, kad su stvari bačene, kao što sam vam rekao?

- Je li vam ikad palo na pamet, gospodine Chapmane, da vas je netko mogao vidjeti kad ste uzeli te stvari, ili ih je mogao naći, ili je netko mogao istresti morfij iz bočice i nadomjestiti ga nečim drugim?

- Ne, za ime boga! - Nigel je zurio u njega. - Nikad nisam pomislio na nešto slično. Ja to ipak ne vjerujem.

- Ali to je moguće, gospodine Chapmane!

- Ali to nitko nije mogao znati.

- Moram vam reći - nastavi inspektor suho - da se na mjestima ove vrste zna mnogo više nego što biste vi mogli vjerovati da je moguće.

- Mislite na njuškanje?

- Da.

- Tu možda imate pravo.

- Tko bi od studenata mogao normalno, u svatko doba, ući u vašu sobu?

- Pa, ja dijelim sobu s Lemom Batesonom. Većina je ovdašnjih muškaraca povremeno dolazila k meni. Djevojke, naravno, nisu. Smatra se da djevojke nemaju pristupa u katove sa spavaonicama na našoj strani kuće. Pristojnost, čedan život.

- Smatra se da ne treba da dolaze, ali one mogu doći, pretpostavljam?

- Svatko može doći - reče Nigel. - Preko dana. Popodne, na primjer, ondije nema nikoga.

- Da li gospođica Lane dolazi ikad u vašu sobu?

- Ja se nadam da vi ne mislite tako, kao što to zvuči, inspektore. Pat ponekad zalazi u moju sobu da mi vrati čarape koje mi je pokrpal. Ništa vuše.

Inspektor Sharpe se nagne naprijed i reče: - Jeste li vi svjesni toga, gospodine Chapmane, tko je najlakše mogao uzeti neki od tih otrova iz bočica i nadomjestiti ga nečim drugim? Vi sami!

Nigel ga je gledao, lice mu se odjednom ukrutilo i zbunilo.

- Jesam - reče. - Uvidio sam ta točno prije minutu i po. Mogao sam učiniti upravo to. Ali ja nisam imao baš nikakva razloga da tu djevojku uklanjam s puta, inspektore, a nisam to ni učinio. Ipak, tako je - ja sam potpuno svjestan toga da vam za to jamči samo moja riječ.

Jedanaesto poglavlje

Pripovijest o opkladi i o uništenju otrova potvrdili su Len Bateson i Colin McNabb. Pošto su svi drugi otušli, Sharpe zadrža Colina McNabba.

- Ne bih vam želio zadavati više boli nego što treba, gospodine McNabb - reče. - Svjestan sam toga što za vas znači to što je vaša zaručnica otrovana na sam dan vaših zaruka.

- Nije potrebno da zalazimo u to područje cijelog događaja - reče Colin McNabb, nepomična lica. - Nema potrebe da se brinete za moje osjećaje. Jednostavno me upitajte što želite i što mislite da će vam biti od koristi.

- Jeste li vi izrazili mišljenje da je ponašanje Celaje Austin imalo psihološko porijeklo?

- U pogledu toga nema nikakve sumnje odgovori Colin McNabb. - Ako želite da se upustim u teoriju o . . .

- Ne, ne - prihvati naglo inspektor Sharpe. - Ja vam kao studentu psihologije vjerujem na riječ.

Njeno je djetinjstvo bilo izuzetno nesretno. I to je u njoj stvorilo emocionalni blok . .

- Upravo tako, upravo tako. - Inspektor Sharpe bijaše beznadno uplašen da neće moći izbjeći slušanje povijesti još jednog nesretnog djetinjstva. Bilo mu je sasvim dosta što je čuo i Nigelavu.

- Ona vas je već mnogo ranije privlačila?

- Ne bih baš tako rekao - primijeti Colin, porazmislivši o tome savjesno. - Te stvari ponekad vas iznenade uz put, one vas obuzmu iznenada. Ja sam, bez sumnje, podsvjesno bio privučen, ali nisam bio svjestan te činjenice. Budući da se nisam namjeravao mlad, ženiti, ja sam u svom svjesnom razmišljanju nesumnjivo pokazivao priličan otpor prema toj ideji.

- Da. Upravo tako. Celia Austin bijaše sretna što se zaručila s vama? Mislim, nije izražavala nikakve sumnje? Nesigurnosti? Nije bilo ničega što bi osjećala, da vam mora reći?

- Povjerala mi je baš sve i o svemu što namjerava učiniti. Nije više mislila ni o čemu što bi je zabrinjavalo.

- A kada ste planirali da se vjenčate?

- Ne u dogledno vrijeme. Ja zasada nisam kadar uzdržavati ženu.

- Je li Celia imala ovdje kakvih neprijatelja? Nekoga, kome nije bila draga?

- Teško mi je povjerovati u to. Ja sam o tome mnogo razmišljao, inspektore. Celiyu su ovdje veoma voljeli. Ja bih, štoviše, rekao da u svemu što je dovelo do njezina svršetka nije bilo ničega osobnog.

- Što mislite pod tim »ničega osobnog«?

- Ne bih u ovom trenutku želio biti isuviše određen. Bila me je obuzela samo neka neodređena pomisao i ja još ni sam nisam sasvim načisto s njom.

Inspektor ga u tom stanovištu nije uspio pokolebiti.

Posljednja dva studenta koje je trebalo ispiti bile su Sally Finch i Elizabeth Johnston. Inspektor pozove najprije Sally Finch.

Sally bijaše privlačna djevojka s punđom crvene kose i očima koje su bile jasne i inteligentne. Poslije rutinskih pitanja Sally Finch odjerkom preuze inicijativu.

- Znae što bih voljela učiniti, inspektore? Željela bih vam reći jednostavno ono što mislim. , Ja, osobno. U ovoj je kući sve nekako naopako, nešto je zaista sasvim naopako. Ja sam sigurna u to.

- Mislite zašto što je Celia Austin otrovana?

- Ne, mislim i prije toga. Ja to već dosta dugo osjećam. Ne sviđa mi se ono što se ovdje događa. Ne sviđa mi se što je isječena ona naprtnjača i ne sviđa mi se što je Valerijin šal izrezuckan na komadiće. Ne sviđa mi se to što su bilješke Crne Bess polivene tintom. Već sam bila htjela otići odavle i to smjesta otići. To još uvijek namjeravam učiniti; naime, onog trenuika kad mi vi dopustite da odem.

- Mislite reći da se nečega bojite, gospođice Finch?

- Da. Bojim se. U ovoj kući postoji neššto, ili netko, prilično nemilosrdan. Cijela ova kuća nije - no, kako da, vam to objasnim - nije ono što izgleda. Ne, ne, inspektore, ja ne mislim na komuniste. Vidim da ste na to pomislili, kako su vam usnice zaigrale. Ne mislim na komuniste. Možda se ne radi ni o kriminalu. Ne znam. Ali okladit ću se s vama u što hoćete da je ta strašna stara žena za sve to znala.

- Ta stara žena? Ne mislite valjda na gospodu Hubbard?

- Ne. Ne na gospodu Hubbard. Ona je draga. Mislim na staru gospodu Nicoletis. Onu ajkulu.

- To je zanimljivo, gospođice Finch! Možete li biti određeniji? U pogledu gospođe Nicoletis, mislim.

Sally odmahne glavom.

- Ne. Upravo to ne mogu. Mogu vam reći samo to, da se sva naježim svalm put kad prođem porad nje. Ovdje se događa nešto ludo, inspektore.

- Volio bih kad biste bili makar malčice određeniji. - I ja također. Mislit ćete da sam čudna. Pa, možda i jesam, ali to i drugi ljudi također osjećaju. I Akibombo

to osjeća. On je uplašen. I Crna Bess također, ali ona to ne želi pokazati. A ja mislim, inspektore, da je Celia nešto o tome znala.

- A što mislite da je znala,?

- Da, to je ono. Što? Ali ona je rekla da se ovdje nešto događa. Rekla je to onog zadnjeg i dana. O tome da će se sve objasniti. Ona je priznala, svoj dio krivice za sve ono što se događalo, ali ona je u neku ruku natuknula da postoje i neke druge stvari koje ona zna i željela ih je objasniti. Ja mislim da je ona znala nešto o nečemu ili nekome, inspektore. I mislim da je to razlog i njezina ubojstva,.

- Ali ako je bilo nešto tako ozbiljno . . . Sally ga prekinu. .

- Ja bih rekla da ona nije imala pojma kako je to ozbiljno. Ona baš nije bila bistra, znate. Bila je prilično ograničena. Ona je nešto naslutila, ali nije imala pojma o tome da je to, što je naslutila, opasno. U svakom slučaju, to je moja intuicija, ako vam može biti od koristi.

- Razumijem. Hvala vam . . . Dakle, vi ste posljednji put vidjeli Celiju Austin u zajedničkoj sobi, sinoć, poslije večere, je li tako?

- Točno tako. Odnosno, vidjela sam je zapravo i poslije taga.

- Vidjeli ste je poslije toga? Gdje? U njezinoj sobi?

- Ne. Kad sam odlazila na spavanje, ona je izlazila na glavna vrata, upravo u trenutku kad sam ja izlazila iz zajedničke sobe.

- Izlazila je na glavna vrata? Mislite reći da je izlazila iz kuće?

- Da.

- To je prilično neobično. To mi nitko drugi nije spornenuo.

- Ja bih se usudila reći da nisu znali. Ona je zacijelo rekla svima laku noć i da ide gore spavati, a da je ja nisam vidjela, bila bih i ja mislila da je stvarno otišla spavati.

- A ona je međutim zapravo otišla gore, obukla nešto za izlazak i onda napustila kuću. Je li tako?

Sally patvrдно klimne glavom.

- A ja mislim da je ona izišla na neki sastanak.
- Razumijem. S nekim izvana. Ili je to mogao biti netko od studenata?
- Pa, ja nagađam da bi to mogao biti netko od studenata. Vidite, ako je željela s nekim razgovarati nasamo, nije što mogla obaviti u miru nigdje u kući. Netko ju je zacijelo nagovorio da iziđe i da se sastanu negdje vani.
- Imate li kakvu ideju o tome kada se vratila,?
- Ne znam baš ništa.
- Zna li možda Geronamb, sluga?
- Morao bi znati, ako se vratila, poslije jedanaest sati, zato što on u to vrijeme zasune i zalanči vrata. Do tog vremena svatko može ući, služeći se vlastitim ključem.
- Zna li točno koliko je bilo sati kad ste je vidjeli kako izlazi iz kuće?
- Rekla bih da je bilo oko - deset. Možda nešto preka deset, ali ne mnogo.
- Tako. Hvala, gospođice Finch, za sve što ste mi ispripravili.

Na kraju je inspektor razgovarao s Elizabeth Johnston. Odmah ga je impresionirala djevojčina neusiljena sposobnost. Na njegova je pitanja odgovarala inteligentno i odlučno, a onda mirno očekivala da nastavi s pitanjima.

- Celia Austin odlučno je tvrdila - reče on - da ona nije oštetila vaše papire, gospođice Johnston. Jeste li joj vi povjerovali?
- Ja nisam ni mislila da je to učinila Celia. Ne.
- Vi ne znate tko je što učinio.
- Najprirodniji bi odgovor bio - Nigel Chaipman. Ali meni bi se to činilo isuviše jednostavnim. Nigel je inteligentan. On ne bi upotrijebio vlastitu tintu.
- Ako to nije učinio Nigel, tko bi to mogao učiniti?
- To je već mnogo teže reći. Ali mislim da je Celia znala tko je to učinio - ili je barem naslućivala.
- Je li vam ona tako rekla?

- Ne baš tim riječima; ali došla je u moju sobu, uoči dana svoje smrti, prije nego što je sišla na večeru. Došla mi je reći kako je za krađe doduše kriva, ali da moje radove nije ona upropastila. Rekla sam joj da prihvaćam njenu izjavu. Uptitala sam je da, li zna tko je to učinio.

- I što je odgovorila?

- Rekla je - Elizabeth na trenutak zastane kao da želi biti sigurna u točnost onoga što govori - rekla mi je: Ja zapravo nisam sigurna, jer ne vidim zašto . . . Mogla je to biti zabuma, ili nesretan slučaj. Učinio to tko mu drago, sigurna sam da je veoma nesretan zbog toga i zaista bi to volio priznati. - Celia je nastavila: Ima ovdje nekih stvari koje ja ne razumijem, kao što je slučaj sa žaruljama, onog dana kad je dolazila policija.

Sharpe je preknu.

- Što je bo bilo s policijom i žaruljama?

- Ne znam. Celia je rekla samo ovo: Ja ih nisam uzela. - A onda je još dodala: Zanima me, ima li to kakve veze s pasošima? - Upitala sam je: O kakvim ti ti pasošama govoriš? A ona, mi odgovori: Mislim da netko ima krivotvoren pasoš.

Inspektor nekoliko trenutaka ne reče ni riječi. Ovdje, čini se, barem neki nejasan kalup počinje poprimati neki oblik. Pasoš . . . Upita: - Što je još rekla?

- Ništa više. Rekla je samo: »U svakom slučaju, saznat ću nešto više o tome sutra.

- To je rekla, je li? Saznat ću nešto više o tome sutra? To je veoma značajna primjedba, gospođice Johnston.

- Da.

Inspaktor opet ušutje i zamisli se.

Nešto u vezi s pasošem - i posjet policije .

Prije nego što je došao u Hickory Road, on je pažljivo pregledao fascikle. Prilično se pažljivo motrilo na hostele u kojima stanuju strani studenti. Kuća u Hickory Raadu 26 bila je na dobru glas. Podaci koji su o njoj postojali bili su oskudni i beznačajni. Nekog studenta iz Zapadne Afrike tražila je policija iz Sheffielda, zbog toga što je živio od prihada neke žene; datični je studeni živio u Hiakory

Roadu samo nekoliko dana i onda otišao na neko drugo mjesto i bio u dogledno vrijeme uhvaćen i poslije deportiran. Tražila se i rutinska provjera svih hostela i pansaona radi nekog Evroazijca koji je tražen radi pomoći policiji u slučaju umorstva neke javne žene u blizini Cambridgea. Stvar je riješena kad je mladić o kome se radilo došao u policijsku stanicu u Hullu i priznao da je on izvršio zločin. Izvršena je i istraga u vezi sa studentskim rasparčavanjem subverzivnih pamfleta. Svi ti slučajevi dogodili su se prije nekog vremena i vjerojatno nemaju nikakve veze sa smrću Celije Austin.

On uzdahne i podigne pogled te susretne tamne, inteligentne oči Elizabeth Johnston kako ga promatraju.

Potaknut određenom idejom, reče: - Kažite ,mi, gospođice Johnston, jeste li ikad imali osjećaj, neki dojam, da je nešto u ovoj kući naopako?

Ona ga pagleda iznenađeno.

- U kom smislu - naopako?

- Ne mogu vam točno reći. Mislim na nešto , što mi je rekla gospođica Sally Finch.

- Oh - Sally Finch!

U njenu je glasu zazvučao prizvuk koji nije mogao sasvim jasno odrediti. Osjetio je da ga to i kopka, te nastavi:

- Gospođica Finch dojmila me se kao dobar promatrač , oširoumna je i praktična, ona je uporno naglašavala da ovdje postoji nešto čudno, u ovoj kući - iako je smatrala da ne može lako odrediti što je to zapravo.

Elizabeth reče oštro:

- To je njen američki način razmišljanja. Svi su oni isti, ti Amerikanci, nervozni, zabrinuti, sumnjičavi zbog svake najmanje budalaštine! Pogledajte samo kakve budale prave od sebe svojim lovom na vještice, svajim histeričnirn manijama proganjanja, svojom opsesijom u vezi s komunizmom. Sally Finch je tapična.

Inspektorovo zanimanje poraste. Dakle, Elizabeth ne voli Sally Finch. Zašto? Zato što je Sally Amerikanka? Ili Elizabeth ne voli Amerikance samo zato što je

Sally Finch Amerikanka, a ona ima svoje vlastite razloge što ne voli pravlačnu riđakosu djevajku. Možda je to samo obična ženska ljubomora.

Odlučio je da se drži pristupa koji se ponekad znao pokazati korisnim. I reče laskavo:

- Kao što zacijelo znate, gospođice Johnstan, u jednoj ovakvoj nastambi, stupanj inteligencije jako je nestalan. Neke ljude - većinu ljudi, mi ispitujemo samo za činjenice. Ali ako se nalijetimo -na nekoga na višem stupnju inteligencije ...

On zastane. Zaključak je bio laskav. Hoće li ona reagirati?

- Mislim da znam na što mislite, inspektore. Razina inteligencije nije ovdje, kao što vi kažete, ne znam kako visoka. Nigel Chapman ima određene proplamsaje inteligencije, ali njegovi su nazari plitki. Leonard Bateson je samo običan štreber - ništa više. Valerie Hobhouse ima prilično mnogo pameti, ali njeni su životni pogledi trgovački, ona je isuviše lijena, da, upotrijebi mozak za nešto što se ne isplati. A vama je od koristi samo objektivnost jednog izoštrenog duha.

- Kao što je vaš, gospođice Johnston.

Ona prihvati iskazanu pohvalu bez prosvjeda. On s priličnim zanimanjem zaključio da se iza tog njenog običnog prijatnog vladanja nalazi mlada žena koja je samouvjereno preuzetna u procjeni svojih vlastitih vrlina. ,

- Bio bih sklan da se složim s vašom procjenom vaših kolaga studenata, gospođice Johnson. Chapman je bistar, ali djetinjast. Valerie Hobhouse je pametna, ali njen je način života blas .Vi, kao što kažete, imate izoštren duh. I zato ja cijenim vaše poglede - poglede jednog objektivnog intelekta.

Na trenutak se uplaši da je pretjerao, ali nije bilo razloga za bojazan.

- Ništa u ovoj kući nije naopako, inspekbore. Ne obazirite se na Sally Firch. Ovo je pristojan, dobro vođen hostel. Sigurna sam da ovdje nećete pronaći ni traga neke subverzivne djelatnosti.

Inspektar Sharpe malo se iznenadi.

- Nisam zapravo maslio na neke subverzivne djelatnosti.

- A, razumijem! - Bila je malo zatečena. Povezala sam što s onim što je Celia rekla o pasašima. Ali, gledajući na sve to u cjelini i odvagujući sve činjenice, meni se čini sasvim sigurnim da je uzrok Celijine smrti bio, usudila bih se reći, osobne naravi - neke seksualne komplikacije, možda. Sigurna sam da to nema nikakve veze s onim što bih ja nazvala hastelom kao hostelom, ili bilo s čime što se ovdje odogada. Ništa se ne događa, sigurna sam. Ja bih bila, svjesna te činjenice kad bi se nešto događalo, moja su zapažanja veoma istančana.

- Razumajem vas. Pa, hvala, gospođice Johnston. Bili ste veoma ljubazni i mnogo ste mi pomogli.

1 Franc. - Prezasićen blaziran. (Nap. prev.)

Elizabeth Johnston iziđe. Inspektor Sharpe ostade i dalje sjedeći, zagledan u zatvorena vrata i narednik Cobb morao mu se dva puta obratiti prije nego što se prenuo.

- Da?

- Rekoh da vaše nikoga nema, gospodine.

- Da, i što smo postigli? Baš ništa. Ali, reći ću vam jedno, Gabbe. Vratit ću se sutra opet ovamo, s dozvolom za pretres. Mi ćemo sad lijepo otići i svi će misliti da je sve završeno. Ali nešto se u ovoj kući događa. Sutra ću je okrenuti naopačke - što nije ni malo lako, kad čovjek ne zna što traži, ali ipak postoji mogućnost da ću pronaći nešto što će mi poslužiti kao ključ zagonetke. Ova djevojka, što je upravo izišla, vaoma je zanimljiva. Ona, ima pravu napoleonsku ličnost i ja ozbiljno nagađam da ona nešto zna.

Dvanaesto poglavlje

Hercule Poirot, rješavajući poštu, zasta u pola rečenice koju je upravo diktirao. Gospođica, ga Lemon upitno pogleda.

- Da, gospodine Poirot?

- Zamislio sam se! - Poirot odmahnu rukom. - Osim toga, ovo pismo nije važno. Budite tako dobri, gospođice Lemon, nazovite svoju sestru na telefon.

- Hoću, gospodine Poirot.

Nekoliko minuta poslije toga Poirot prijeđe preko sobe i preuze slušalicu iz ruku svoje tajnice.

- Halo! - reče.

- Da, gospodine Poirot?

U glasu gospode Hubbard osjećala se zadihanost.

- Nadam se da vas ne uznemirujem, gaspođo Hubbard?

- Više me ništa ne uznemiruje - odgovori gospođa Hubbard.

- Bilo je nekih nepravilika kod vas, je li? upita Poirot oprezno.

- To bi bio veoma blag izraz, gospodine Poirot. Dogodilo se samo ono, što se moralo dogoditi. Inspektor Sharpe završio je jučer ispitivanja svaju studenata i onda se danas vratio s nalogom za pretres, pa ja sad imam na vratu gospođu Nicoletis koja je pala, u bjesomučnu histeriju.

Poirot sućutno cokane jezikom.

A onda reče: - Htio bih vam postaviti samo jedno malo pitanje. Vi ste mi poslali spisak stvari koje su bile nestale - i drugih neobičnih zgoda - i sad bih vas želio nešto upitati: jeste li taj popis sastavili kronološkim redom?

- Kako to mislite?

- Mislim, jesu li stvari zabilježene točno, onim redom kojim su nestajale?

- Ne, nisu, žao mi je - zabilježila sam ih jednostavno po sjećanju. Uistinu mi je žao, ako sam vas zavarala.

- Trebalo je da vas to prije upitam - reče Poirot. - Ali tada mi nije palo na pamet da bi to moglo biti važno. Imam taj vaš popis ovdje kod sebe. Večernja cipela, narukvica, dijamantni prsten, kameni puder, crvenilo za usne, stetoskop i tako dalje. Ali vi kažete da to nije redosljed njihova nestajanja?

- Ne.

- Možete li se sada prisjetiti kakav je bio pravi redoslijed, ili bi vam to bilo isuviše teško?

- Pa, nisam sasvim sigurna da bih se sada mogla sjetiti, gospodine Poirot. Vidite, sve se to dogodilo dosta davno. Morala bih razmisliti o tome. Zapravo, pošto sam porazgovorila sa svojom sestrom i znala da ću vas posjetiti, sastavila sam popis i moram reći da sam sve bilježila onim redom ;kako sam se koje stvari prisjetila. Mislim, večernju cipelu, zato što je to bilo tako čudno; a onda narukvicu i kameni puder i upaljač i dajamantni prsten, zato što su sve to bile prilično vrijedne stvari te je izgledalo kao da imamo posla s običnim kradljivcem; a poslije sam se onda sjetila i ostalih, manje vrijednih stvari te dopisala i njih. Mislim, bornu kiselinu i žarulje i naprtnjaču. Sve to zapravo nije bilo ne znam kaka važno i sjetila sam se svega toga nekako naknadno razmišljajući.

- Razumijem - reče Poirot. - Da, razumijem . . . A sada bih vas htio zamoliti, gospođo, da, sjednete, kad budete imali vremena, naime . . .

- Kad otpremim gospođu Nicoletis u krevet s umirujućim sredstvom te primirim Geronima i Mariju, valjda ću naći malo vremena. Što želite da učinim?

- Sjednite i pokušajte zapisati, što točnije možete, kronološki red kojim su se dogodili pojedini incidenti.

- Svakako gospodine Poirot. naprtnjača je, mislim, bila prva, pa onda žarulje - koje po mom uvjerenju nemaju nikakve veze s ostalim stvarima - a onda narukvica i puder, ne . . . večernja cipela. Ali, dosta, vama sigurno nije do mog nagađanja o tome. Zapisat ću sve to, kako najjaolje budem znala.

- Hvala vam, gospodo. Bit ću vam neobično zahvalan.

Poirot objesi slušalicu.

- Ljutim se sam na sebe - reče gospodici Lemán. - Udaljio sam se od principa reda i metode. Trebalo je da na samom početku ustanovim točan redoslijed kojim su se događale krade.

- Oh, oh - reče gospođica Lemon mehanički. - Hoćete li sada zavšiti ova pisma, gospodine Poirot?

Ali Poirot je još jednom prekine, odmahujući rukom.

Vrativši se u Hiokory Road s dozvolom za pretres u subotu ujutro, inspektor Sharpe zatraži razgovor s gospodom Nicoletis, koja je subotam uvijek dolazila srediti račune s gospodom Hubbard. On joj objasni što namjerava učiniti.

Gospođa Nicoletis oštro je prosvjedovala.

- Ali ovo je sramota, da! Moji će studenti otići - svi će otići. Upropastit ćete me . . .

- Ne, ne, gospođo. Siguran sam da će oni biti uvidavni. Na kraju krajeva, radi se o umorstvu.

- To nije bilo umorstvo - nego samoubojstvo.

- A ja sam siguran da se nitko neće usprotiviti; ako im objasnim . . .

Gospođa Hubbard umiješa se obazrivo.

- Ja sam sigurna - reče ona - da će svi biti uvidavni, osim - doda ona zamišljeno - osim mažda gospodin Ahmed Ali i gospodin Chandra Lal.

- Ah! - reče gospođa Nicoletis. - Koga za njih boli glava!

- Hvala, gospodo - reče inspektor. - Ja ću onda početi odavle, od vašeg salona.

Na taj prijedlog, gospođa se Nicoletis oglasi iznenadnim i žestokim prosvjedom.

- Tražite gdje vas volja - reče ona ali ovdje nećete! Ne dopuštam!

- Žao mi je, gospodo Nicoletis, ali ja moram pretresti kuću odozgo do dolje.

- U redu, neka, bude, ali ne u mojoj sobi. Ja sam iznad zakana.

- Nitko nije iznad zakona. Bojim se da ću vas morati zamoliti da se sklonite u stranu.

- Ovo je nasilje! - kriknu gospođa Nicoletis bijesno. - Va ste razmetljivi nametljivci. Ja ću pisati svima i svakome! Pisat ću svom članu Parlamenta. Pisat ću novinama!

- Pištite kome god izvolite, madam - reče inspektor Sharpe. - A sada ću pretresti ovu sobu. Počeo je upravo od pisačkog stola. Pronašao je veliku kutriju

bonbona, snopove papira i gomilu kojekakve starudije. Od stola krene prema ormaru u kutu sobe.

- Ovo je zaključano. Mogu li dobiti ključ, molim vas?

- Nikada! - vrisne gospođa Nicoletis. Nikada, nikada, nikada nećete dobiti taj ključ! Životinjo, svinjo policijska, evo, pljujem na vas!

Pljujem! Pljujem! Pljujem!

- Mogli biste mi ipak dati ključ - reče inspektor Sharpe. - U protivnom, dat ću jednostavno silom otvoriti vrata.

- Neću vam dati ključ! Morat ćete prije zderati haljinu s mene, ako se želite dočepati ključa! A to - to ba bio skandal!

- Dajte mi dlijeto, Cobbe - reče inspektor Sharpe rezignirano.

Gospođa Nicoletis oglasi se bijesnim vriskom. Inspektor Sharpe ne obrati pažnju na to. Doniješe dlijeto. Dva oštra praska i vrata ormara popuste. I kako se otvoriše, tako se iz ormara prosu golema količina praznih boca od kanjaka.

- Životinjo! Svinjo! Vražle! - vrištala je gospođa Nicoletis!

- Hvala, gospodo - reče inspektor ljubazno. - Ovdje smo završili.

Gasпода Hubbard obazrivo vrati boce na mjesto, dok je gasпода Nicoletis apdala u histerični napadaj.

Jedna misterija, misterija ćudljivosti gospođe Nicoletis, bila je sada razjašnjena.

Poirot se bio javio telefonom upravo u trenutku kad je gasпода Hubbard pripremala primjerenu dozu sedativa iz ormarića za lijekove iz svog salonu. Pošto je odložila slušalicu, vratila se gospođi Nicoletis, koju je ostavila u njenu salonu, kako vrišti i udara petama o sofu.

- A sada papijte ovo - reče gasпода Hubbard. - I osjećat ćete se bolje.

- Gestapo! - odazva se Gospođa Nicoletis, koja je sada bila mirna, ali mrzovoljna..

- Ja na vašem mjestu više ne bih mislila na to - odgovori joj gospođa Hubbard umirujući.
- Gestapo! - ponovi gospođa Nicoletis. Gestapo! To su oni!
- Oni moraju obavljati svoju dužnost, vi to znate - reče gospođa Hubbard.
- Je li njihova dužnost da zabadaju nos u moj privatni ormar? Rekla sam im: »Ovo nije za vas. Zaključala sam ga. Stavila sam ključ u njedra. Da niste tamo bili vi, kao svjedok, oni bi mi bez ikakva stida zderali haljinu s tijela.
- O, ne, ne vjerujem da bi to učinili - reče gospođa Hubbard.
- To vi kažete! A oni su onda donijeli dlijeto i silom otvorili moja vrata. To je materijalna šteta nanесena kući za koju ću ja biti odgovorna!
- Pa, vidite, kad im niste htjeli dati ključ . . .
- Zašto da im dam ključ? To je moj ključ. Moj privatni ključ. A ovo je moja privatna soba. Moja privatna soba i ja sam rekla policiji: Odbijte!« - a oni nisu htjeli.
- Dakle, gospodo Nicoletis, ovdje se, na, kraju krajeva, dogodilo umorstvo, ne zaboravite. A poslije umorstva čovjek se mora pomiriti s nekim stvarima koje u neko drugo vrijeme ne bi bile neznam kako zabavne.
- Pljujem ja na to umorstvo! - viknu gospođa Nicoletis. - Ona mala Celia izvršila je samoubojstvo. Imala je glupu ljubavnu zgodu i uzela otrov. Te se stvari uvijek događaju. Što se tiče ljubavi, one su tako glupe, te djevojke kao da je ljubav uopće važna! Godinu, dvije, i sve je svršeno, sve te velike strasti! Svi su muškarci isti! Ali ove glupe djevojke to ne znaju. One uzimaju sredstva za spavanje i otrove i okreću plinske pipce, a onda je sve prekasno.
- Dakle - reče gospođa Hubbard, okrenuvši sve, tako reći, za tristo šezdeset stupnjeva, kao da je ondje razgovor i počeo. - Ja se sada više ne bih brinula za sve to.
- Za vas je sve u redu. Ali ja, ja moram bitu zabrinuta. Ja se više ne osjećam sigurnom.
- Sigurnom? - gospođa Hubbard pogleda je iznenađeno.

- Ovo je bio moj privatni ormar - tvrdoglavo je ponavljala, gospođa Nicoletis. - Nitko nije znao što se nalazilo u mom privatnom ormaru. Nisam htjela da se to zna. A sada to svi znaju. Meni je -tako neugodno. Oni bi mogli pomisliti - što će oni sada misliti? - Koga mislite pod tim oni?

Gospođa Nicoletis slegne svojim širokim, pristalim ramenima, gledajući mrzovoljno.

- Vi to ne razumijete - reče - meni je sve to neugodno. Veoma neugodno.

- Bilo bi balje da mi kažete - reče gospođa Hubbard. - Možda bah vam onda mogla pomoći. - Hvala bogu da ne spavam ovdje - nastavi gospođa Nicoletis. - Ove su brave na vratima sve sasvim iste; svaki ključ otvara svaka vrata. Ne, hvala bogu, što ne spavam ovdje.

Gospođa Hubbard reče:

- Gospođo Nicoletis, ako se čega bojate, ne bi li bilo bolje da mi jednostavno kažete što je to?

Gospođa Nicoletis ošinu je svjetlucavim pogledom svojih tamnih očiju i onda opet pogleda u stranu.

- Vi ste to sami rekla - reče neodređeno. - Vi ste rekli da je ovdje u ovoj kući izvršeno umorstvo, pa je prirodno da se čovjek osjeća, neugodno. Tko bi mogao biti slijedeći? Pa ne zna se čak ni to tko je ubojica. Zato što je policija tako glupa, ali je možda potkupljena.

- Sve su to besmislice i vi to znate - reče gospođa Hubbard. - Ali, recite mi, imate li bilo kakav razlog za stvarnu bojazan . . .

Gospođa Nicoletis padne u jedno od svojih uzbuđenja.

- A, vi ne mislite da imam bilo kakav razlog za bojazan? Vi bolje znate, kao obično! Vi sve znate! Vi ste tako sjajni, vi se brinete za opskrbu, vi Gospodarite, vi razbacujete novac za hranu, kao pljevu, tako da vas studenti vole, a sada želite voditi još i moje poslove! Ali to ne! Ja svoje poslove obavljam sama i nitko neće u njih zabadati nos, jeste li me čuli? Ne, gospođo, kakoli-vas-ono-zovu - Radoznalice!

- Kako vas volja - reče gospođa Hubbard ogorčeno.

- Vi ste špijun - ja sam to oduvijek znala. - špijun?

A što ja špijuniram?

- Ništa - odgovoni Gospođa Nicoletis. Ovdje se nema što špijunirati. A ukoliko vi mislite da ima, onda ste vi tome krivi. Ako se o meni šire kakve laži, ja ću saznati tko ih priča.

- Ako želite da odem - reče gospotla Hubbard - vi samo recite.

- Ne, vi nećete atiči. Ja vam *Go* zabranjujem. Ne u ovom trenutku. Ne dok imam na grbači sve te brige s policijom, s umorstvom i koječim drugim. Ja vam neću dopustiti da me sada napustite.

-Pa, dobro - reče gospođa Hubbard bespomoćno. - Ali zaista je teško znati što vi zapravo želite. Kadikad mislim da nivi sami ne znate što hoćate. Bilo bi vam bolje da legnete na krevet i da odspavate . . .

Trinaesto poglavlje

Hercule Poirot iziđe iz taksija u Hickory Roadu pred brojem 26.

Vrata mu otvori Geronimo, pozdravi ga kao starog znanca. U predvorju je stajao policajac i Gerroxino povede Poirotu u blagovaonicu te zatvori vrata.

- To je strašno - šapnu, pomažući Poirotu da skine ogrtač. - Stalno je policija kod nas! Ispituju, idu ovamo, idu onamo, zaviruju u ormare, zaviruju u ladice; dolaze čak i u Marijinu kuhinju. Marija veoma ljuta. Ona veli, ona bi htjela udariti policajca valjkom, ali ja velim bolje ne. Ja velim policajci ne vole da ih se udara valjcima i oni će nam napraviti još više neprilika ako Marija to učini.

- Vi ste vrlo razboriti - reče Poirat pohvalno. - Je li gospoa Hubbard slobodna?

- Odvest ću vas gore k njoj.

- Samo trenutak - Poarot ga zaustavi. Sjećate li se vi onog dana kad je nestalo nekoliko žarulja?

- O, da, sjeam se. Ali tome sada već dugo vremena. Jedan - dva - prije tri mjeseca.

- Koje su zapravo žarulje odnesene?

- Jedna iz predvorja i mislim iz zajedničke sobe. Netko se šalio. Odnio sve žarulje. - Vi se ne sjećate točnog datuma? Geronimo zauze teatralno držanje dok je razmišljao.

- Ne sjećam se - reče. - Ali mislim to je bilo kad je došao policajac, negdje u veljači . . - Policajac? Zbog čega je policajac dolazio ovamo?

- Došao je ovamo pasjetiti gospođu Nicoletis zbog jednog studenta. Vrlo loš student, došao je iz Afrike. Nije volio raditi. Bio na burzi rada, a dabivao državnu potporu, a onda imao ženu koja ja za njega izlazila s muškarcima. To je vrlo zlo. Policija to ne voli. Sve to u Manchesteru, mislim, ili u Sheffieldu. I tako je on pobjegao odonuda a došao ovamo, ali policija je došla za njim i sve o njemu ispričala gospođi Nicoletis. Da. I ona je rekla da on nije ostao ovdje jer ona njega ne voli i ona ga je otjerala.

- Razumijem. Pokušavali su mu ući u trag.

- Scusi?1

- Pokušavali su ga pronaći?

- Da, da, tako je. Naši su ga i onda strpali u zatvor, zašto što je živio od žena, a živjeti od žena ne smije se. Ovo je ovdje lijepa kuća. Ništa, ovakvo nema ovdje.

- I to je bilo onog dana kad su nestale žarulje?

1 Tal. - Kako? - Molim? (Dosl. - Oprostite) (Nap. prev.)

- Da. Zato što sam ja okrenuo prekidač i ništa, se nije dogodilo. Pa ja idem u zajednačku sobu i ni tamo nema žarulje i ja pogledam u ladicu ovdje radi rezervnih i vidim žarulje su odnesene. I onda ja odem dolje u kuhinju i pitam Mariju da li ona zna gdje su rezervne žarulje - ali ona se razljutila zato što ona ne voli policiju da dolazi i veli da rezervne žarulje nisu njena briga i tako sam ja donio samo svijeće.

Poarat je probavljao tu pripovjesticu dok je slijedio Geronima stepenicama prema sobi gospođe Hubbard.

Gospođa, je Hubbard Poirotu dočekala srdačno, ali činilo se da je umorna i uznemirena. Odmah mu je pružila komad papira.

- Učinala sam sve što sam mogla, gospodine Poirot, da pribilježim te stvari točnim redoslijedom, ali ne mogu reći da je što sada stopostotno precizno. Vidite, veoma je teško kad pogledate imatrag kroz razdoblje od nekoliko mjeseci, da se sjetite kad se dogodilo ovo, ali ono, ili nešto drugo.

- Ja sam vam veoma zahvalan, madame. A kako je gospođi Nicoletis?

- Dala sam joj sedativ i nadam se da sada spava. Podigla je strahovitu galamu zbog naloga za pretres. Nije htjela otvoriti ormar u svojoj sobi, pa ga je inspektor dao silom otvoriti, a onda se iz njega stropoštala napolje gomila praznih boca od konjaka.

- Ah! - obazrivo se oglasi Poarat.

- Što zapravo objašnjava prilično mnogo stvari - nastavi gospođa Hubbard. - Stvarno

mi nije jasno kako prije nisam pomislila na to, budući da sam viđala tako mnogo pijanstava dok sam bila u Singapuru. Ali, sigurna sam da vas sve ovo ne zanima.

- Sve mene zanima - uzvratila Poirot.

On sjedne i počne proučavati komad papira koji mu je pružila gospođa Hubbard.

- Ah! - reče trenutak dva kasnije. - Vidim da je sada naprtnjača na čelu popisa.

- Da. To nije bilo nešto tako jasno, a sada se sjećam, sasvim pouzdano, da se to dogodilo prije nego što je počeo nestajati nakit i ta vrsta stvari. Sve je to bilo sasvim isprepleteno s nekim neprilikama koje smo imali s jednim obojenim studentom. On je otišao dan dva prije nego što se to dogodilo i sjećam se da sam bila pomislila, kako je bo mogla biti njegova osveta prije odlaska. Imala smo, znate - malih neprilika.

Geronimo mi je ispričao nešto u tom smislu. Bila je, mislim, policija ovdje? Je li to točno?

- Da. Čini se da su vodili neku tragovinu iz Sheffielda ili Birminghama, ili tamo odnekuda. Sve je to bilo prilično skandalozno. Nemoralna zarada i tome slične stvari. Kasnije je zbog toga bio izveden pred sud. Zapravo, on je stanovao ovdje samo koja tri četiri dana. Meni se tada nije sviđalo njegovo ponašanje, način njegova ludovanja, pa sam mu rekla da je njegova soba zauzeta i da se mora iseliti. Nisam se uopće iznenadila kad je nazvala policija. Naravno, nisam im mogla reći kamo je otišao, ali oni su mu, uspješno ušli u trag.

- I poslije toga našli ste naprtnjaču?

- Da. Čini mi se - teško se toga sjetiti. Vidite, Len Bateson išao je na stopiranje i nigdje nije mogao pronaći svoju naprtnjaču, dignuo je strahovitu galamu zbog toga i svi su se dali u potragu i naposljetku ju je Geronimo pronašao u ložionici ugurano iza kotla, svu isječenu u trake. Da se dogodi nešto tako neobično! Tako čudno i besmisleno, gospodine Poirot.

- Da - potvrdi Poirot - čudno a besmisleno.

On na trenutak ostane zamišljen.

- I to je bilo onog dana, onog istog dana kad se policija došla raspitivati za onog studenta, iz Afrike, kad je nestalo nekoliko žarulja - tako mi je barem rekao Geronimo. Je li to bilo taga dana?

- Pa, zaista se ne mogu sjetiti. Da, da, mislim da imate pravo; zato što se sjećam da sam sišla, stepenicama s policijskim inspektorom i uvela ga u zajedničku sobu, a tamo su gorjele svdjeće. Htjeli smo naime upitati Akibomba je li taj mladi student s njim uopće ragovarao, ili mu možda rekao kamo će se odseliti.

- Tko je još bio u zajedničkoj sobi?

- Oh, mislim da se u to vrijeme većina studenata već vratila. Bilo je to predveče, znate, otprilike ako šest sati. Pitala sam Geronima što je sa žaruljama, a on mi je rekao da ih je netko odnio. Upitala sam ga zašto ih nije nadomjestio, a on mi odgovori, da smo ostali sasvim bez žarulja. Prilično sam se razljutila, jer mi se to učinilo kao neka prilično neslana šala. Mislila sam da je to šala, a ne krađa, ali iznenadno me to što više uopće nismo imali žarulja, zato što smo obično držali prilično veliku zalihu u spremištu. Pa ipak, ja to nisam shvatila ozbiljno, gospodine Poirot, nisam u ono vrijeme.

- Žarulje i naprtnjača - reče Poirot zamišljeno.

- Ali, meni se ipak čini mogućim - reče gospođa, Hubbard - da te dvije stvari nemaju nikakve veze s budalaštinama jadne male Celijske. Vi se sjećate da je ona veoma odlučno nijekala da je uopće ikada taknula naprtnjaču.

- Da, da, to je istina. Kako su brzo poslije toga počele krađe?

- O, bože moj, vi nemate pojma, gospodine Poirot, kako se je teško svega toga sjetiti. Dakle, da vidamo - bio je ožujak, ne, bila je veljača kraj veljače. Da, da, mislim da je Genevieve rekla da joj je nestala narukvica, otprilike tjedan dana poslije toga. Da, između dvadesetog i dvadeset i petog veljače.

- I poslije toga, krađe su zaredale prilično redovito?

- Da.

- A ta naprtnjača pripadala je Lenu Batesonu?

- Da.

- I on se zbog boga veoma razljutio?

- Dakle, ne bi trebalo da se po tome ravnate, gospodine Poirot - reče gospođa Hubbard, s blagim osmijehom. - Len Bateson je takav tip mladića, znate. Srdačan, velikodušan, pretjerano ljubazan, ali jedna od onih vatrenih, otvorenih naravi.

- A kakva je bila ta naprtnjača - nešto posebno?

- O, ne, bila je sasvim obična.

- Da li biste mi mogli pokazati jednu isto takvu?

- Pa, da, naravno. Colin ima jednu, mislum, sasvim jednaku. Ima je također i Nigel - u stvari, Len sada opet ima jednu, zato što je morao kupiti novu. Studenti ih obično kupuju u trgovini na kraju ulice. To je vrlo dobar dućan za sve vrste kampring pribora i stoperske opreme. Kratke hlače, vreće za spavanje, sve takve stvari. I to vrlo jeftino - mnogo jeftinije nego u ma kom velikom dućanu.

- Da li bih mogao samo pogledati jednu od tih naprtnjača, madame?

Gospođa Hubbard uslužno ga povede u sobu Colina MaNabba. Sam Colin nije bio tamo, ali gospođa Hubbard otvori ormar za odjeću, sagnu se a izvuče naprtnjaču, koju pruži Poirotu.

- Izvolite, Gospodine Poirot. Ova je savršeno onakva, kakva je bila ona što se izgubila. i koju smo našli sasvim izrezuckanu.

- Za ovo je trebalo uzeti nešto oštro mrmljao je Poirot, opipavajuća ispitljivo naprtnjaču. - Ovo se nije moglo izrezuckati malim veziljskim škaricama.

- O, ne, ne može se očekivati da bi to mogla učiniti - no, neka djevojka, na primjer. Za ovo je morala biti upotrebljema određena količina snage, rekla bih. Snage i, da, zlobe, znate.

- Da, znam. Ovo nije zabavno. Nije ni malo zabavno o tome razmišljati.

- A onda, kad je kasnije pronađen onaj Valerijin šal, također izrezan na komade, dakle, to se već činilo, kako da kažem, neuravnoteženam.

- Ah! - reče Poirot. - Ali ja mislim da niste u pravu, madame. Ja mislim da ništa u svemu tome nije neuravnoteženo. Mislim da je sve to imalo cilj i bilo posljedica namjere, a, gotovo bih rekao, da je u svemu tome bilo i metode.

- Dakle, smatram, da vi znate više o tim događajimagospodine Poirot? reče gospođa Hubbard. - Ja mogu reći samo to, da mi se sve ovo meni ne sviđa. Kolako ja mogu prosuditi, mi ovdje imamo prilično mnogo studenata i mene bi strahovito ražalostilo kad bih morala misliti da je jedan od njih - no, da nije onakav kakav ja mislim da, jest.

Poirot odšeta do prozora. Otvori ga i iziđe na staromodni balkon.

Soba je bila okrenuta prema stražnjem dijelu kuće. Dolje se prostirao mali, mračan vrt.

- Ovdje je mnogo mirnije nego s prednje strane, čini mi se - reče on.

- Na neki način. Ali Hickory Road zapravo nije neka bučna ulica. A s ove strane opet imate noću svu silu mačaka. Koje mijauču, već znate, lupaju kantama za smeće.

Poirot pogleda dolje, na četiri vellke izudarane kante za otpatke i drugu sličnu dvorišnu starudiju.

- Gdje se nalazi ložionica?
- Tamo iza, onih vrata, dolje pored ulaza, u ugljarnicu.
- Tako.

On se zamišljeno zagleda dolje.

- Čija još soba gleda na ovu stranu?
- Nigel Chapman i Len Bateson imaju susjednu sobu.
- A pored njih?
- Ono je već susjedna kuća - i djevojačke sobe. Najprije soba koja je pripadala Celiji, a pored nje soba Elizabeth Johnston i zatim soba Patricije Lane. Valerie i Jean Tomlunson imaju sobe s pročelja.

Poirot klimne glavom i vrati se u sobu.

- Uredan je ovaj mladić - mrmljao je, gledajući radoznalo oko sebe.
- Da. Colinova je soba uvijek veoma čista. Neki momci žive u strahovitu neredu - reče gosoda Hubbard. - Trebalo bi samo da vidite sobu Lena Batesona! - Ona ipak popustljivo doda: - Ala on je zganan mamak, gospodine Poirot.
- Rekoste da su ove naprtnjače kupljene u dućanu na kraju ulice?
- Da.
- Kako se zove dućan?

- Pa, sad, stvarno, gospodine Poirot, kad me ovako pitate, ne mogu se sjetiti. Mobberley, mislim. Ili Kelso. Ne, znam da ta imena ne zvuče jednako, ali to su u mojim mislima, istovrsna imena. Zapravo, svakako zato što sam jednom poznavala ljude po imenu Kelso, i neke druge, po imenu Mobberley. a oni su bili veoma slaćni.

- Tako - reče Poirot. - To je jedan od razloga zbog kojih me neke stvari uvijek fasciniraju. Njihova nevidljiva veza.

On još jednom pogleda kroz prozor dolje u vrt, zatim se oprostio od gosode Hubbard i iziđe iz kuće.

Išao je niz Hickory Road, sve dak nije dospio do ugla i tada skrenu u glavnu ulicu. Bez pateškoća je prepoznao trgovinu koju mu je opisala gospođa Hubbard. U izlozima se nalazila velik izbor izletišnih mreža, naprtnjača, termos-boca, sportske opreme svake vrste, kratkih hlača, planinarskih košulja, trapskih šljemova, šatora, kupaćih odijela, svjetiljaka i baterija za bicikle; u stvari, sve moguće potrepštine za mlade i sportu sklone ljude. Ime iznad trgovine, primijetio je, nije bilo ni Mobberley, na Kelso, nego Hicks. Nakan pažljiva proučavanja robe izložene u izlogu, Poirot uđe i izjavi da bi želio nabaviti naprtnjaču za svog izmišljenog nećaka.

- On je velik pristalica, naprtnjača, razumijete - reče Poirot, namjerno ističući svoj stranački naglasak. - On odlazi s drugim studentima na pješačenja i sve što treba nosi sa sobom u torbi, a u automobilu i teretnjaci vrlo ih često, u prolazu, povezu sa sobom.

Vlasnik, sitan, uslužan čovjek crvenkastožute kose, spremno mu odgovori.

- A, stopiranje! - reče. - Svi oni to danas rade. Ali to ipak mora da nanosi velike gubitke autobusu i željeznici. Autostopiraju vam neki od tih mladića po cijeloj Evropi. Dakle, vi želite naprtnjaču, gospodine. Sasvim običnu naprtnjaču?

- Pretpostavljam. Da. Imate, znači, različitih vrsta?

- Dakle, imamo dvije tri vrste izuzetno laganih, za žene, ali općenito se najviše prodaje ova vrsta. Dobra je, čvrsta, veoma trajna i uistinu vrlo jeftina, možete mi vjerovati.

On mu pokaza čvrst lanen proizvod, koji je, koliko je Poirot mogao prasuditi, bio točno onakav kakav su mu pokazali u Colinovoj sobi. Poirot je pregleda, postavi nekoliko neuobičajenih i nepotrebnih pitanja i napokon je odmah plati.

- O, da, prodali smo mnogo toga - reče čovjek umatajući robu.

- U ovom kraju stanuje mnogo studenata, zar ne?

- Da. U susjedstvu ima priličan broj studenata.

- Mislim da ovdje, u Hickory Roadu postoji jedan hostel?

- O, da, prodao sam ih nekoliko mladoj gospodi odanle. I mladim gospođicama. Oni obično dolaze ovamo po svu potrebnu opremu, prije nego što odu. Moje su

cijene niže nego u velikim trgovinama, a ja im to i kažem. Izvolite, gospodine, i nadam se da će vaš nećak biti zadovoljan odlikama ove robe.

Poirot mu zahvali i iziđe sa svojim zamotuljkama.

Odmaknuo je jedva dva-tri koraka, kad mu se na rame spusti nečaja ruka.

Bio je to inspektor Sharpe.

- Upravo sam vas želio vidjeti - reče Sharpe.

- Završili ste istragu u onoj kući?

- Kuću sam pretražio, ali nisam siguran da sam mnogo obavio. Ovde uz put ima jedno mjestance gdje se mogu dobiti vrlo pristojni sendviči i kava. Dođite sa mnom, ako niste zauzeti. Volio bih porazgovarati s vama.

Sendvič-bar bio je gotovo prazan. Dva čovjeka odnijše svoje pladnjeve i šalice na mali stolić u kutu.

Tada, Sharpe iznese rezultate svog ispitivanja studenata.

- Jedina osoba protiv koje imamo neke dokaze, to je mladi Chapman - reče on. - A tu ih opet imamo isuviše. Kroz njegove su ruke su prošle tri vrste otrova! Ali nema razloga za vjerovanje da bi on mogao imati bilo kakve zle namjere prema Celiji Austin i sumnjam da bi tako otvoreno govorio o svojim postupcima da je doista kriv.

- To ipak otvara nove mogućnosti.

- Da., sve te stvari što se valjaju po kojekakvim ladicama! Budalasti mladi magarac!

On prijede na Elizabeth Johnston i njenu izjavu o tome što joj je rekla Celia.

- Ako je istina, što je rekla, to je vrlo značajno.

- Vrlo značajno - složi se Poirot. Inspektor navede:

- »Sutra ću znati više o tome.«

- I tako - to sutra nikad nije svanulo za tu jednu djevojku. A vaš pretres kuće - jeste li u tome nešto postigli?

- Bilo je nekih stvari koje su, kako da kažem - neočekivane.
- Kao, na primjer?
- Elizabeth Johnston član je Komunističke parti je. Našli smo njenu partijsku knjižicu.
- Da - reče Poirot zamišljeno. - To je zanimljivo.
- Čovjek to ne bi očekivao - nastavi inspektor Sharpe. - Ja, svakako, nisam, sve dok je jučer nisam ispitivao. ona je prava ličnost, moglo bi se reći, ta djevojka.
- Mislim da je veoma vrijedan član svoje partije - dodade Hercule Poirot. - Ta je mlada žena, usudio bih se reći, veoma inteligentna.
- Za mene je zanimljivo bilo to - priklopi inspektor Sharpe - što ona očito nikad nije paradržala s tim svojim sklonostima.. ona to u Hickory Roadu uopće nije spominjala. Ne vidim, ima li to ikakva značenja u vezi sa slučajem Celije Austin, mislim - ali tu stvar treba držati na, pameti. ,
- Što ste još otkrili?

Inspektor Sharpe slegne ramenima.

- Gospođica Patricia Lane imala je u svojoj komodi rupčić prilično jako zaprljan zelenom tintom.

Poirot podigne obrve.

- Zelena tinta? Patricia Lane? Znači da je možda ona uzela tintu i prolila je po papirima Elizabeth ,Johnston i onda poslije toga obrisala ruke: Ali sigurno . . .
- Sigurno ne bi bila željela da sumnja padne na njenog dragog Nigela - dovrši umjesto njega Sharpe.
- To je jednostavno nezamislivo. Naravno, rupčić je u komodu magao staviti i netko drugi. - Prilično vjerojatno.
- I što još?
- Pa - Sharpe razmisli na trenutak. - Čini se da se otac Lena, Batesona nalazi u Duševnoj bolnici Vale, kao stalni bolesnik. Ne mislim da to ima neko posebno značenje, ali . . .

- Ali otac Lena Baitsona ipak je bolestan. To možda ne znači ništa, kao što rekoste, ali to je činjenica koju ne valja zaboraviti. Štoviše, bilo bi zanimljivo znati kakve je zapravo prirode njegovo ludilo.

- Len je zgodan mladić - nastavi Sharpe - ali njegova je ćud, pa, pomalo je neuravnotežena.

Poirot potvrdno klimne glavom. On se iznenada živo sjeti kako je Celia Austin rekla: »Naravno, ja ne bih bila osjekla naprtnjaču. To je netko učinio jednostavno od bijesa. Kako je ona znala da se radilo o bijesu? Je li ona vidjela kako Len Bateson komada naprtnjaču? On se panovno vrati u sadašnjost, upravo na vrijeme da čuje kako Sharpe, cerekajući se, kaže:

- . . . a gospodin Ahmed Ali ima gomilu pornografske literature i razglednica, što je dovoljno objašnjenje zašto je on eksplodirao zbog pretresa.

- Bilo je bez sumnje mnogo prosvjeda?

- Rekaro bih da jest. Ona djevojka, Francuskinja, praktočno je dobila histerični napad, a onaj Indijac, Chandra Lal, vladaro se kao da će od toga napraviti međunarodni incident. Među njegovim potrepštinama našli smo nekoliko subverzivnih pamfleta - uobičajene glupave stvarčice - a jedan od Zapadnoafrikarzaca imao je nekoliko prilično strašnih suvenira i fetiša. Da, pretres svakako pokazuje čudnu stranu ljudske prirode. Jeste li čuli za gospodu Nicoletis i njen privatni ormar?

- Da, čuo sam o tome. Inspektor Sharpe se naceri.

- Nikad u životu nisam vidio toliko praznih boca od konjaka! I kako je samo bjesnila na nas! On se nasmije, a onda se naglo uozbilji.

- Ali nismo našli ono zbog čega smo došli reče. - Nikakvih drugih pasoša, izuzev onih ispravnih.

- Ne možete baš očekivati da će vam netko takve stvari, kao što je lažni pasoš, ostavi ti tek tako da ga nađete, mon ami. Nikad naste imali priliku, zar ne, da službemo posjetite Hickory Road 26 u vezi s pasošima? Recimo, u posljednjih šest mjeseci?

- Ne. Reći ću vam sve o prilikama u kojima smo bili pozvani - u razdoblju koje ste naveli.

I on to izloži podrobno i pažljivo. Poirot ga je slušao namršteno.

- Sve što nema nikakva smisla - reče.

1 Franc. - Prijatelju moj. (Nap. pr.)

Poirot odmahne glavom.

- Sve će to umati smisla jedino ako pođemo od početka.

- Što vi zovete početkom, Poirot?

- Naprtnjaču, prijatelju - reče Poirot blago. - Naprtnjaču. Sve je to počelo s naprtnjačom.

Četrnaesto poglavlje

Gospođa Nicoletis popela se stepenicama iz prizemlja, gdje je upravo u savršenu bjesnilu nadgalamila i Geronima i temperamentnu Mariju.

- Lažljivca i kradljivica - prasnu gospođa Nicoletis, gromkim, slavodobitnim glasom. Svi su Talijani lašci i kradljivci!

Gospođa Hubbard, koja je upravo siazila stepenicama, kratko a uznemireno uzdahne.

- Nije ih dobro - reče - uzrujavati, upravo kad kuhaju večeru.

- Što se to mene tiče? - uzvratila gospođa Nicoletis. - Ja neću biti ovdje na večeri. Gospođa Hubbard zadrži u sebi oštar odgovor koji joj je već zatitrao na ustima.

- Doći ću kao obično, u ponedjeljak - reče gospođa Nicoletis.

- Da, gospođo Nicoletis.

- I molim vas, pozovite nekoga da popravi vrata na, ormaru, to neka vam bude prva stvar u ponedjeljak ujutro. Račun za popravak bit će poslan policiji, jeste li me razumjeli? Policiji!

Gospođa Hubbard pogleda sumnjičavo.

- I želim nove žarulje po tamnim hodnicima - i to jače. Hodnici su isuviše mračni.

- Vi ste posebno naglasili da želite slabe žarulje po hodnicima - radi štednje.

- To je bilo prošlog tjedna - odreže gospođa Nicoletis. - Sada je - drugačije. Sad gledam preko ramena - i pitam se »Tko me slijedi?

Gospođa se Hubbard pitala da li njena poslodavka dramtizira, ili se zaista boji nečega, ili nekoga? Gospođa Nicoletis običavala je u svemu pretjeravati, tako da je uvijek bilo teško znati koliko povjerenja treba zapravo pokloniti njenim izjavama.

Gospođa Hubbard reče sumnjičavo:

- Jeste li sigurna da želite sami poći kući? Da li biste htjeli da pođem s vama?

- Bit ću onamo sigurnija nego ovdje, mogu vam reći!

- Ali, čega se bojite? Kad bih znala, možda bih mogla . . .

- To nije vaša stvar. Ništa, vam neću reći. Smatram da je nepodnošivo to kako mi vi stalno postavljate pitanja.

- Žao mi je, sigurna sam . . .

- Sad ste uvrijedeni! - Gospođa Nicoletis zadovoljno joj se nasmiješi. - Ja sam ćudljiva i gruba - da. Ali ja imam mnogo razloga da budem zabrinuta. I upamtite da ja imam u vas povjerenja i da se oslanjam na vas. Zaista ne znam što bih bez vas, gospodo Hubbard. Vidite, šaljem vam zračni poljubac i želim vam ugodan vikend. Laku noć.

Gospođa Hubbard gledala ju je kako izlazi na ulična vrata i onda ih zatvori za njom. Umirivši svoje uzbuđenje jednim prdlično neodređenim: »Pa, stvarno!« - gospođa Hubbard krene prema kuhinjskim stepenicama.

Gospođa Nicoletis siđe pročelnim stepenicama, iziđe kroz rešetkasta vrata i skrene u lijevo. Hickory Road bila je prilično široka ulica. Kuće su u njoj bile

podignute malo uvučeno, iza predvrtova. Na kraju ulice, na nekoliko koraka hoda od broja 26, prolazila, je jedna od landanskih glavnih brzih prometnica, kojom su tutnjali autobusi. Na kraju ulice bili su semafori i gosti točionice "Kraljičin čipkasti avratnik", na samom uglu. *Gasпода* Nicoletis koračala je srednjom pločnika i s vremena na vrijeme nervozno se osvrkala preko ramena., ali na vidaku nije bilo nikoga činilo se da je Hickory Road ove večeri neobično pust. Ona malo ubrza korak kad se približila »Kraljičinom čipkastom ovratniku«. bacila je još jedan hitar pagled naokolo, ona gotovo kao kravac šmugne u saloon-bar.

Pijuckajući dupli konjak koji je naručila, njeno raspoloženje živne. Više nije izgledala poput uplašene i nesigurne žene, kao malo prije. Ali njeno neprijateljsko raspoloženje prema policiji ipak nije splasnulo. Poluglasno je mrmljala. sebi ,u bradu: *Gestapo!* Natjerat ću ja njih da mi to plate. Da, platit će to oni meni! - te ispije svoje piće. Naruči drugo i počne mozgati o nedavnim događajima. Nezgodno je, užasno nezgodno, što je policija bila tu o netaktična da otkrije njenu tajnu zalihu, i što nema nikakve nade da se to neće pročitati među studentima i svima ostalima. *Gasпода* Hubbard možda će biti diskretna, ili pak možda neće, jer, stvarno, može li se još uopće ikome vjerovati? Te se stvari uvijek pročaju. *Geronimo* sve zna. On je to već zacijelo ispričao svojoj ženi, a ona će ispričati čistačici i tako će to ići dalje, sve dak - ona naglo zastane, kad je neki glas iza nje rekao:

- Dakle, gospođo Nicoletis, tko bi rekao da je ovdje vaše skrovište?

Ona se žustro okrene i onda s olakšanjem uzdahne.

- Ah, to ste vi - reče. - Mislila sam . . .

- Što ste mislili, tko to mogao biti? Veliki zločestn vuk? Što pijete? Dopustite da vas i ja počastim jednim pićem.

- Sve je to zbog briga - objasni gospođa Nicoletis dostojansiveno. - Pa ovi policajci, što pretresaju moju kuću i sve uznemiruju. Jadno moje srce. Moram biti veoma oprezna sa svojim srcem. Meni nije do pića, ali vani sam se na ulici stvarno osjetala sasvim klonulam. Mislila sam da bi me malo konjaka . . .

- Ništa nije tako dobro kao konjak. Izvolite.

Gospođa Nicoletis iziđe iz »Kraljičina čip kastog ovratnika« malo poslje toga, osjećajući da je živnula i da je sasvim zadovoljna. Neće ići autobusom, odluči.

Noć je tako divna i zrak će joj zaista goditi. Da, zrak će joj svakako goditi. Nije se osjećala baš sasvim slabom na nogama, nego samo malčice nesigurnom. Bilo bi možda pametnije da je popila koji konjak manje, ali zrak će joj ubrzo razbistriti glavu. Uostalom, zašto jedna gospođa ne bi s vremena na vrijeme smjela mirno popati koje piće u vlastitoj sobi? Što je u tome loše? Jer ona sebi nikad nije dopusila to da je netko vidi pijanu! Pijanu? Naravno, ona uopće nikad nije bila pijana! U svakom slučaju, ako se to njima ne sviđa, ako je ukore, ona će im ubrzo reći ono što ih ide! Ona je također znala neke stvarčice, ili možda nije? Samo da je htjela razvezati jezik! Gospođa Nicoletis ratoborno zabaci glavu i naglo skrene, da izbjegne stup masivne uložnice, koji se odjednom prijeteći stvorio pred njom. Nema sumnje, u glavi joj se ipak malo vrti. Da se možda samo malo nasloni, ovdje na zid? Da samo na koji trenutak sklopi oči...

Policijskom redaru Bottu, koji je odmjereno a uzvišeno koračao u svojoj ophodnji, priđe neki usplahireni svećenik.

- Tamo je neka žena, stražaru. Ja stvarno . . . čini se kao da joj je pozlilo, ili tako nešto. Leži ničice.

Policijski redar Bott usrrjeri svoje energične korake u tom pravcu i zastane nad ispruženom spodobom. Jak miris konjaka potvrdi njegove sumnje. - Gotova je - reče. - Pijana. No, dobro, ne brinite se, gospodine, mi ćemo to već urediti.

2

Hercule Poirot, završivši svoj nedjeljni doručak, brižno obriše brkove od svih tragova svoje jutarnje šalice čokolade i prijede u svoj salon.

Na stolu su brižno razmještene stajale četiri naprtnjače, svaka s ceduljicom pričvršćenom na sebi - što je bila posljedica, uputa danih Georgeu. Poirot uzme naprtnjaču koju je on sam nabavuo dan prije i pridruži je ostalima. Rezultat je bio zanimljiv. Naprtnjača koju je on kupio od gopoddna Hioksa nije, koliko je on mogao zapaziti, ni u kom pogledu bila lošija od predmeta što ih je nabavio George u različitim drugim trgovinama. Ali, bila je nesumnjivo mnogo jeftinija.

- Zanimljivo - ređe Hercule Poirot. Zurio je u naprtnjače.

A onda ih pregleda potanko. Iznutra i izvana, izvrnuvši ih naopačke, opipavši šavove, džepove, naramenice. A onda ustane, ode u kupaonicu i vrati se s malim oštrim preklopnim nožićem. Izvrnuvši naopačke naprtnjaču koju je kupio kod

gospodina Hicksa, navali nožem na njeno dno. Između unutrašnje podstave i dna nalazio se težak komad valovitog kartona, po izgledu prilično sličan valovitoj ljepenci. Poirot se s velikim zanimanjem zagleda, u raskomadanu naprtnjaču.

A onda nastavi navaljivati na druge naprtnjače.

Napokon sjedne i počne promatrati posljedice razaranja koje je upravo izvršio.

A onda privuče k sebi telefon i nakon kraćeg čekanja uspije dobiti vezu s inspektorom Sharpeom. - *Ecoutez, mon cher*, - reče. - Hio bih znati samo dvije stvari.

Na strani inspektora Sharpea oglasi se nešto srodno grohotnom smijehu.

- Na konju samo dvije stvari znam, no jedna je prosta, znam i sam - napomene on.

- Što velite? - updta Hercule Poirot, iznenađeno.

- Ništa. Ništa. Sjetio sam se samo jedne obične pjesmice. Koje su to dvije stvari, što biste ih željeli znati?

- Jučer ste spomenuli neke policijske istrage ' u Hickory Raadu, koje su izvršene u toku posljednja dva mjeseca. Možete li mi reći datume a i vrijeme dana kad su izvršene?

1 Franc. - Slušajte, prijatelju. (Nap. prev.)

- Pa, dakle, to ne bi smjelo biti teško. To bi moralo biti zabilježeno u fasciklima. Pračekajte da pogledam.

Inspektor se uskoro vratio na telefon. - Prva istraga, zbog studenta, koji je nasturao subverzivnu propagandu, 18. prosinca prošle godine 3,30 poslije podne.

- To je isuviše davno.

- Istraga, predmet: Montagu Jones, Evro-azijac, tražen zbog veze s umorstvom gospođe Alice Gombe iz Cambridgea, 24. veljače, 5,30 poslije podne. Istraga, predmet: William Robinson, rođen u Zapadnoj Africi, tražen od Sheffielddske policije, 6. ožujka, 11 sati prije podne.

- Aha! Hvala vam!

- Ali, ako mislite da bi bilo koji od tih slučajeva mogao imati ma kakve veze s . .

Poirot ga prekine.

- Ne, nemaju veze. Mene zanima samo doba dana kad su izvršene.

- Čime se vi to bavite, Poirot?

- Seciram naprtnjače, prijatelju. To je vrlo zanimljivo.

On polako odloži slušalicu.

Izvadi iz džepa sređen spisak koji mu je dan prije predala gospođa Hubbard.

Pregleda ga

Naprtnjača (Lena Batesona)

žarulje

Narukvica (Genevievina)

Dijamantni prsten (Patricijin)

Kameni puder (Genevdevin)

Večernja cipela (Sallyna)

Crvenilo za usne (Elizabeth Johnjston)

Naušnice (Valerijine)

Sol za kupanje (?)

šal, izrezan na trake (Valerijin)

Hlače (Coltiwve)

Kuharski priručnik (?)

Borna kiselina (Chandra Lala)

Broš (Sallyn)

Tinta, prolivena po Elizabethinim papirima. (Ova je sve što sam mogla učiniti. To nije

apsolutno točno. L. Hubbard.)

Poirot je dugo promatrao popis.

A onda uzdahne i promrmlja sam za sebe: Da . . . sigurno . . . treba eliminirati sve što nije , bitno . .

Sjetuo se tko bi mu mogao pomoći da to učini. Bila je nedjelja. Većina je studenata vjerojatno je kod kuće.

On okrenu broj Hickory Road 26 i zamoli da ga spoje s gospođicom Valerijom Hobhouse. Neki krupan i prilična grlen glas izrazi sumnju da je ona još gore, ali reče da će otići i pogledati.

Uskoro začu njen pomalo promukao glas: - Valerie Hobhouse kod telefona.,

- Ovdje Hercule Poirot. Da li me se sjećate?

- Naravno, gospodine Poirot. što izvolite?

- Ako je moguće, volio bih na trenutak porazgovoriti s vama.

- Svakako.

- Znači, mogu doći onamo, u Hickory Road? ,

- Da. Ja ću vas čekati. Reći ću Geronimu da vas dovede gore u moju sobu. Nedjeljom je ovdje teško naći miram kutak.

- Hvala, gospođice Hobhouse. Veoma sam vam zahvalan.

Geronimo otvori Poirou vrata značajna izraza lica, a onda se nagne prema njemu i reče , mu svojim uobičajenim konspirativnim prizvukom

- Odvest ću vas gore, gospođici Hobhouse , vrlo tiho. Pss-t . . .

Stavivši prst na usta, povede ga stepenicama, a zatim u prilično prastranu sobu okrenutu prema Hickory Roadu. Bila je namještena s ukusom i umjerenom količinom raskoši, kao spavaća i soba-salon. Divan-krevet, bio je prekriven izlizanim, ali predivnim perzijskim ćilimom, a tu se nalazio i privlačan orahov pisani stol u stilu Queen Anne, koji bi Poirot teško mogao smatrati jednim od originalnih djelova namještaja kuće u Hickory Roadu broj 26.

Valerie Hobhouse stajala je gotova da ga pozdravi. Čini se da je umorna, mislio je; okolo njenih očiju ocrtavali su se tamni kolobari.

- Mais vous etes tres bien ici - reče Poirot, pošto ju je pozdravio. - Ovo je chic. E ima ugodaja. i Valerie se nasmiješi.

- Ja sam već dosta dugo ovdje - reče. Dvije i po godine. Gotovo tri. Ušančila sam se ovdje manje više, i imam nekoliko vlastitih stvari.

- Vi niste student, zar ne, gospođice? - O, ne. Ja radim. Namještena sam.

- U nekoj . . . kozmetičkoj tvrtki, zar ne?

- Da. Ja sam jedan od nabavljača Sabrina Faira - to je kozmetički salon. Imam zapravo mali udio u poslovima. Ostvarujem i određenu nuz-zaradu od kozmetičkih preparata. Pribori i takve stvari. Sitne paraške novine. I to je moje područje.

1 Franc. - Pa ovdje je kod vas veoma lijepo. (Nap. prev. J)

E Franc. - Ukusno; otmjeno; zgodno. (Nap. prev.)

- Znači da prilično često odlazite u Pariz i na Kontinent?

- O, da, otprilike jednom mjesečno, kadikad češće.

- Morate mi oprostiti - reče Poirot - ako vam se činim isuviše znatiželjnim . . .

- Zašto ne? - Ona ga kratko presječe. U okolnostima u kojima se nalazimo, svi moramo podnositi opću znatiželju. Odgovarala, sam jučer na velik broj pitanja inspektora Sharpea. Čini mi se da biste vi više voljeli čvrstu stolicu, gospodine Poirot, nego nizak naslonjač?

- Vi ste veoma oštroumni, gospođice. Poirot pažljivo i udobno sjedne na stolicu s visokim naslonom i doručjem.

Valerie sjedne na divan. Ponudi mu cigaretu, uzme jednu sebi i zapali je. On ju je pamno proučavao. Odlikovala se nervoznom, prilačno divljom elegancijom koja je na njega djelovala više nego što bi djelovala obična lijepa vanjštna. Inteligentna i privlačna mlada žena, pomisli. Zar nimalo ga je li njena nervoza rezultat nedavnog preslušavanja, ili je to bila prirodna osobina njena ponašanja. Sjetio se, da je gotovo isto pomislio o njoj one večeri kad je bio došao na večeru.

- Dakle, inspektor Sharpe vas je spitivao? - upita.
- Da, naravno.
- I vi ste mu rekli sve što ste znali?
- Naravno.
- Zanima me - reče Poirot - je jeli to ustina. Ona ga pogleda ironično.
- Budući da niste čuli moje odgovore inspektoru Sharpeu, teško da biste mogli o tome suditi - reče ona.
- Oh, ne to je samo jedna od mojih malih ideja. Meni one padaju na pamet, znate
- te male ideje se nalaze ovdje - on se kucne o glavu.

Moglo se primijetiti da Poirot, kao što je ponekad običavao, namjerno izigrava šarlatana. Valerie se, ipak, nije smijala. Promatrala ga je sasvim otvoreno. I kad je progovorila, progovorila je s određenom grubošću.

- Hoćemo li prijeći na stvar, gospodine Poirot? - upita. - Ja uistinu ne znam kamo vi smjerate.
- Da, svakako, gospođice Hobhouse. On izvadi iz džepa mali zamotuljak.
- Možete li mažda pogoditi što iman ovdje?
- Ja nisam vidovita, gospodine Poirot. Ja ne vidim kroz papir i omat.
- Ovdje imam - reče Poirot - prsten, koji je ukraden gospođici Patniciji Lane.
- Patricijin zaručnački prsten? Mislim, zaručnički prsten njene majke? Ali zašto se nalazi kod vas?
- Zamolio sam je da mi ga posudi na dan dva. Prilično iznenađene, Valerijine obrve opet podigoše njeno čelo.
- Stvarno?
- Zanimao me taj prsten - nastavi Poirot. - Zanimao me njegov nestanak, njegovo nalaženje i još nešto u vezi s njim. I tako sam zamolio gospođicu Lane da mi ga posudi. Ona je odmah pristala na to. A ja sam ga odmah odnio svom prijatelju draguljaru.

- Da?

- Zamolio sam ga da mi kaže nešto o dijamantu koji se nalazi na njemu. Prdlično velikom kamenu, ako se sjećate, okruženog s obje strane skupinom manjih kamenova. Sjećate li se ?

- Mislim da se sjećam. Ali ne baš dobro. - Ali vi ste ga imali u ruci, zar ne? On se nalazio u vašem tanjuru s juhom?

- Tako se i našao! O, da, sjećam se tog. Zamalo da ga nisam progutala. - Valerie se kratko nasmije.

- Kao što rekoh, odnio sam prsten svom prijatelju draguljaru i zamolio ga za, njegovo mišljenje o dijamantu. I znate li kakav je bio njegov odgovor?

- Kako bih mogla znati?

- Odgovorio mi je, da taj kamen nije dijamant. Da je to običan cirkon. Bijeli cirkon.

- Oh! - Ona ga je netremice gledala. A onda nastavi, pomalo nesigurna glasa. - Mislite rečida je - Patrica mislila da je to dijamant, a da je to samo cirkon, ali . .

Poirot odmahne glavom.

- Ne, nisam to mislio. To je zaručnički prsten, koliko sam shvatio, majke Patricije Lane. Gospođica je Patricija Lane je djevojka iz dobre obitelji i njena je porodica, rekao bih, svakako prije najnovijih poreznih odredaba, živjela u povoljnim okolnostima. U tim se krugovima, trošilo mnogo novca na zaručnički prsten.

Zaručnički prsten mora bit lijep prsten - dijamantni prsten, ili prsten s nekim drugim dragocjenim kamenom. Uvjeren sam da bi tata gospođice Lane njenoj mami paklonio vrijedan zaručnički prsten.

- Što se toga tiče - reče Valerie - ja se u tome ne bih složila s vama. Patricijin je otac bio mali pokrajinski vlastelin, čini mi se.

- Prema tome - nastavi Poirot - čini se da je kamen u prstenu naknadno zacijelo zamijenjen drugim kamenom.

- Pretpostavljam - odgovori Valerie polako - da je Pat možda pravi kamen izgubila, da nije imala sredstava da ga nadomjesti isto takvim i da je umjesto njega dala umetnuti cirkon.

- To je moguće - reče Poirot - ali ja ne vjerujem da se to dogodilo.

- Dakle, gospodine Poirot, kad već nagađamo, što vi mislite da se dogodilo?

- Ja mislim - odgovori Poirot - da je taj prsten uzela gospodica Celia i da je dijamant namjerno izvaden i zamjenjen cirkonom, prije nego što je prsten vraćen.

Valerie je sjedila veoma ukočeno.

- Mislite da je Celia namjerno ukrala dijamant?

Poirot odmahne glavom.

- Ne - reče. - Ja mislim da ste ga ukrali vi, gospođice!

Valerie Hobhouse iznenada osta bez daha. - Dakle, stvarno! - uzviknu ona. - Ovo mi se čini prilično pretjeranim. Vi nemate pod bogom nikakva dokaza za to!

- Naprotav, imam - prekinu je Poirot. Imam dokaz. Prsten je vraćen u tanjuru juhe. A ja, evo, ja sam jedne večeri večerao ovdje. I primijetio sam kako se ovdje poslužuje juha. Posluživala se iz jušnika koji se nalazio na stolu, po strani. Prema tome, ako netko u svom tanjuru juhe nade prsten, znači da ga je u tanjur mogla staviti ili osoba koja je juhu dijelila juhu ovom slučaju Geronimo, ili osoba u čijem se tanjuru prsten našao. Vi! Ne vjerujem da je to učinio Gerorimo. Ja maslim da ste vi odigrali vraćanje prstena u juhi na takav način zato što vas je to zabavljalo. Vi amate, ako smijem iznijeti svoj sud, prnlično komičan smisao za glumu. Podignuti prsten u zrak! Uskliknuti! ,Mislim da ste u tome zadovoljili svoj smisao za humor, mademoiselle, a niste shvatili da ste time sami sebe odali.

- Je li to sve? - izusti Valerie podrugljivo.

- O, ne, to nipošto nije sve. Vidite, kad je Celia one večeri praznala, da je ona kriva za ovdašnje krađe, ja sam primijetao nekoliko malih pojedinosti. Na pramjer, govoreći o tom prstenu, ona je rekla: Meni nije bilo jasno, koliko je on vrijedan. čim sam to saznala, uredila sam da se vrati.« Kako je to ona saznala, gaspođice Valerie? Tko joj je rekao koliko je prsten vrijedan? A onda opet,

govoreći o izrezanom šalu, mala je gospođica Celia rekla nešto kao: »To je bilo nešto drugo. Valerie se neće tužiti . . .« Zašto se vi ne biste tužili, ako je vrlo vrijedan svilen šal, koji je bio vaše vlasništvo, izrezan u krpice? Ja sam odmah stekao dojam da je cijeli pothvat s ukradenim stvarima, da bi se Celia prokazala kao kleptomanka i tako privukla pažnju Colana McNabba, izmislio netko drugi. Netko mnogo inteligentniji od Celijske Austan, netko, tko dobro poznaje psihologiju. Vi ste joj rekli da je prsten vrajedan vi ste ga uzeli od nje i uredili da bude vraćen. Na isti način, vi ste je nagovorili da vaš šal izreže na komade.

- Sve su to teorije - reče Valerie - i to prilično nategnute teorije. Već mi je inspektor pokušao podmetnuti misao da sam ja nagovorila Celijsku da izvede te šale.

- I što ste mu va odgovorili?

- Odgovorila sam mu da je to bemisleno - reče Valerie.

- A što ćete odgovoriti meni?

Valerie ga je nekoliko trenutaka ispitljivo promatrala. A onda se praskavo nasmije, ugasi cigaretu, nasloni se, poravnajući jastuk iza leđa, i reče:

- Va ste potpuno u pravu. Ja sam je ne to nagovarila.

- Mogu li vas upitati zašto? Valerie reče nestrpljavo:

- Oh, obična budalasta dobra narav. Dobronamjerno posredovanje. Ta je Celia, mjesječarila naokolo kao neka mala sablast čeznula za Colinom, koji je nikad nije ni pogledao. Sve se bo čudno tako luckasto. Colin je jedan od onih umišljenih samouvjerenih mladića, obuzetih psihologijom i kompleksima i emocionalnim blokovima, i svam tim stvarima, i meni se činilo da bi bilo prilično zabavno da ga nasadimo i napravimo budalu od njega. U svakom slučaju, bilo ma je mrsko gledati kako Celia djeluje bijedno i tako sam je ja uzela u svoje ruke, izgrdila je, objasnila joj uglavnom cijeli plan i uspjela je nagovoriti. Ona je, mislim, u svemu tome bila ponešto nervozna, ali istovremeno i prilično zanesena. I, naravno, jedna od prvih stvari što ih je ta mala budalica izvela, bilo je to što je našla prsten koji je Pat zaboravila u kupaonici i uzela ga je . . . uistinu vrijedan komad nakita, zbog kojega se podigla prilična galama i pozvana je policija i cijela bi stvar mogla poprimiti ozbiljan tak. I tako sam ja uzela prsten od nje, rekavši jaj da ću ga već nekako vratiti i nagovorila je da uskoro digne kakav ukras i nešto od kozmetike

ie da napravi neku namjernu štetu na kakvoj mojoj stvari, što je neće dovesti ni u kakvu nepriliku.

Podrot duboko uzdahne.

- Upravo onako kao što sam mislio - reče.

- Sada bih voljela da to nisam učinila nastavi Valerie mračno. - Ali, ja sam mislila dobro. To je strašno, mora se reći sasvim u stilu Jean Tamlinson, ali iako je.

- A sada - reče Poirot - dolazim na problem Patricajina prstena. Celia ga je dala vama. Vi ste ga morali negdje pronaći i vraj Patriciji. Ali prije nego što ste ga vratili Patriciji - on zastane - što se dogodilo?

On je promatrao kako njeni prsti nervozno , zapliću i raspliću okrajak restasta šala što ga je nosila oko vrata. On nastavlja još uvjerljivim glasom:

- Bili ste bez novca, hm, je li tako?

Ne gledajući ga, ona kratko, potvrdno klimne glavom.

- Znala sam da će se sve otkriti - reče, i u njenu se glasu začula gorčina. - Neprilika je sa, mnom u tome, gospodine Poarot, što sam ja kockar. To je jedna od osobina s kojima se čovjek rađa, i tu se ne može učiniti gotovo ništa. član sam malog kluba u Mayfairu - ali neću vam točno reći gdje je - ne bih željela biti odgovorna ako onamo upadne policija, ili netko takav. Ostanimo kod činjenice da ja pripadam tom klubu. Tamo se igra roulette, baccarat i sve stalo. Imala sam strašnu seriju uzastopnih gubitaka. I kod mene se našao taj Patin prsten. Slučajno sam prolazala kraj trgovine u kojoj sam spazila jedan prsten s cirkonom. Pomislila sam: »Kad bi se taj dijamant zamijenio bijelim cirkonom, Pat nikad ne bi primijetila razliku! Čovjek nikad ne razgleda prsten koji već dobro poznaje. Ako bi dijamant izgledao nešbo malo mutniji nego inače, čovjek bi jednostavno pomislio da ga treba očistiti, ili nešto slično. I tako, to mi je dalo poticaj. Popustila sam. Izvadala sam dijamant i prodala ga. Nadomjestila sam ga cirkonom i odlučila da ga još iste večer pronađem u svojoj juhi. Bila, je to prokleta smnješna stvar, priznajem. Eto! Sada znate sve. Ali, na časnu riječ, nikad nisam pomislila na to da bi Celia zbog toga mogla biti okrivljena.

- Ne, ne, razumijem vas - Poirot zaklima glavom. - Samo vam se pružila prilika, i to je sve. Činila se zgodnom i vi ste je iskoristili. Ali učinili ste pri tom veliku pogrešku, mademoiselle.

- To mi je jasno - reče Valerie svho. A onda plane zdvojno:

- Ah, do vraga! Je li to sada, važno? Oh, dajte me zatvoriti, ako želite. Recite sve Pat. Recite inspektoru. Recite cijelom svijetu! Ali, kakva korist od toga? Kako će nam to pomoći da otkrijemo tko je ubio Celiju?

Poirot ustane.

- Nikad se ne zna - reče - što može koristiti, a što ne. Čovjek mora ukloniti s puta tako mnogo štoga što nije važno jer to otežava uspjeh. Meni je bilo važno da znam tko je naveo malu Celiju da odigra ulogu koju je odagrana. Ja to sada znam. A što se tiče prstena, preporučio bih vam da sami odete do gospođice Patricije Lane i priznate joj što ste učinili, uz sve uobičajene izraze vašeg žaljenja.

Valerie napravi grimasu.

- Usudila bih se reći da je to u cjeluni veoma dobar savjet - reče ona. - U redu, otići ću do Pat i poniziti se. Pat je veoma prstojno stvorenje. Reći ću, da ću joj dijamant, čim budean mogla, platiti. Jeste li to željeli, gospodine Poirot?

- To nije ono što ja želim, nego ono što je preporučljivo.

Vrata se iznenada otvoriše i uđe gospođa Hubbard.

Teko je disala, a izraz njena lica bijaše takav da Valerie viknu:

Mami? što se dogodilo? Gospođa Hubbard klone u naslonjač.

- Gospođa Nicoletis.

- Gospodi Nik? Što je s njom?

- O, bože moj. Ona je mrtva.

- Mrtva? - Valerijin glas odjednom promuknu. - a ko? Kada?

- Čini se da su je pokupili prošle noći na ulici i odneli je na policijsku stanicu. Mislili su da je - da je . .

- Pijana? Pretpostavljam . . .

- Da - ona i jest pila. Ali, ipak - umrla je...

- Jadna gospođa Nick - reče Valerie. U njenu promuklu glasu osjećao se drhtaj.

Podrot reče blago:

- Vi ste je voljeli, mademoiselle?

- To je na neki način čudno - ona je znala bitu pravi stari zmaj - ali, da - ja sam je voljela . . . Kad sam prvi puta došla ovamo praje tri godine, ona uopće nije bila tako - tako temperamentna, kao što je poslije postala. Bila je ugodna u društvu - zabavna - srdačna. Mnogo se promijenila u posljednjih godinu dana . . .

Valerie pogleda gospodu Hubbard.

- Pretpostavljam da je to zato što je počela patajno piti - pronašli su mnogo boca i koječega drugoga u njenoj sobi, zar ne?

- Da - gospođa Hubbard je oklijevala, onda, iz nje provali. - Ne mogu sama sebi oprostiti - što sam je prošle noći samu pustila iz kuće - ona se nečega bojala, znate.

- Bojala?

Poirot i Valerie oglasaše se u isto vrijeme.

„Gospođa Hubbard, sva nesretna, potvrdi. Njeno je blago, okruglo lice bilo uznemireno.

- Da. Neprstano je govorila da se ne osjeća sigurnom. Pitala sam je čega se boji - a ona me izgrdila. Osim toga, naravno, kod nje se nikad nije znalo koliko pretjeruje. Ali sada - zanima me . . .

Valerie reče:

- Ne mislite valjda da je i ona - da je i ona, ta također - da je i ona . . .

Ona zastane s izrazom užasa u očima.. U Poirot upita:

- Što su rekli, što je prouzrakovalo njenu smrt?

Gospođa Hubbard reče zdvojno:

- Ona - oni nasu ništa rekli. Provest će se je , istraga - u utorak . . .

Petnaesto poglavlje

U jedno mirnoj sobi New Scotland Yarda sjedila su za stolom četiri čovjeka.

Predsjednik skupa bio je superintendent Wilding iz Odjela za narkotie. Fored njega sjedio je narednik Bell, mladić pun energije i optimizma, neobično sličan oštru hrtu. Zavaljen u naslonjač, miran i oprezan, sjedio je inspektor Sharpe. Četvrti čovjek bio je Hercule Poirot. Na stolu se nalazila jedna naprtnjača.

Superintendent Wilding zamišljeno je češkao podbradak.

- To je zanimljiva ideja, gospodine Poirot reče oprezno. - Da, to je zanimljiva ideja.

- To je, kao što rekoh, samo ideja - reče Poirot.

Wilding potvrdno klimne glavom.

- Prikazali smo samo opće stanje - reče. - Krijumčarenje se neprekidno provodi, na ovaj ili onaj način, dakako. Mi grupu prestupnika pohvatamo, a poslije određenog vremena stvari počinju iznova, negdje drugdje. Govoreći o mojoj grani, ušlo je u ovu zemlju u posljednjih godinu i po dana prilično mnogo robe. Pretežno heroin - prilična količina kokaina. Postoje različita spremišta, razbacana tu i tamo po Kontinentu. Francuska je policaja otkrila nekoliko kanala kojima droga dolazi u Francusku - ali nasu sasvam sigurni u to kako iz nje izlazi.

- Ako se ne varam - upita Poirot - vaš se problem uglavnom može podijeliti u tri točke. Postoji problem distribucije, postoji problem unošenja krijumčarene robe u zemlju a, najzad, postoji problem - tko zapravo vodi posao i uzima veći dio zarade?

- Općenito uzevši, to je prilično točno. Mi znamo dosta o sitnim prodavačima, i načinu raspačavanja droge. Neke smo od prodavača po zatvarali, neke pustili, u nadi da bi nas mogli dovesti do kakve velike ribe. Droga se raspačava na mnogo različitih načina: po noćnim klubovima, po barovima, po ljekarnama, raspačava je kakav čudan liječnik, modna kreatorica, ali i frazerka. Raspačava se po trkalištima, i u starinarnicama, kadikad i u kakvoj prometnoj veletrgovini. Ali, nije potrebno da vam sve to nabrajam. To u svemu tome nije najvažnije. Mi sa svim tim možemo lako izići na kraj. Bilo je i nekoliko veoma osnovanih sumnji u pogledu takozvanih velikih riba. Dva tri veoma poštovana, bogata gospođana, protiv kojih nikad nije bilo ni traga sumnje. Oni su vrlo pažljivi: nikad sami ne rukuju robom, a sva ona sitna riba uopće ne zna tko su oni. Ali s vremena na vrijeme neki se od njih omakne, i mi ga tada - uhvatimo.

- To je točno onako, kao što sam i pretpostavljao. Linija koja mene zanima, to je treća linija - kako pošiljke dolaze u zemlju?

- Aha. Mi smo otok. Najuobičajeniji je put, dobar staromodni put preko mora. Među brodskim tovarom. Neki motorni brodić mirno doklizi preko Kanala, mirno pristaje negdje na istočnoj obali, ili u kakvoj maloj dražici na jugu. To ponekad uspije, ali mi prije ili kasnije ulazimo u trag nekom momku koji ima takav brod i kad on jednom postane sumnjiv, njegova povaljna prilika propada. U posljednje vrijeme roba je nekoliko puta unesena u jednom od linijskih aviona. Povremeno se pokazuje kako je neki od stewarda, ili neki od članova posade, kojima se nude velike svote novca, ipak samo čovjek. Tu su, konačno, i uvoznici. Poštovane tvrtke, koje uvoze velike klavire, ili takve stvari! Ona neko vrijeme prolaze sasvim dobro, ali mi im, napokon, ipak nekako doskočimo.

- Vi ćete se zacijelo složiti, da je jedna od najvećih poteškoća u obavljanju nedopuštene trgovine - unošenje robe iz inozemstva u ovu zemlju?

- Svakako. Ja ću vas još i dopuniti. Mi smo već dosta dugo zabrinuti. U zemlju ulazi više robe, nego što je mi možemo pratiti.

- A što je s drugim stvarima, na primjer s draguljima?

Javi se narednik Bell.

- Taj promet je prilično velik, Gospođane. Nedopuštena trgovina dijamantima i drugim draguljima, potječe iz Južne Afrike i Australije, nešto i s Dalekog istoka. Oni dolaze u ovu zemlju u uzastopnim naletima, a mi ne znamo kako. Neki dan je jednu mladu ženu, običnog turista, u Francuskoj, neki slučajni znanac upitao da li bi htjela prenijeti preko Kanala par cipela. Ne novih, ne takvih koje bi podlijegale carini, radilo se samo o običnim cipelama koje je netko negdje navodno zaboravio. Ona je, ne sumnjajući ništa, pristala. A mi smo za to slučajno saznali. Pokazalo se da su pete na cipelama bile šuplje, i pune nebrušenih dijaananata.

Superintendent Wilding reče:

- Ali slušajte, gospodine Poirot, za čim vi tragate; za, drogom, ili za krijumčarenim dijamantima?

- I za jednim i za drugim. Za svim, zapravo, što je veliko po vrijednosti, a malo po obujmu. Meni se čini, da negdje postoji neka ulaz za, nazovimo ga tako, prijevozni servis, kroz koji spomenuta roba prolazi ovamo i onamo, preko Kanala. Ukradeni dragulji, dragulji izvađeni uz svojih ležišta, pretpostavljam da se iznose iz Engleske, a krijumčareni dragulji i droga - unose. Možda postoji mala samostalna agencija, koja nije povezana s raspačavanjem, nego drži robu na komisionoj osnovi. A zarade od toga mogu biti veoma velike.

- Ja bih rekao da u tome imate pravo! Heroin u vrijedno ste od deset ili dvanaet tisuća funti može se spakirati u veoma mali omat, a isto vrijedi i za nebrušene dragulje velike vrijednosti.

- Vidite - reče Poirot - slabost krijumčara krije se uvijek u elementu ljudskosti. Vi prije ili poslije u nekoga posumnjate, u avionskog stewarta, u ljubitelja jahti koji posjeduje takvu malu jahtu, u ženu koja isuviše često putuje u Francusku i iz Francuske, u uvoznika koji, kako se čini, zarađuje više u u čovjeka koji dobro živi, bez vidljivih izvora sredstava za život. Ali, ako robu u ovu zemlju unosi nedužna osoba, štoviše, svaki put druga osoba, onda poteškoće u otkrivanju robe nesagledivo rastu.

Wilding uperi prst prema naprtnjači. - I vi ukazujete na ovo?

- Da. Tko je osoba koja je danas najmanje izložena sumnji? Student. Ozbiljan, radišan student. Bez ikakvih sredstava, on putuje, noseći samo toliko prtljage koliko može ponijeti na ledima. Putujući preko Evrope na palac. Kad bi jedan određeni student učestalo prenosio robu, vi biste njemu, ili njoj, bez sumnje, doskočili; ali suština je pastupka u tome što su prenosiooci nedužni i što ih ima mnogo.

Wilding protrlja čeljust.

- Što vi mislite, kako se to zapravo obavlja, gospodine Poirot - upita.

Hercule Poirot slegne ramenima.

- Što se toga tiče, ja samo nagađam. Nema sumnje da u mnogim pojedinostima griješim, ali rekao bih da se to odvija uglavnom ovako: prvo, na tržište se baca pošiljka naprtnjača. One su običnog, jednostavnog tipa, sasvim jednake kao druge naprtnjače, dobro i čvrsto izradene i odgovaraju svojoj namjeni. Kad kažem sasvim jednake kao druge naprtnjače, to nije sasvim točno. Podstava je na dnu neznatno drugačija.

Kao što vidite, ona se sasvim lako može odmaknuti, a tako je debela, i iako sastavljena, da se u njenim naborima mogu sakriti svaci dragulja ili praška. Nitko nikad ne bi na to posumnjao, osim ako ne bi baš to tražio. Čisti kokain, zauzima veoma malo prostora.

- Točno tako - reče Wilding. - Naime, tako se - mjerio je hitrim prstima - svaki put može unijeti robe u vrijednosti od pet ili šest tisuća funti, a da se ni na koga ne pasumnja.

- Točno - odgovori Hercule Poirot. -

Alors! Naprtnjače su izrađene, bačene na tržište, puštene u prodaju - možda u više nego jednoj trgovini. Vlasnik trgovine možda je uključen u nedopuštenu trgovinu, ali možda i nije. Može biti da, jednostavno jeftinije prodaje robu zato što smatra da je to unosnije, zato što su njegove cijene relativno pogodnije od onih koje drže drugi prodavači kamping potrepština. Naravno, iza svega toga stoji u pozadini određena organizacija; brižno vođen popis studenata medicinskih škola, Londonskog sveučilišta i drugih ustanova.

Na čelu nedopuštene trgovne vjerojatno se nalazi netko, tko je i sam student, ili se izdaje za studenta. Studenti putuju preko granice. Na određenoj točki, na povratku, naprtnjača se zamjenjuje drugom. Student se vraća u Englesku; carinski će pregled biti dovršen.

1 'Franc. - Dakle. (Nap. prev.)

Student ili studentica, vraća se u svoj hostel, raspakira se, a praznu naprtnjaču baca u ormar ili u kut sobe. Na toj se točki ponovno vrši zamjena naprtnjače, ili se možda lažno dno pažljivo odstranjuje i nadomješta drugim, običnim.

- I vi mislite da se to dogodilo u Hickory Roadu?

Poirot potvrdno klimne glavom. - Tako barem naslućujem. Da..

- Ali što vas je navelo na to, gospodine Poirot - ako, naime, uzmemo da ste u pravu?

- Naprtnjača je isječena na komade - reče Poirot. - Zašto? Ako razlog nije jasan, treba ga zamisliti. Nešto je čudno s naprtnjačama koje dolaze u Hickory Road. Isuviše su jeftine. U Hickory Roadu dogodila se serija neobičnih ispada, ali djevojka koja ih je skrivila zaklinje se da uništena naprtnjača nije njezino djelo. Budući da je priznala sve ostalo, zašto bi to nijekala? A to, dakle, znači da je govorila istinu. Dakle, znači da mora postojati neki drugi razlog za, uništavanje naprtnjače - a uništiti naprtnjaču, mogu reći nije laka stvar. To je bio težak posao i netko je morao biti prilično usplahiren, da bi to mogao izvršiti. Našao sam ključ zagonetke kad sam otkrio, približno - (samo približno, na žalost, zato što ljudsko sjećanje nakon razdoblja od nekoliko mjeseci više nije isuviše pouzdano) - da je ta naprtnjača uništena otprilike u vrijeme kad je policijski službenik telefonski najavio posjet upraviteljici hostela. Pravi razlog telefonskog poziva policijskog službenika odnosio se na nešto sasvim drugo, ali uzmimo to ovako: pretpostavimo da ste vi netko, tko je povezan s tom krijumčarskom trgovinom. Vratili ste se te večeri kući i saznajete da je bio nazvao neki policajac i da se u tom trenutku nalazi gore, kod gospođe Hubbard. Vi ćete odmah zaključiti da je policija došla. radi krijumčarske trgovine, da je došla izvršiti pretragu: i uzmimo, da se u tom trenutku nalazila u kući naprtnjača, upravo donijeta iz inozemstva, u kojoj se nalazila ili se još nalazi krijumčarska roba. I tada, ako policija zna kako se stvari odvijaju, ona dolazi u Hickory Road s jasnom nakanom da pregleda i studentske naprtnjače. Nećete se usuditi izaći iz

kuće, s dotičnom naprtnjačom, zato što bi policija, koliko vam je poznato, mogla nekoga ostaviti napolju da pazi na kuću, motreći upravo na tu stvar, a naprtnjača je predmet koji nije lako ni sakriti, ni prikriti. I past će vam na pamet jedino to da naprtnjaču razrežete i da njene ostatke tutnete među starudiju u ložionici. Ako su u pitanju droge, ili dragulji, oni se privremeno mogu sakriti u sol za kupanje. Ali čak i prazna naprtnjača, ako se u njoj nalazila droga, može nakon pažljivog ispitivanja, ili analize, odati tragave heroina ili kakaina. I zato naprtnjača mora biti uništena. Slažete li se, da je to moguće?

- To je samo ideja, kao što sam već prije rekao - odgovori superintendent Wilding.

- Isto tako, čini mi se da bi s naprtnjačom mogao biti povezan i jedan mali incident, koji se do sada nije razmatrao kao značajan. Prema izjavi sluga Geronima, Talijana, onog dana, ili jednog od tih dana, kad je nazvala potcijija, nestalo je u predsoblju svjetlo. On je otišao po žarulje, da ih zamijeni i tada otkriva da su i rezervne žarulje također nestale. On je bio sasvim siguran da je nekoliko dana prije toga u ladici bilo rezervnih žarulja. Meni se čini da, je moguće ovo je već pretjerano, i ne bih mogao reći da sam sasvim siguran u to, razumijete - to je samo obična mogućnost - da je netko ondje imao lošu savjest, netko, tko se prije toga umiješao u krijumčarsku trgovinu i tko se bojao da bi policija mogla prepoznati njegovo lice, ako bi ga ugledala na jarkom svjetlu. I tako on krišom vadi žarulje iz predsobne svjetiljke, a odnosi i nove, tako da se ne mogu zamjeniti. I uslijed toga je predsoblje bilo osvijetljeno samo svjetlom svijeće. Ovo je, kao što sam već rekao, samo pretpostavka.

- To je oštroumna ideja - reče Wilding.

- To je moguće, gospodine - doda hitro narednik Bell. - što više o tome razmišljam, čini mi se sve vjerojatnije.

- Ali, ako je tako - javi se opet Wilding onda nije u pitanju samo Hickory Road. Poirot klimne.

- Da, naravno. Organizacija sigurno obuhvaća širok krug studentskih klubova i slično. - Trebala bi pronaći njihove uzajamne veze - reče Wilding.

Inspektor Sharpe prvi put uze riječ.

- Takva veza postoji, gospodine - reče on - ili je postojala. Žena, koja je zalazila u nekoliko studentskih klubova i organizacija, žena, koja bi tome potpuno odgovarala u Hickory Roadu. Gospođa Nicoletis.

Wilding hitro pogleda Poirota.

- Da - reče Poirot. - Gospođa Nicoletis uklapa se u to. Ona u svim tim mjestima ima financijskih interesa, iako ih sama ne može voditi. Njezina se metoda sastojala u tome da za vodenje poslova uzima nekoga tko je besprijekarno pošten i ima častu prošlost. Jedna je od takvih osoba i moja prijateljica, gospođa Hubbard. Financijsku je podlogu osiguravala gospođa Nicoletis - ali ja i opet slutim da je ona u svemu bila samo figura za reprezentaciju.

- Hm - reče Wilding. - Mislim da bi bilo zanimljivo znati nešto više o toj gospođi Nicoletis.

Sharpe klimne.

- Raspatali smo se za nju - reče. - Za njeno porijeklo, i za, njene veze. To je trebalo izvesti pažljivo. Nismo željeli prebrzo uznemiriti naše ptičice. Zavirili smo a u njene financijske podloge. Vjerujte mi, ta je žena bila prava muka aznate što je to muka paklena.

On opiše svaja iskustva s gospodom Nicoletis kad su se bili sukobili zbog naloga za pretres.

- Boce od konjaka, je li? - reče Wilding. -

Znači da je pila? Dakle, to bi moralo olakšati stvar. Što se s njom dogodilo? Strugnula je . . . ?

- Ne, gospodine. Ona je mrtva.

- Mrtva? - Wilding podigne obrve. - Neke gluposti, mislite?

- Tako mislimo, da. Znat ćemo sigurnije poslije autopsije. Ja osobno mislim da se počela lomiti. Možda nije očekivala da će doći do umorstva.

- Vi govorite o slučaju Celine Austin? Je li djevojka nešto znala?

- Ona je nešto znala - reče Poirot - ali, ako mogu tako reći, ja mislim da ona nije znala što zna!

- Mislite da je nešto znala, ali nije znala ocijeniti smisao toga što zna,?
- Da. Upravo tako. Ona baš nije bila bistra djevojka. Ona nije bila kadra izvesti neki zaključak ali, ako je nešto vidjela, ili je nešto čula, ona je tu činjenicu magla, sasvim bezazleno pred nekim spomenuti.
- Vi nemate pojma o tome što bi ona mogla vidjeti, ili čuti, gospodine Poirot?
- Samo nagađam - reče Poirot. - Drugo ništa ne mogu. Spominjao se pasoš. Je li netko u kući imao lažan pasaš, koji mu je omogućavao da putuje na Kontinent i s Kontinenta pod nekim drugim imenom? Da li bi otkrivanje te činjenice predstavljalo ozbiljnu opasnost za tu osobu? Je li ona vidjela kako netko nešto petlja s naprtnjačom, ili je možda jednog dana vidjela nekoga kako skida lažno dno s naprtnjače, ne shvaćajući što ta osoba zapravo čini? Je li možda vidjela osobu koja je skidala žarulje? I spomenula tu činjenicu njemu, ali njoj, ne misleći da to ima bilo kakvo značenje? Ah, mon dieu! - reče Poirot ogorčeno. - Nagađanja! Nagađanja! Nagađanja! Moralo bi se više znati. Uvijek se mora više znati!

1 Franc. - Bože moj! (Nap. prev.)

- Dakle - reče Sharpe - mogla bismo početi od financijske podloge gospođe Nicoletis. Možda nešto ispadne.
 - Ona je možda uklonjena s puta zato što su mislili da bi mogla progovoriti? Da li bi ona nešto progovorila?
 - Ona je već dosta dugo potajace pila . . . , to znači da su joj živci počeli popuštati
 - reče Sharpe. - Ona bi se bila mogla slomiti i sve odati. I svjedočiti protiv svojih suradnika
 - Pretpostavljam da nije ona zapravo vodila nedopuštenu trgovinu.
- Poirot odmahne glavom.
- Ne vjerujem, ne. Vidite, ona je bila isuviše izložena. Znala je što se događa, naravno, ali ja ne bih rekao da, bi ona mogla biti mozak koji stoji iza svega toga. Ne.
 - Imate li kakvu ideju o tome tko je onda mozak koji stoji iza svega toga?
 - Mogu samo nagađati, a možda se i varam. Da, - možda se i varam!

Šesnaesto poglavlje

- »Bija baja buf! - reče Nigel. - Skoči miš na uru - puf. Stražar hukne za njim Uf! - Pa mu viče: Stani, ded - na koga je sada red? I doda:

- Reći, ili ne reći? To je pitanje!

On natoči svježu šalicu kave i donese je natrag na stol za doručak.

- Što reći? - upiha Len Batesan.

- Sve što se zna - reče Nigel s neodređenim pokretom ruke.

Jean Tomlinson reče prijekorno:

- Ah, naravno! Ako imamo bilo kakve informaiije koje bi mogle biti od koristi, naravno da ih moramo reći policiji. To bi jedino bilo ispravno.

- Tako govori naša draga Jean - reče Nigel.

- Moi, je n'aime pas les flics! - nadoveže Ren, prilažući svoj deo razgovoru.

1 Franc. - Ja, ja ne volim žace. (Nap. prev.)

- Što reći? - upita još jednom Len Batesan.

- Ono što tko zna - odgovori Nigel. - Jedan o drugam, mislim - doda poučno. Njegov je pogled, svjetlucač od zlobe, šibio oko stola za doručak.

- Konačno - nastavi on vrlo mirno - svi mi znamo mnogo jedni o drugima, zar ne? Mislim, prisiljeni smo na to, budući da živimo u istoj kući.

- Ali tko može odrediti što je važno, a što nije? Ima mnogo stvari koje nemaju nikakve veze s policijom - reče Ahmed Ali. Govorio je vatreno, prisjećajući se povrijedeno prdmjedbi inspektora Sharpea o njegovoj zbirci razglednica.

- Čujem - reče Nigel, okrenuvši se prema Akibombu - da su u tvojoj soba našli nekoliko veoma zanimljivih stvarčica.

Uslijed svoje boje, Akibombo nije mogao pocrvenjeti, ali njegovi kapcai zbunjeno zadrhtaše.

- U mojoj zemlji ima mnogo praznovjerja - reče. - Moj mi je djed dao neke stvari, da ih ponesem ovamo. Ja jesam daleko od osjećanja ljubavi i poštovanja. Ja, osobno, ja jesam moderan i naučan: ne vjerujem u voodoo, ali, zahvaljujući ne dobrom vladanju jezika, imao sam to vrlo teško objasniti policajcu.

- Čak i naša mala draga Jean ima, svoje tajne, nadam se - reče Nigel, vrativši pogled opet na gospođicu Tomlinson.

Jean odgovori uzbuđeno, da se ona neće dati vrijeđati.

- Napustiću ovu kuću i otići u DKDI reče.

- Daj, Jean - reče Nigel. - Pruži nam još jednu prdliku.

- Oh, prestani, Nigele! - umiješa, se Valerie umorno. - Policija u ovakvim okolnostima,, pretpostavljam, mora njuškati.

Colin McNabb pročisti grlo, pripremajući se da nešto napomene.

- Po mom sudu - reče on pravnički sadašnje stanje moralo bi nam se objasniti. Što je zapravo bio uzrok smrti gospode Nicoletis?

- Čut ćemo nakon istrage, pretpostavljam reče Valerie nestrpljivo.

- Uistinu sumnjam u to - prihvati Colin. - Po mom uvjerenju, istraga će se odgoditi. - Pretpostavljam da se radilo o njenom srcu, zar ne? - reče Patricia. - Srušiloila se na cesti.

- Pijana i klonula - doda Len Bateson. Tako su je odnijeli na policijsku stanicu.

- Znači, ona je ipak pila - prihvati Jean. - Znači, ja sam to uvijek slutila. Kad je policajka pretraživala kuću, našli su, čini mi se - u njenoj sobi pun ormar praznih boca od konjaka dopuni ona.

- Vjerujte da naša Jean zna sve prljavštine - reče Nigel pohvalno.

1 U originalu YMCA - Young Women's Christian Association. - Ovdje - DKD, Društvo kršćanskih djevojaka. (Nap. prev.)

- Dakle to je objašnjenje zašto se kadikad tako čudno panašala - reče Patricia.

Colin još jednom prosti grlo.

- Uhm! - reče. - Slučajno sam je vidio u subotu na večer, kad sam se vraćao kući, kako ulazi u »Kraljičin čipkasti ovratnik«.

- Tamo se, dakle, napijala, pretpostavljam - primijeti Nigel.

- Ja mislim da je onda jednostavno umrla od pića? - zaključi Jean.

Len Bateson odmahne glavom.

- Cerebralna hemoragija? Uistinu sumnjam u to.

- Za boga miloga, ne misliš valjda da je i ona također ubijena, je li? - upita Jean.

- Ja se kladim da jest - reče Sally Finch.

- To me uopće ne bi iznenadilo.

- Molim vas - uplete se Akibombo. - Misli se da ju je netko ubio? Je li tako?

On je prelazio pogledom s lica na lice.

- Za sad nemamo razloga za ovakve pretpostavke - reče Colin.

- Ali tko bi nju ubio - upita Genevieve. - Je li imala mnogo novca? Ako je bila bogata, pretpostavljam, to je moguće.

- Ta je žena mogla čovjeka izludjeti, dragi moj - reče Nigel. - Siguran sam da bi je svatko želio ubiti. Ja sam to često poželio - doda on, poslužujući se blaženo marmeladom.

- Molim vas, gospođice Sally, mogu li vas nešto upitati? Posljedje nečega što je bilo rečeno za, vrijeme doručka veoma sam mnogo razmišljao.

- Dakle, da sam ja na vašem mjestu, ja ne bih previše razmišljala, Akibombo - reče Sally. - To nije zdravo.

Sally i Alibombo zajedno su ručali, na otvorenom, u Rigent's parku. Ljeto je službeno već moralo stići i restaurant je bio otvoren.

- Cijelog ovog jutra - reče Akibombo tugaljivo - ja sam jako uznemiren. Nisam uopće mogao dobro odgovarati na pitanja svoga profesora. Nije bio zadovoljan od mene. Rekao mi da mnogo preuzimam iz knjiga, a ne razmašljam za sebe. Ali ja sam ovdje da steknem mudrost iz- mnogo knjiga i čini se meni, da bolje kažu u knjigama nego ja to mogu, zašto što ja nemam dobro vladanje engleskoga. A osim toga, ovoga jutra meni veoma teško misliti na drugo, osim na ono što se događa u Hickory Roadu i neprilikama tamo.

- Rekla bih da ste u pravati - prihvati Sally.

- Ja se jutros jednostavno ne mogu koncentrirati.

- Evo, zato ja vas molim da meni kažete neke stvari, jer kao što sam rekao, ja sam jako mnogo razmišljao.

- Dobro, hajde da čujemo, o čemu ste dakle razmišljali?

- Dakle, radi se o borovnoj kiselini.

- Borovnoj? A, borovnoj kiselini! Da? što je s njom?

- Dakle, ja ne razumijem vrlo dobro. To je ' kiselina, znači? Kiselina, kao sumporna kiselina

- Ne kao sumporna kiselina, ne - reče Selly

- To nije nešto samo za laboratorijske eksperimente?

- Ne mogu zamisliti da su s njom ikad vršili ikakve eksperimente u laboratoriju. To je nešto, sasvim blago i neškodljivo.

- Vi mislite čak i to, da biste ga mogla staviti i u svoje oči?

- Točno. Upravo se zato i upotrebljava. - A, to onda objašnjava stvar. Chandra Lal,

on ima malu bijelu bočicu s bijelim praškom i stavlja prašak u toplu vodu i time kupa oči.

Drži je u kupaonici i jednoga dana riječe više nema tamo i on se veoma ljuti. To je valjda bila borna kiselina da?

- Što je zapravo s tom bornom kiselinom?

- Reći ću vam uskoro. Molim vas ne sada. Ja ću još malo više razmisliti.
- Dobno, samo pazite da ne slomтите vrat reče Sally. - Ne bih voljela da slijedeći leš bude vaš, Akibombo!

3

- Valerie, što misliš, možeš li mi dati jedan savjet?
- Naravno da ti mogu dati savjet, Jean, iako ne znam zašta netko uopće traži savjet. Nitko ih se nikada ne pridržava.
- Radi se zapravo o pitanju savjesti - nastavi Jeani.
- Onda nipošto ne bi trebalo da mene pitaš. Ja uopće ne znam što je to savjest i ne bih mogla. o tome govoriti.
- Ah, Valerie, nemoj tako govoriti!
- Pa, to je živa istina - reče Valerie. Govoreći to, ona ugasi cigaretu. - Ja krijumčarim haljine iz Pariza, i govorim ružnim ženama koje dolaze u naš salon najužasnije laži o njihovim licima. Kad sam u stisci, ja se čak vozim autobusima ne plaćajući za vožnju. Ali, hajde, reci, o čemu se radi?
- Radi se o onom što je rekao Nigel, za vrijeme doručka. Ako netko nešto zna o nekom drugom, misliš da to mora reći?
- Kakvo glupo pitanje? Ne možeš uzimati stvari ovako općenito, što bi zapravo željela, reći?
- Radi se o pasošu.
- Pasošu? - Valerie iznenađeno sjedne. Čijem pasošu?
- Nigelovu. On ima krivotvoren pasoš.
- Nigel? - Činilo se kao da Valerie ne vjeruje. - Ne vjerujem u to. To se čini tako nevjerovatnim.
- Ali, on ima krivotvoren pasaš! A ti znaš, Valerie, ja vjerujem da ima nekih pitanja, mislim da sam čula kako policija govori da je Celia rekla nešto o nekom pasošu. Pretpostavimo da je ona to otkrila i da ju je on ubio?

- Zvuči veoma melodramatično - reče Valerie. - Ali, otvoreno govoreći, ja ne vjerujem ni jedinst jedinu riječ o tome. Kakva je to pripovijest o pasošu?

- Ja sam ga vidjela.

- Kako si ga vidjela?

- Dakle, bilo je to savršeno slučajno - reče Jean. - Tražila sam nešto u svojoj kožnoj torbi za, spise, prije tjedan dva, i mora da sam zabunom pogledala u Nigelovu diplomatsku aktovku.

Obje su se nalazile u zajedničkoj sobi, na polici. Valerie se prilično neugodno nasmaje.

- Pričaj ti to nekome drugom! - reče ona. - Što si zapravo radila? Njuškala?

- Ne, naravno da nisam! - Zvučilo je kao da, je Jean upravo uvrijeđena. - Ja nikad ne bih zavirivala u nečije osobne papire. Ja nisam od te vrste ljudi. Osjećala sam se jednostavno odsutna duhom i tako sam otvorila aktovku i upravo počela prebirati po njoj . . .

- Slušaj, Jean, ne možeš se ovako izvući iz toga. Nigelova je diplomatska aktovka mnogo veća nego tvoja, i sasvim je drugačije boje. Ako sama sebi dopuštaš neke stvari, moraš isto tako priznati da jesi jedna od takvih . U redu. Pružila ti se prilika da pročepkaš po nekim Nigelovim stvarima i ti si je iskoristila.

Jean ustane.

- Naravno, Valerie, ako želiš bita tako neugodna i tako nepravična i neljubazna, ja ću . . .

- No, hajde, vrati se, dijete! - reče Valerie. - Nastavi. To me sad već počelo zanimati. I želim to znati.

- Dakle, tamo se nalazio taj pasoš - nastavi Jean. - Bio je dolje na dnu i pročitala sam ime na njemu. Stanford, ili Stanley, ili neko slično ime, te sam pomislila: »Baš je čudno da Nigel ovdje drži neki tuđi pasoš! - Otvorila, sam ga, a slika je unutra bila Nigelova! Ne vidiš li, dakle, on sigurno vodi dvostruk život! I sad me zanima, treba li da to kažem policiji? Misliš li da je to moja dužnost?

Valerie se nasmije.

- Nemaš sreće, Jean - reče ona. - U stvari, mislim da se to može objasniti sasvim jednostavno. Pat mi je to ispričavala. Nigel je došao do nekog novca, ili tako nešto, pod uvjetom da promijeni ime. On je to učinio savršeno ispravno, jednostranim pismenim ugovorom, ili kako se to već ne zove, ali to je sve. Mislim da je njegovo pravo ime bilo Stanfield, ili Stanley, ili nekako slično.

- Oh! - činilo se da je Jean sasvim ozlovoljena.

- Upataj Pat o tome, ako meni ne vjeruješ - reče Valerie.

- O ne, dakle, ako je tako kao što ti kažeš, bit će da sam pogriješila.

- Više sreće drugi put! - reče Valerie.

- Ne znam kako to misliš, Valerie.

- Meni se čini da ti progoniš Nigela., je li tako? I da ga želiš ocrniti pred policijom?

Jean ustane.

- Ti mi ne moraš vjerovati, Valerie - reče ali ja sam jedino htjela izvršiti svoju dužnost.

Ona iziđe iz sobe.

- Do vraga! - reče Valerie.

Zočuje se kucanje na vrata i uđe Sally.

- Što je, Valerie? Izgledaš mi pomalo utučena?

- To je zbog one odurne Jean. Ona je stvarno isuviše grozna! Ne misliš li, je li, da bi moglo biti ikakve mogućnosti da je Jean ucmekala Celiju? Ludo bi me veselilo kad bih jednom ugledala Jean u sudnici!

- U tome se slažem s tobom - reče Sally.

- Ali mislim da to baš nije vjerojatno. Ne vjerujem da bi Jean ikad imala petlje da nekoga ubije.

- Što misliš o gospođi Nick?

- Jednostavno ne znam što bih mislila. Mislim da ćemo ubrzo nešto čuti o tome.

- Kladila bih se s deset prema jedan da je i ona, također ucmekana - reče Valerie.

- Ali zašto? što se ovdje događa?

- To bih i ja voljela, znati, Sally. Jesi li se ikad zatekla kako buljiš u nekoga?

- Kako to misliš, Val, da buljim u nekoga?

- Pa, buljuš i pitaš se: »Jesi li to ti? Osjećam, Sally, da je ovdje netko lud. Stvarno lud.

Opasno lud, mislum - ne samo da je blasav.

- To bi stvarno moglo biti - reče Sally. Strese se.

- Uh! - reče na to. - Smrt me je preskočila.

- Nigele, nešto ti moram reći.

- No, što je Pat?

- Nigel je mahnito prekopavao po svojoj komodi. - Nije mi jasno, što li sam do vruga učinio s tim svojim bilješkama. Mislio sam da sam ih tutnuo ovamo.

- Nigele, nemoj tako rovatiti! Sve ostavljaš u takvom užasnom neredu, a ja sam to upravo pospremila.

- Pa, do vruga, moram naći svoje bilješke, ne?

- Nigele, moraš me poslušati!

- OK, Pat, nemoj me tako očajnički gledati. što je?

- Moram ti nešto priznati.

- Ne radi se valjda o umorstvu, nadam se? - reče Nigel neozbiljno, kao obično.

- Ne, naravno, ne radi se!

- Dobro. Dakle, o kakvom se manjem grijehu radi?

- Jednog dana kad sam krpala tvoje čarape i donijela ih ovamo u tvoju sobu i stavila, ih u komodu . . .

- Iha, i?

- A ovdje se nalazila bočica morfija. Ona o kojoj si mi pričao, da si je donio iz bolnice.

Da, a ti si zbog toga podigla onakvu galamu!

- Ali, Nigele, ona, se nalazila, ovdje, u tvojoj komodi, među tvojim čarapama, gdje ju je svatko mogao naći!

- Kako bi je našao? Nitko drugi ne rije po mojim čarapama, osim tebe.

- Dakle, meni se činilo strašnim, da je ostavim samo tako; znala sam doduše da ćeš je se riješiti, pošto dobiješ svaju okladu, ali ona je dotle stalno bila tu.

- Naravno. Još uvijek nisam imao i onu treću stvar.

- Dakle, ja, sam mislila da je što jako pogrešno i zazo sam izvadila bočicu iz ladice, ispraznila iz nje otrov, i napunila je s nešto malo obične sode bikarbone. Činilo se gotovo sasvim isto.

Nigel prekine svoje prekapan, je za izgubljenim bilješkama.

- Gospode bože! - reče. - Stvarno si to učinila? Hoćeš reći, dok sam se ja zaklinjao Lenu i starom Colinu da je ona stvarčica morfijea sulfat, ili tatraat, ili što već nije bilo - da je to, za sve to vrijeme, bila samo obična soda bikarbona,?

- Da. Vidiš . . .

Nigel je prekine. Namrštio se.

- Znaš, nisam siguran da to ne poništava okladu. Naravno, ja nisam imao pojma . .

- Ali Nigele, bilo je stvarno opasno držati to ovdje!

- Oh, zaboga, Pat, maraš li se ti uvijek tako žestiti? A što si učinila s pravim sadržajem?

- Stavila sam ga u bočicu od sode bikarionae i sakrila je na dna svoje ladice za rupčice. Nigel je pagleda, prilično iznenađeno.

- Stvarno, Pat, logika tvojih misaanih proca uopće se ne može ogisati! I kakva je bila svrha svega taga?

- Osjećala sam, da je tamo sigurnije.

- Draga moja djevojko, ili je morfij morao biti pod bravom ili ključem, a ako nije bio, bilo je sasvim svejedno da li se nalazi među mojim čarapama, ili među tvojim rupčićima.

- Pa, nije bilo svejedno. Prije svega, ja imam svoju vlastitu sobu, a ti svoju dijeliš još s jednom osobom.

- Zašto? Ne misliš valjda da bi mi jadni stari Len magao dignuti morfij, je li?

- Nisam ti to nikad rekla, ali sada moram. Zato, vidiš, što je morfij nestao.

- Misliš reći da ga je policija ćopila? - Ne. Nestao je prije toga.

- Misliš li.. .? - Nigel je zaprepašteno zurio u nju. Daj da to raščistimo. Tu je bočica s naljepnicam Soda bicarbona u kojoj se nalazi morfijev sulfat i koji se tako tko zna kuda povlači, i netko u svako doba može uzeti punu žličicu morfija umjesto sode ako osjeti bol u trbuhu? Dobri bože, Pat! Što si to, učinila! Zašto, do vraga, nisi tu stvar bacila, aka si zbog nje bila tako uznemirena?

- Zata šta sam mislila da to nešto vrijedi, i da se mara vratiti u bolnicu, umjesto da se baci. Čim bi ti dobio okladu, ja sam to bila nakalila dati Cेलiji i zamoliti je da to vrati na mjesto.

- Jesi li sigurna da joj ga nisi dala?

- Ne, naravno da nisam. Misliš da sam joj možda dala i da ga je ona uzela i da je to bilo samoubojstvo, i da je sve to bila moja krivnja?

- Smiri se. Kada je mogaa nestati?

- Zaista ne znam. Tražila sam ga dan prije nego što je Celia umrla. Nisam ga mogla naći, ali mislila sam jednostavna da sam ga možda ostavila negdje drugdje.

- Nestao je dan prije nego što je ona umrla?

- Pretpostavljam - reče Pat problijedjevši - da sam bila veoma glupa.

- To bi bilo blago račeno - uzvratiti joj Nigel. - Do čega samo mogu dovesti zbrkane misli i suviše revna savjest!

- Nigele. Misliš da bih to morala reći policiji?

- Oh, da vraga! - viknu Nigel. - Pretpostavljam da bi. I sad ću ja za sve biti kriv.

- O, ne, Nigele, dragi moj, ja sam kriva. Ja...
- Ja sam dignuo tu prokletu drogu, to je prvo - reče Nigel. - Sve je to u ono vrijeme izgledalo kao zabavna majstorija. Ali sada - kao da već čujem zajedljive primjedbe na sudu.
- Strašno mi je ža.a. Kad sam je uzela, ja sam stvarno mislila . . . ,
- Ti si mislila najbolje. Znam. Znam! Slušaj, Pat, ja jednostavno ne mogu vjerovati da je ta stvar nestala.. Ti si jednostavno zaboravila kamo si je zapravo stavila. Ti običavaš zaznetnuti stvari, ti to i sama znaš.
- Da, ali...

Ona je aklijevala, na njenu se namrštenu licu pojavila, sjenka sumnje.

Nigel naglo ustane.

- Hajdemo u tvoju sobu, pa da sve pretražimo.

5

- Nigele, ovo je moje rublje!
- Stvarno, Pat, nećeš mi valjda u ovakvim okolnostima izigravati stidljivost. Ti bi upravo među gaćice mogla sakriti bočicu, no, zar ne bi?
- Da, ali sigurna sam da . . .
- Ne možemo ni u što biti sigurni, sve dok nismo sve pretražili. A ja to ozbiljno namjeravam i učiniti.

Netko nemarno kucne na vrata, i uđe Sally Finch. Njene se oči iznenada rašire. Pat je, s punim rukama Nigelavih čarapa u naručju, sjedila. na krevetu, a Nigel je, izvukavši sve ladice na komadi, prekapao, kao terijer, po hrpi pulovera, dok su se oko njega nalazile razbacane gaćice, grudnjaci, čarape i drugi sastavni dajelovi ženske odječe.

- Za ime božje - reče Sally - što se to ovdje događa?
- Tražimo bikarbonat - odreže Nigel kratko. - Bikarbona.t? Zašto?
- Nešta me boli - reče Nigel, nacerivši se. - Boli me guša - samo je bikarbonat može smiriti.

- Ja ga, mislim, nešto malo imam.
- Ne vrijedi, Sally, moramo naći Patricijin. Jedino njezina marka može smiriti moju boljeticu.
- Ti si lud - odgovari mu Sally. - što je njemu, Pat?

Patricia bespomoćno obori glavu. .

- Ti nisi vidjela moju sodu-bicarbonu, je li, Sally? - upita ana. - Sasvim malo, na dnu bočice.
- Ne. - Sally ju je znatiželjno promatrala. A tada se namrštila.
- Čekaj malo. Netko je ovdje - ne, ne mogu se sjetiti . . . Imaš li možda marku, Pat? Htjela bih poslati pismo, a nestalo mi je maraka.
- Tamo u ladici.

Sally izvuče plitku ladicu pisaćeg stola, izvadi iz nje svesku s markama, odvoji jednu, prilijepi je na pisma što ga je držala u ruci, baci svesku s markama natrag u ladicu i stavi na stol dva i po penija.

- Hvala. Da istovremeno pošaljem i ovo tvaje pismo?
- Da. Ne, ne . . . mislim da ću ja još pričekati. . Sally klimne glavom i iziđe iz sobe.

Pat ispusti iz ruku čarape koje je držala u krilu i pažne nervazno preplitati prste.

- Nigele!
- Da? - Nigel je prenio svu svoju pažnju na ormar i počeo pregledavati džepove na nekom kaputu.
- Maram ti priznati još nešto.
- Dobri bože, Pat, što si još učinila?
- Bajim se da ćeš se razljutiti.
- Već sam se prestaa ljutiti. Ja sam jednostavno samo zaprepašten. Ako je Celia otrovana dragom koju sam ja dignuo, ja ću vjerojatno gadane i gadine odležati u zatvaru, ako me čak i ne objese.

- To nema veze s tim. Radi se o tvam ocu.
- Što? - Nigel se naglo okrene, lice mu je izobličia izraz nevjerice i zaprepaštenja.
- Ti znaš da je on veoma bolestan, zar ne? - Baš me briga što je on balestan!
- Taka su prošle noći rekli preko radija. »Gospodin Arthur Stanley, čuveni istraživač kemičar, leži u veoma teškam stanju.«
- Tako je zgodno biti VIP.1 Kad čovjek obali, cijeli je svijet o tome obaviješten.
- Nigele, aka on umire, moraš se s njim pomiriti.
- Vraga ću se pomiriti!
- Ali an umire!
- On je isto takva svinja sada kad umire, kaa što je bio i u naponu snage!
- Ne smiješ biti takav, Nigele. Taka oštar i tako nepomirljiv.

1 U originalu VIP - very important person veoma značajna osoba. (Nap. prev.)

- Slušaj, Pat - jednom sam ti već rekao: on je ubio moju majku!
 - Znam da si mi rekao i znam da si je abažavaa. Ali, ja mislim, Nigele, da ti panekad pretjeruješ. Mnogi su muževi naljubazni i bezosjećajni, a njihove im žene ta uzimaju za zlo i ta ih čini nesretnima. Ali reći da je tvoj otac ubio tvoju majku, to je neuravnatežena izjava i nije zapravo istinita.
 - Ti taka mnogo znaš o tome, je li?
 - Znam da ćeš jednog dana pažaliti što se nisi s ocem pamirio prije njegave smrti. I evo, zato sam - Pat zastane i onda nadoveže. - I evo, zato sam . . pisala, tvom ocu, i saopćila mu...
 - Ti si njemu pisala? Je li to ona pismo što ga je Sally htjela odnijeti na poštu? - On priskoči pisaćem stolu. - Razumijem. .
- On pograbi pismo kaje je bilo naslovljeno i frankirano i hitrim ga, nervoznim prstima podere u sitne komadiće i baci ih u košaru za otpatke.
- Tako! I nemoj se usuditi da opet učiniš nešto slično.

- Stvarna, Nigele, ti si savršeno djetinjast. Mažeš poderati pismo, ali me ne možeš spriječiti da ne napišem druga, a ja ću to i učiniti.

- Ti si tako neizlječivo sentimentalna. Nije li ti nikad palo na pamet, kad sam govorio kako je moj otac ubio moju majku, da, sam izjavljivao samo čistu, neuljepšanu činjenicu. Moja je majka umrla od prevelike doze medinala. Uzela ga, je zabunom, rekli su na istrazi. Ali, ona ga nije uzela zabunom. Dao joj ga je, namjerno, moj otac. On se želio oženiti drugom ženom, znaš, a maja mu majka nije htjela dati rastavu. To je jasan slučaj podlog umarstva, što bi ti učinila na mam mjestu? Prijavila ga policiji? Moja majka to ne bi željela . . . I tadio sam učinio jedino šta sam mogao - rekao sam onoj svinji da znam sve, i izgubio sam se - zauvijek. Promjenio sam čak i ime.

- Nigele, žao mi je . . . Nikad nisam ni sanjala...

- Dabro je, sad znaš . . . Paštovani i znameniti Arthur Stanley, sa svojim istraživanjima i svojim antibiaticima! Bujan, ka zeleno drvo lovarava! Ali njegova se fantastična ljepotica na kraju ipak nije udala za njega. Odmaglila je. Mislim, da je naslutila što je učinio . . .

- Nigele, dragi, kaka je ta strašno! . . . žao mi je...

- U redu. Nećemo više gavariti o tome. Hajde da se vratimo toj prakletoj petljanciji s bikarbonatom. Sada se pažljivo pokušaj sjetiti, što si zapravo uradila s tom stvarčicom. Uhvati se rukama za glavu i misli, Pat.

6

Genevieve uđe u zajedničku sobu veoma uzbuđena. Obrati se studentima tihim, drhtavim glasom. ,

- Ja sam sada sigurna, ali apsolutno sigurna, da znam tko je ubio malu Celiju!

- Tko, Genevieve? - upita Rene. - što se dogodilo, da si tako sigurna?

Genevieve oprezno pagleda naokolo, da se uvjeri jesu li vrata zajedničke sobe zatvorena. I onda još više stiša glas.

- Nigel Chapman.

- Nigel Chapman? Ali zašto?

- Slušajte. Prolazila sam hodnikom da se spustim stepenica,ma, upravo malo prije, i začula sam glasove iz Patricijine sobe. Govorio je Nigel.

- Nigel? U Patricijinoj sobi? - Jean je govorila prijekornim glasom. Ali Genevieve je oštro pogleda.

- I gavorio joj je, da je njegov atac ubio njegovu majku da je, pour cal promijenio ime. Tako da je sada jasno, zar ne? Njegov je otac bio osvjedočeni ubojica, a Nigel je nasljedno opterećen...

- To je moguće - reče Chandra Lal, naglašavajući tu mogućnost sa zadovoljstvom.

- Sigurno je moguće. On je tako žestok, Nigel, mislim, tako neuravnotežen. Bez ikakve samokritičnosti. Slažete li se? - On se ljubazno okrene prema Akabombu, koji je klimao zanesenom, crnom glavom i u veselom osmijehu pokazivao svoje bijele zube.

- Ja sam oduvijek vrlo jasno osjećala reče Jean - da, Nigel nema nikakva moralnog osjećaja . . . savršeno degeneriran karakter.

1 Franc. - Zbog toga. (Nap. prev.)

- On je seksualni ubojica - nadoveže Ahmed Ali - on spava s djevojkom, a onda je ubija. Zato što je ona zgodna djevojka, poštena, ona očekuje vjenčanje...

- Besmislice - zaključí Len Bateson eksplozivno.

- Što kažeš?

- Rekoh BESMISLICE! - zaurla Len.

Sedamnaesto poglavlje

Sjedeći u sobi policijske stanice, Nigel je nervozno gledao u ozbiljne oči inspektora Sharpea. Pomalo zamuckujuči, on je upravo završio svoju pripovijest.

- Vi shvaćate, gospodine Chapmane, da je to što ste mi upravo ispričali veoma ozbiljno? Uistinu veoma ozbiljno.

- Naravno da shvaćam. Ne bih došao ovamo da vam priam o bome, da nisam osjeća, o da je stvar hitna.

- I vi kažete da se gospođica Lane ne može točno sjetiti gdje je posljednji put vidjela tu bočicu sa sodom bikarbonom, u kojoj se nalazio morfij?

- Ona se sasvim spetljala što više pokušava misliti, postaje sve nesigurnija. Kaže da je ja zbunjujem. Pokušava u miru razmisliti o bome, dok sam ja krenuo k vama.

- Bilo bi najbolje da odmah krenemo u Hickory Road.

Dok je inspektor govorio, zazvoni na stolu telefon, a činovnik koji je bilježio Nigelovu izjavu pruži ruku i podigne slušalicu.

- To je gospođica Lane - reče, pošto je na trenutak slušao. - želi govoriti s gospodinom Chapmanom.

Nigel se nagne preko stola i preuzme od njega slušalicu.

- Pat? Ovdje Nigel.

Začuje se djevojčin glas, zadihan, ubrzan, riječi su joj se prevrtale jedna preko druge.

- Nigele! Ja mislim da sam se sjetila! Hoću reći, mislim da znam tko je zacijelo uzeo ti, znaš . . . tko je to uzeo iz moje komode, mislim- vidiš, samo je jedna jedina osoba . .

Glas se prekine.

- Pat! Halo?! Jesa li tamo? Tko je to tamo?

- Ne mogu ti sada reći. Kasnije. Hoćeš li doći ovamo?

Slušalica je bila dovoljno blizu činovniku i inspektor, tako da su i oni sasvim jasno mogli čuti razgovor, i inspektor klimne potvrdno na Nigelov upitni pogled.

- Recite joj ›odmah‹ - reče on.

- Doći ćemo odmah onamo - reče Nigel.

- Ovog trenutka krećemo na put.

- Oh! Dobro. Bit ću u svojoj sobi.

- Do viđenja, Pat!

Na kratkom putu do Hickory Rooda, jedva da je bila izgovorena koja riječ. Sharpe je sam sebe pitao, je li to sada konačno rasplet. Hoće li im Patricia Lane pružiti bilo kakav konačan dokaz, ili će to biti samo njeno puko nagadanje? Sigurno se sjetila nečega što joj se učinilo važnim. Pretpostavljao je da je telefonirala iz predsoblja, pa da je zato morala paziti što govori. U ovo doba večeri, mora da kroz njega prolazi mnogo ljudi.

Nigel otvori glavna vrata Hickory Rooda 26 svojim ključem i oni uđu. Kroz otvorena vrata zajedničke sobe Sharpe zapazi raščupanu crvenokosu glavu, nagnutu nad neku knjigu.

Nigel povede stepenicama, pa kroz hodnik prema Patricijinoj sobi. Kratko zakuca na vrata i uđe.

- Hej, Pat! Evo nas . . .

Nigelov se glas prelomi, zamirući u dugom, prigušenom jecaju. Stao je nepokretno. Preko njegova ramena i Sharpe ugleda ono što se moglo ugledati.

Patricia Lane ležala je na podu.

Inspektor blago gurne Nigela u stranu. Korakne naprijed i klekne kraj djevojčina zgurenog tijela. Podiže joj glavu, opipa bilo a onda blago pusti da joj glava padne u prijašnji položaj. Tada ustane, mračna i ukačena lica..

- Ne! - reče Nigel, visokim i neprirodnim glasom. - Ne. Ne. Ne.

- Da, gospodine Chapmane. Ona je mrtva.

- Ne, ne. Ne, Pat! Draga, glupa Pat! Kako . . .

- Ovim.

Bilo je to jednostavno, na brzinu improviziran oružje. Mramorni pritiskivač za papir, uvučen u vunenu čarapu.

- Udarena je u potiljak. Veoma djelotvorno oružje. Ako vas to može imalo utješiti, gospodine Chapmane, mislim da ona uopće nije bala svjesna toga što joj se dogodilo.

Nigel potresen sjedne na krevet. I reče:

- Ovo je jedna od mojih čarapa . . . Ona ih je upravo krpala . . . O, bože, ona ih je upravo, krpala . . .

Iznenada počne plakati. Jecao je kao malo dijete - izgubljeno i zbunjeno.

Sharpe nastavi sa svojom rekonstrukcijom.

- Bio je to netko koga ona dobro poznaje.

- Netko, tko je zgrabio čarapu i jednostavno tutnuo u nju pritiskivač. Prepoznajete li ovaj pritiskivač, gospodine Nigele?

On smakne čarapu da mu ga pokaže.

Nigel ga, još uvijek u suzama, pogleda.

- Pat ga je uvijek imala na svom stolu. Lav od Lucerne.

On zarije lice u dlanove.

- Pat, oh, Pat! Što ću ja bez tebe!

Odjednom se uspravi, zabacivši svoju rašču-panu svijetlu kosu.

- Ubit ću onoga tko je to učinio! Ubit ću ga!

Svinja ubojička!

- Polako gospodine Chapmane. Da, da, znam kako se osjećate. Ova je brutalno.

- Pat nije nikad nikome učinila ništa na žao...

Umirujućim riječima inspektor Sharpe izvede ga iz sobe. A onda se vrati u spavaonicu sam.

Zaustavi se iznad mrtve djevojke. Veoma pažljivo izvadi nešto između njenih prstiju.

Genonimo, oznojena čela, skrene zaplašenim tamnim očima s jednog lica na drugo.

- Ja ne vidim ništa. Ja ne čujem ništa, kažem vam. Ja ne znam baš ništa. Ja sam s Marijom u kuhinji. Prdstavio sam minestrone, ribio sam sir...

Sharpe prekine nabrajanje.

- Nitko vas ne optužuje. Mi samo željimo razjasniti neke okolnosti. Tko je bio u kući, a tko izvan kuće u toku proteklog sata?

- Ja ne znam. Kako bih ja što znao?

- Ali vi s kuhinjskog prozora vrlo jasno možete vidjeti tko ulazi, i tko izlazi iz kuće, zar ne?

- Može biti, da.

- Onda nam to lijepo kažite.

- Oni u ovo doba dana uvijek ulaze i izlaze.

- Tka se nalazio u kući od šest sati, do šest i irideset i pet, kad smo stigli mi?

- Svi osim gospodina Nigela a gospođe Hubbard i gaspođice Habhouse.

- Kada su oni izišli?

- Gaspođa Hubbard otišla je prije vremena za čaj, ona se još uvijek nije vratila,.

- Nastavite.

- Gospodin Nigel izišaa je atprilike prije pola sata, nešto prije šest - izgledaa je veoma uzrujan. Vratio se s vama, upravo malo prije . . . - To je u redu, da.

- Gaspođica Valerie, ona je izišla točno u šest sati. Čuo se vremenska znak, pip, pip, pip.

Obučena za, koktel, vrlo zgodna. Ona je još uvijek , , vani.

- A svi su drugi ovdje?

- Da, gospodine. Svi su ovdje.

Sharpe zavari u svoju bilježnicu. U nju je bilo upismo vrijeme Patricijana telefonskog poziva. Osam minuta poslije šest, točno.

- Svi su drugi bili ovdje, u kući? Nitko se nije vraćao u toku tog vremena?

- Samo gospođica Sally. Sašla je do poštanskog ormarića s pismom i vratila se . . .

- Znate li u koliko se sati vratila? " Geronimo se namršti.

- Ona se vratila kad su počele vijesti. - Znači, poslije šest?

- Da, gospodine.

- Koji se dio vijesti davao?

- Ne sjećam se, gospodine. Ali prije sporta. Jer kada dolazi sport, mi gasimo.

Sharpe se kiselo nasmiješi. Bilo je to široko područje. Samo su se Nigel Chapman, Valerie Hobhouse i gospođa Hubbard mogli biti izuzeti. To je značilo dugo i zamorno preslušavanje! Tko je bio u zajedničkoj sobi, tko ju je napustio? I kada? Tko za koga može svjedočiti? Ako se tome nada još i to da su mnogi studenenti, a posebno oni iz Azije a Afrike, po prirodi neodređeni u pogledu vremena, zadatak nije baš bio zavidan.

Ali, morao se obaviti.

3

Atmosfera je u sobi gospode Hubbard bila neugodna. Sama gospotica Hubbard, još uvijek u odjeći za izlazak, s onim njenim dragim, okruglim, napetim i uplašenim licem, sjedila je na sofi. Sharpe i narednik, sjedili su za malim stolićem.

- Ja mislim da je telefonirala odavle - reče Sharpe. - Negdje oko 6.08, nekoliko je ljudi izišlo, ili ušlo u zajedničku sobu, tako barem kažu - i nitko nije vidio, ni primijetio, ni čuo, da bi netko u predsoblju razgovarao na telefon. Naravno, njihovi navodi o vremenu nisu pouzdani, čini se da većina tih ljudi nikad ne gleda na sat. Ali ja u svakom slučaju mislim da je ona ušla, ovamo, ako je htjela

telefonirati na policijsku stanicu. Vi ste bili vani, gospođo Hubbard, ali pretpostavljam da vi ne zaključavate svoja vrata?

Gospođa Hubbard odmahne glavom.

- Gospođa ih je Nicoletis uvijek zatvarala, ali ja nisam nikad . . .

- Dakle, dobro; Patricia Lane ušla je ovamo da telefonira, sva nestrpljiva zbog onoga što se sjetila. Tada su se, dok je ona govorila, otvorila vrata, netko je zavirio, ili ušao u sobu. Patricia se zaustavila, i spustila slušalicu. Je li to učinala zato što je prepoznala uljeza, kao osobu čije je ime upravo htjela izgovoriti? Ili je što bio samo općenit oprez? IVloglo bi biti i jedno i drugo. Ja sam osobno sklon prvoj pretpostavci.

Gospođa Hubbard značajno klimne glavom.

- Tko god da bio, zacijelo ju je slijedio ovamo, a možda, je i prisluškivao na vratima. A onda je ušao da prekine Pat.

- I onda . . .

Sharpeovo se lice smračilo. - Ta se osoba vratila s Patricijom u njenu sobu, razgavarajući sasvim prirodno i neusiljeno. Možda ju je Patricia okrivila za nestaaak bikarbonata, i možda joj je taj netko dao prihvatljivo objašnjenje.

Gospođa Hubbard oštro primijeti: - Zašto kažete - Možda, ju je ...

- Čudna stvar, te zamjenice! Kad smo pronašli leš, Nigel Chapman rekao je »Pitat ću onoga tko je to učinio. Ubit ću ga.« Pazite: ga. Nigel Chapman bez sumnje je vjerovao da je umorstvo izvršto muškarac. Možd.a, zato što je misao o nasilju povezao s muškarcem. A može biti da ima neke posebne sunnje, koje upućuju na muškarca, na, nekog određenog muškarca.. Ako je u pitanju ovo posljednje, morat ćemo otkriti njegove razloge za takvo mišljenje. Ala, ako govorim u svoje ime, ja dajem svoj glas samo za ženu.

- Zašto?

- Evo zašto. Netko je s Patricijom došao u njenu sabu - netko s ,kim je bila bliska, znači. To upućuje na drugu djevojku. Muškarci ne odlaze u sprat djevojačkih spavaonica, osim iz nekog posebnog razloga. To je tako, je li, gospodo Hubbard?

- Da. To zapravo nije tako strogo i čvrsto pravilo, ali ono se uglavnom u velikoj mjeri, poštuje.

- Druga je strana kuće odvojena od ove strane, izuzev u prizemlju. Ako pretpostavimo da je prijašnji razgovor između Nigela i Patricije netko prisluškivao, bit će najvjerojatnije da, ih je prisluškivala žena.

- Da, shvaćam na što mislite. Osim boga, neke od djevojaka troše pola svog slobodnog vremena na to da ovdje prisluškuju na ključaonicama.

Ona porumeni a doda, ispriviljajući se:

- To je zapravo prestrogo rečeno. U stvari, mada su ove zgrade solidno građene, one su bile probijane i pregrađivane, a svi su ti današnji radovi slabi da ne mogu biti slabiji kao papir. Htjeli ne htjeli, sve se čuje kroz njih. Jean, moram priznati, prilično mnogo njuška. Ona je takav tip. I, naravno, kad je Genevieve čula kako Nigel govori Pat da je njegov otac umorio njegovu majku, počela je prislušivati kako god je samo mogla.

Inspektor klimnu glavom. On je čuo svjedočenje Sally Finch i Jean Tomlinson i Genevieve.

- Tko stanuje u sobama, s jedne i s druge strane Patricijine sobe?

- Pored nje stanuje Genevieve, ali s te je strane dobar, originalna zid. Soba Elizabeth Johanson nalazi se s druge strane, bliže prema stepenicama. Tu je samo pregradni zid.

- To malčice sužava naš izbor - reče inspektor.

- Ona djevojka, Francuskinja, čula je svršetak razgovora, a Sally Finch bila je prisutna prije toga, prije nego što je izašla da baci pismo u poštanski ormarić. Ali činjenica da su te dvije djevojke bile ovdje, automatski isključuje mogućnost da je još netko drugi mogao ovuda njuškati, osim, možda, samo na nekoliko trenutaka.

Ako izuzmem, u svakom slučaju, Elizabeth Johnston koja je sve mogla čuti kroz zid, ako se nalazila u svojoj spavaonici; ali čini se prilično sigurnim da je ona u to vrijeme već bila u zajedničkoj sobi, kad je Sally Finch izašla s pismom.

- Ona nije cijelo vrijeme ostala u zajedničkoj sobi?

- Ne, ona se u neko doba opet popela gore, da uzme knjigu koju je bila zaboravila. Kao obično, ntiko ne može reći kada.
- Mogao je dakle biti svatko od njih - reče gospođa Hubbard bespomoćno.
- Što se tiče njihovih izjava, da - ali ja imam jedno malo, posebno svjedočanstvo.

On izvadi iz džepa mali previjeni omot papira. - što je ovo? - upita gospođa Hubbard.

Sharpe se nasmiješi.

- Nekoliko vlasi; izvukao sam ih između prstiju Patracije Lane.
- Mislite da je . . .

Netko zakuca na vrata.

- Naprijed - reče inspektor.

Vrata se otvoriše i uđe Akibombo. On se cijelim svojim crnam licem široko smješkao.

- Molim vas - reče.

Inspektor Sharpe reče s nestrpljenjem: - Da, gospodine . . . ovaj, no, što je?

- Mislim, molim, da bih vam imao dati izjavu. Od prvorazrednog značenja za rješ enje tužnog i tragičnog događaja.

Osamnaesto poglavlje

- Slušajte, gaspodine Akibombo - reče inspektor Sharpe malodušno - hajde da čujemo, molim vas, o čemu se zapravo radi.

Akibombu je ponudena stolica. On sjedne naspram ostalih, koji su ga promatrali s pristojnom pažnjom.

- Hvala vam. Da sada počnem? - Da, molim vas.

- Dakle, događa se, vidite, da ponekada imam zabrinjavajuća osjećanja u svom želucu. - Oh!

- Boli me u želucu. Tako to kaže gospodica Sally. Ali ja nisam, vidite, stvarno bolestan. Ja nikad, ovaj, ne povraćam.

Inspektor Sharpe s naporom se svladavao za vrijeme obrade tih medicinskih pojednosti.

- Da, da - reče on. - Vrlo neugodno, siguran sam. Ali, vi ste nam htjeli reći . . .

- To je, možda, od nenaviknutosti na hranu. Osjećam se jako pun, ovdje. - Akibombo bočno pokaže gdje. - Ja osobno mislim, premalo masti, a previše, kako vi bo zovete, ugljenohidrata.

- Ugljikohidrata - ispravi ga inspektor mehanički - Ali, ja ne vidim . . .

- Ponekad uzimam male pilulice soda-mint a ponekad prašak za želudac. Nije baš jako važno što - tako da dobivam velika napuhnuća i mnogo zraka, ovako - i Akibombo savršeno realistički i gromoglasno podrigne. - Nakon toga smješkao se on blaženo - osjećam se mnogo bolje, mnogo bolje.

Inspektarovo je lice poprimilo tamnu purpurnu boju. Gaspođa Hubbard reče autoritativno: - Mi sve to razumijemo. Sada prijeđite na drugd dio.

- Da. Svakako. Dakle, kao što kažem, to mi se dogodilo na početku prošlog tjedna - ne sjećam se točno kojeg dana. Vrlo dobri makaroni i ja sam mnogo jeo i poslije osjećao vrlo loše.

Pakušao sam raditi za svog profesora, ali teško ma je bilo misliti s osjećajem napuhnutosti ovdje.

- Akaboanbo opet pokaže određeno mjesto.

Bilo je to poslije večere u zajedničkoj sobi i tamo samo Elizabeth i ja velim njoj: Imaš bikarbonat ili prašak za želudac, ja sam svoj potrošio. A ona odgovori: »Nemam, ali - vela ona vidjela sam da ga Pat ima malo u svojoj komodi, vidjela sam kad sam vraćala rupčić koji sam od nje posudila.. Ja ću ga uzeti za tebe - rekla je ona - Pat se neće ljutiti - I tako se ona, popela gore i vratila se s bočiom sode bikarbone. Ostalo je u njoj vrlo malo, na dnu- bočice, bila je

gotovo prazna. Ja njoj zahvalim i otiđem u kupaonicu i stavim gotovo punu žličacu u vodu i promiješam i popijem.

- Punu žličicu? Punu žličicu! Gospode bože! Inspektor ga je zapanjeno gledao. Narednik se Cobb nagnuo naprijed, zaprepaštena, lica. Gospoda Hubbard reče razgovjetno:

- Strašno!

- Progutali ste punu žličicu morfija?

- Naravno, ja sam mislio da je to bio bikarbonat.

- Znam, znam, ja samo ne mogu shvatiti, kako to da sada još sjedite ovdje!

- A tada sam, poslije, bio bolestan, ali pravo bolestan. Ne samo napuhnutost. Bol, oštra bol u mom želucu.

- Ne mogu shvatiti, kako to da još naste mrtvi!

- Rasputin - reče gospoda Hubbard. Davali su mu otrova i otrova, mnogo otrova, a njega to nije ubilo!

Akibombo nastavi.

- I tako, drugu dan, kada meni bolje, ja uzmem bocu i tanak sloj praha koji bio ostao u njoj i odnesem kemičaru i rečem molim vas recite meni što je ovo što sam ja uzeo i tako zlo se osjećao?

- I?

- I, on rekao vratiti se poslije natrag a kada ja vratio on veli: »Nije čudno! Ovo nije bikarbonat. Ovo je borovna kiselina. Borna kiselina. Vi nju možete staviti u oko, da, ali ako progutate punu žličicu, ona vas može razboljati.

- Borna kiselina? - Inspektor je zaprepašteno zurio u njega. - ali, kako je borna kiselina dospjela u tu bočicu? A što se dogodilo s morfijem? - I prostenja: - Kakav šašav slučaj!

- I ja sam razmišljao, molim - nastavi Akibombo.

- Vi ste razmišljali? - reče Sharpe. - A o čemu ste razmišljali?

- Razmišljao sam o gospođici Celaji i o tome kako je ona, umrla a da je netko poslije kako je ona umrla mogao doći u njezinu sobu i ostaviti u njoj praznu bočicu od morfija i komad papira koji kaže da je ona sama sebe ubila . . .

Akabombo zastane, a inspektor klimne glavom.

- I onda ja velim - tko je to mogao učiniti? I mislio sam ako je to bila jedna od djevojaka da to nije bilo lako, ali ako je bio muškarac, ni to također lako, zato što bi on morao otići dolje u našoj kući, i gore uz druge stepenice, i netko bi se mogao probuditi i čuti ga ili vidjeti. I tako ja opet mislim, i velim, uzmemo da je to netko iz naše kuće, ali u sobi susjednoj sobi gospođice Celije - samo ona je u ovoj kući, razumijete? Njezina soba ima balkon, a njezina soba ima također balkon, a ona spava pored otvorenog prozora zato što je to obično iz higijene. I tako, ako je on velik i jak a športaš, može preskočiti . preko.

- Soba koja graniči sa Celijinom sobom u susjednoj kući - reče gospođa Hubbard. - Čekajte, da se sjetim; u toj sobi stanuju Nigel i

- Len Bateson - dovrši inspektor. Njegov prst dodirnu savijen papir u njegovoj ruci. Len Bateson.

- On je vrlo zgodan, da - reče Akibombo tužno. - I za nene također najprijatniji, ali, psihološki , čovjek nikad ne zra što se događa ispod gornje površine. Tako je to, zar ne? To je moderna teorija. Gospodin Chandra Lal bio vrlo ljut kada nestala je njegova borna kiselina za oči i poslije, kada sam pitao, mi je rekao da ju je uzeo Len Bateson .

- Morfij je uzet iz Nigelove komode i umjesto njega ostavljena je borna kiselina, a onda, je došla Patricia Lane i ostavila sadu bikarbonu, te uzela ono što je smatrala morfijem, ali što je zapravo bila borna kiselina . . . Da . . . razumijem...

- Ja sam vama pomogao, da? - upita Akibambo ljubazno.

- Da, zaista, neobično smo vam zahvalni. Nemojte više, ovaj, ponoviti ništa slično.

- Ne, gospodine. Ja ću biti vrlo pažljiv. Akibombo se svima pristojno nakloni i iziđe iz sabe.

- Len Bateson - reče gospođa Hubbard, rastuženim glasom. - Oh! Nemoguće!

Sharpe je pogleda.

- Vama ne bi bilo drago da, je to bio Len Bateson?
- Meni je taj momak bio drag. On je prilično ćudljiv, znam, ali on se uvijek činio tako simpatičnim.
- To je rečeno za mnoge zločince - reče Shaxpe.

On polako razmota svoj mali papirnati omot. Gospođa Hubbard primijeti njegov pokret i nagne se da pagleda. Na bijelom papiru nalazile su se dvije crvene, kratke kovrčave vlasi.

- O, bože moj! - dahne gospođa Hubbard.
- Da, - prihvati Sharpe zamišljeno. - Moje iskustvo govori da ubojica, uvijek napravi barem jednu pogrešku.

Devetnaesto poglavije

- Pa to je divno, prijatelju - reče Hercule Poirot zadivljeno. - Tako jasno - tako predivno jasno.
- Zvuči kao da govorite o juhi - promrmlja inspektor. - Za vas je to možda konsome ali za mene je to prije čorba od teleće glave.
- Sad više nije. Sve se sada našlo točno na svom mjestu.
- Čak i ovo?

Kao što je učinio i pred gospođom Hubbard, inspektor Sharpe napravi svoju izložbu dviju crvenih vlasi.

Poirotov odgovor bio je izražen gotovo istim riječima kakve je upotrijebio i Sharpe.

- Ah . . . da - reče on. - Kako va to kažete na radiju? Jedna, namjerna pogreška.

Dva se čovjeka zagledaše jedan drugome u oči.

- Nitko -reče Hercule Poirot - nije tako pametan, kao što misli da jest.

Inspektor Sharpe bio je u velikom iskušenju da kaže:

Pa čak ni Hercule Poirot? - ali se ipak suzdržao.

- A što se tiče onog drugog, prijatelju, je li sve utanačeno?

- Da, stvar kreće sutra.

- Idete li vi osobno?

- Ne. Ja sam raspoređen da se pojavim u Hickory Roadu 26. Cobb je za to zadužen. Poželjet ćemo mu sreću!

Poirot značajno podigne svoju čašu. U njoj se nalazio liker od metvice.

Inspektor Sharpe podigne svoju čašu s whisikyjem.

- Nadajmo se - reče.

- Ovi umiju smisliti poslove, ove trgovine - reče narednik Cobb.

Sa, zavidnin divljenjem promatrao je izlog SABRINA FAIRA. Uokvirena i okružena skupocjenom ilustracijom staklarske umjetnosti »staklasto-zelen prolećni ansambl- bijaše izložena Sabnina, kako leži, odjevena u kratke i fine gaćice, slikovito okružena najraznovrsnijim, raskošno pakiranim kozmetičkim proizvodima. Osim gaćica, imala je na sebi različite uzorke inozemnih ženskih ukrasa.

Detektiv McCrae frkne s dubokim negodovanjem.

- Ja bah ovo nazvao svetogrđem. Sabrina Fair, to je iz Miliona, eto zato.

- Pa, Milton još uvijek nije biblija, momnče.

- Nećeš valjda reći, da izgubljeni raj ne govori o Adamu i Evi, i o Edenskom vrtu, i o svim paklenim đavolima, pa ako to nije religija, što je onda,?

Narednik Cobb nije se upuštao u te sporne materije. On smiono uđe u firmu, a strogi stražar za njim. U sedefasto-ružičastej unutrašnjosti Sabrina Faira,

djelovali su narednik i njegov satelit jednako neumjasno kao poslovični slon u staklani.

Neko predivno stvorenje u mekoj lososas-ružičastoj haljind doplovi do njih, tako da se činilo da joj noge jedva dodiruju tlo.

Narednik Cobb reče: - Dobro jutro, gospođo - i pokaže joj svoje isprave. Ljupko se stvorerje lepršavo povuče. A onda se pojavi jednako dražesno, aln malčice starije stvorenje. A ono opet propusti pored sebe veličanstvenu i blistavu Matronu, kojoj su plavo-siva kosa i glatkn obrazi sasvim prikrili godine i bore. Pronicave, čelično sive oči susretoše se s nepokolebivim pogledom narednika Cobba.

- Ovo je sasvim neuobičajeno - reče Matrona ozbiljno. - Izvolite ovamo, molim vas. Ona ih provede kroz prostran salon, sa stolom u sredini, po kojemu su bili nehajno razbacani magazini i časopisi. Naokolo, duž zidova, nalazile su se zastorima odijeljene niše, u kojima su se mogle primijetiti ženske, nepomično ispružene pod uslužnim rukama ružičasto odjevenih svećenica ljepote.

Matrona uvede poljicijske službenike u mali salon-atelier, u kojemu se nalazio velak stol srebrastim poklopcem i jednostavne stolice, u neublaženu svjetlu neorske rasvjete.

- Ja sam gospođa Lucas, vlasnica ove tvrtke - reče ona. - Moj suradnik, gospođica Hobhouse, danas nije ovdje.

- Znam, gospodo - reče narednik Cobb, za kojega to nije bila nikakva novost.

- Ova vaša dozvola. za pretres čini mi se pralično drska - nastavi gospoda Lucas.

- Ovo je privatni ured gospodice Hobhouse. Iskreno se nadam, da neće biti potrebno da, ovaj, bilo na kakav način uznemirujete naše klijente.

- Mislim da nema potrebe da se prekomjerno zabrinjavate zbog toga - reče Cobb. - Rekao bih da se ono što mi tražimo, ne nalazi u prostorujama za mušterije.

On je ljubazno čekao sve dok se ona, iako nerado, nije povukla. A onda razgleda atelier Valerie Hobhouse. Uzak prozor bio je okrenut prema dvorišnim zgradama drugih Mayfairskih firmi. Zidovi su hili obojeni blijedosivom bojom, a na podu su

se nalazila dva lijepa perzijska ćilama. Njegav pogled klizne s malog zidmog sefa na velik stol.

- Neće biti u sefu - reče Cobb. - Isuviše jednostavno.

Četvrt sata kasnije, sef i ladica stola otkriše svoje tajne.

- Čini se da bi sve ovo mogla biti samo obična izmišljotana - reče McCrae, koji je po prirodi bio mrgodan i mrzovoljan.

- Tek smo na početku - reče Cobb. Ispraznivši sadržaj ladica i složivši sve u uredno razmještene hrpe, nastavio je vaditi ladice iz njihova ležišta i okretati ih naopačke.

I tada se oglasi zadovoljnim usklikom. - Tu smo, momče! - reče.

Na donjoj stani dna najdonje ladice nalazilo se, lijepljivom vrpcom pričvršćeno, pola tuceta malih plavih knjižica s pozlaćenam slovima.

- Pasoši - reče narednik Cobb. - Izdao; Državni sekretar za inozemne poslove Njezinog veličanstva - bog blagoslovdo njegovo povjerenja puno srce!

McCrae se znatiželjno nagne, dok je Cobb otvarao pasoše i uspoređivao pričvršćene fotografije.

- Tko bi rekao da je ovo jedna te ista žena, zar ne? - reče McCrae.

Pasoši su bili naslovljeni na gospođu Da Salva, gospođicu Irene Franch, gospođicu Olgu Kohn, gospođu Ninu le Mesurier, gospođicu Gladys Thomas i gospoicu Moiru ONeele. Predstavljali su tamnokosu mladu ženu, čije su godne varirale između dvadeset pet i četrdeset.

- Na svakoj slici ima drugačiju frizuru reče Cobb. - Pompadour, kovrče, glatka kosa, paževska dječaćka frizura i i tako dalje. Za, Olgu Kohn promijenila je na neki način nos, za gospođicu Thomas stavala je jastučice izmeciu čeljusti i obraza. Ovdje su još dva, strana pasoša - gospode Mahmoudi, Alžirke, i Sheile Donovan, Irkinje. Zakleo bih se da ima bankovne račune atvorene na sva ta različita imena.

- Pomalo komplicira, no, zar ne?

- I mora biti komplicirano, momče. Carinski organi stalno njnaškaju naokolo, postavljaju neugodna pitanja. Nije tako teško zarađivati u trgovini krijumčarenom robom - ali je vraki teško objasniti porijeklo novca kad ga jednom stekneš! Kladio bih se da je onaj mali kockarski klub u Mayfaireu gospođica počela posjećivati upravo iz tog razloga. Na kocki dobiven novac gotovo je jedina stvar koju inspektor za porez na prihod ne može provjeravati. Veći dio opljačkana novca, rekao bih, pohranjen je u alžirske i francuske banke, ili u Irskoj. Cijela je stvar samo jedna temeljito i dobro smišljena poslovna organizacija. Tako je jednog dana sigurno imala jedan od tih krivotvorenih pasoša i negdje u Hickory Roadu, gdje ga je vidjela ona jadna mala budalica Celia.

Dvadeseto poglavlje

- Bila je to sjajna ideja gospođice Hobhouse - reče inspektor Sharpe. Njegov je glas bio blag, gotovo očinski.

Premještao je pasoše iz jedne ruke u drugu, kao čovjek koji dijeli karte.

- Zamršena stvar, te financije - reče on. Potrošili smo mnogo vremena u trčkanju od banke do banke. Ona je dobro krila svoje tragove - svoje finansijske tragove, mislim. Ja bih rekao, da bi ona u roku od nekoliko godina jednostavno nastala, otišla preko granice i sretno živjela. dalje, ka.o što se kaže, od nepošteno stečene dobiti. To nije bio velik posao - nedopušteno unošenje dijamanata, safira i tako dalje te iznošenje ukradene robe - a povrh svega narkotici, mogli bismo reći. Temeljito i dobro organizirano. Ona je putovala preko granice pod svojim vlastitim imenom, ali nekim drugim, ali ne isuviše često, a stvarno je krijumčarenje uvijek obavljao, ne znajući to, netko drugi. U inozemstvu je imala agente koji su se branili za zamjenu naprtnjača u određenom trenutku. Da, bila je to bistra zamisao. A mi možemo zahvaliti gospodinu Poirotu što nas je naveo na nju. Bilo je, također, vaoma oštroumno od

nje što je navela jednu malu gospođicu Austin na onu psihološku kleptomansku majstoriju. Vi ste to gotovo odmah otkrali, zar ne, gospodine Poirot?

Poirot se smjerno nasmiješi, a gospođa ga Hubbard zadivljeno pogleda. Razgovor se vodio naslužbeno, u salonu gospode Hubbard.

- Upropastila ju je lakomost - reče Poirot. - Zaveo ju je onaj krasan dijamant na Patricajinu prstenu. Bilo je to ludo od nje, zato što je to odmah potaknulo sumnju da trguje dragim kamenjem - taj podvig s vađenjem dijamanta i njegova zamjena cirkonom. Da, to me je svakako navelo na to da pomislim na Valerie Hobhove. Ona je bila, bistra, iako je priznala, kad sam je optužio zbog onoga na što je navela, Celiu, i objasnila mi to na sasvim prihvatljiv način.

- Ali umorstvo! - reče gospođa Hubbard. - Hladnokrvno umorstvo. Ja to stvarno čak ni sada ne mogu vjerovati.

Inspektor Sharpe potišteno je pogleda.

- Mi za sada nismo kadri da je optužimo za ubojstvo Celijske Austin - reče on. - Mi smo je zbog krijumčarenja, mirne duše šćepali, naravno. U tome nije bilo pateškoća. Ali optužba zbog umorstva, mnogo je škakljivija. Javni tužilac ne vidi mogućnost za ta. One, je, dabome, imala i motiv i korist ona je možda znala sve o okladi i o tome da Nigel ima kod sebe morfij, ali mi za to nemamo svjedoka, a treba uzeti u obzir još i druge dvije stvari. Ona je lako mogla otrovati Celiu pa i gospođu Nicoletas - ali, s druge strane, ona sasvim sigurna nije ubila Patriciju Lane. Ona je zapravo gotovo jedina osoba koja je sasvim čista. Geronimo jasno tvrdi da je ona izašla iz kuće u šest sati. I on ustrajno astaje na tome. Ne znam, je li ga podmitila . . .

- Ne - reče Poirot, odmahnuvši glavom. Nije ga potkupila.

- A osim toga, imamo i svjedačanstvo ljekarnika s ugla ulice. On je vrlo dobro poznaje i uporno tvrdi da je ona ušla u drogeriju u šest sati i pet minuta i kupila puder za lice i aspirin, i da je upotrijebila telefon. Napustila je njegovu trgovinu u šest i petnaest, i uzela taksi na stajalištu pred kućom.

Poirot sjedne u svoj naslonjač.

- Ali to je - reče on - veličanstveno! To je upravo ono što želimo!

- Kako što, za boga, mislite?

- To da je ona zapravo telefonirala iz kabine u drogeriji.

Inspektor Sharpe pagleda ga zlovoljena lica. - Dakle, slušajte, gospodine Poirot. Hajde da razmatrimo poznate činjenice. Osam minuta posluje šest, Patricia Lane je živa i telefonira iz ove sobe na policijsku stanicu. Slažete li se s time?

- Ja ne mislim da je ona telefonirala iz ove sobe.

- Daikle, dobro, iz predvorja u prizemlju. - Nije ni iz predvorja.

Inspektor Sharpe uzdahne. - Pretpostavljam da nećete zaniijekati da je telefonski poziv bio upućen policijskoj stanici? Ne mislite valjda da smo ja i moj narednik i policijski službenik i Nigel Chapman bili žrtve masovne halucinacije?

- Sigurno da ne. Pozav je bio upućen vama. Ja bih samo rekao, kao pretpostavku, da je on upućen iz javne telefonske kabine u drogeriji na uglu.

Inspektorova se donja vilica na trenutak opusti.

- Mislite da je Valerie Hobhouse uputila taj poziv? Da je ona izigravala da govori Patricia Lane, a da je Patricia Lane već bila mrtva?

- To mislim, da.

Inspektor Sharpe osta na trenutak bez riječi, a onda tresne šakom po stolu.

- Ja to ne vjerujem! Glas . . . ja sam ga osobno čuo . . .

- Vi ste ga čuli, da. Djevojački glas - zadihan, uzrujan. Ali vi niste poznavali glas Patricije Lane dovoljno dobro da biste mogli sa sigurnošću reći da je to doista bio rjezin glas!

- Ja možda nisam. Ali slušalicu je zapravo držao u ruci Nigel Chapman. A nećete mi valjda reći da bi se a Nigel Chapman mogao prevariti. Nije tako lako promijeniti glas na telefonu, ili oponašati neki tuđi glas. Nigel Chapman bio bi znao da ono nije govorila Pat.

- Da - reče Poirot. - Nigel Chapman bi to znao. Nigel Chapman sasvim je dobro znao da ono nije bila Patricia. Tko bi to mogao znati bolje od njega, budući da ju je on ubio udarcem u potiljak, samo nešto prije toga.

Prašlo je nekoliko trenutaka prije nego što se inspektor vratio njegov glas.

- Nigel Chapman? Nigel Chapman? Ali, kad smo je pronašla mrtvu - on je plakao - plakao je kao dijete!

- Usudio bih se reći - napomene Poirot kako mislim da je ta djevojka njemu mogla biti ne znam kako draga, ali da je to ipak ne bi spasilo - ne, ako je ona za njega počela predstavljati opasnost. Nigel Chapman cijelo se vrijeme isticao kao očisto sumnjiv. Tko je imao kod sebe morfij? Nigel Chapman. Tko je imao dovoljno neodgovorne sjajne inteligencije za planiranje, i dovoljno drskostu. za izvršenje prijevare i umorstva? Nigel Chapman. Tko je bio istovremeno i akutan i umišljen, kao što nam je bilo poznato? Nigel Chapman. On ima sve oznake ubojice: drsku samodopadljivost, pakost, sve veću lakomislenost, koja ga dovodi do toga da na sve maguće načine privlači pažnju na sebe - upotrebljavajući zelenu tintu u izvanrednom dvostrukom blefu - i, konačno, pretjeravši s glupo smišljenom podvalom, stavljajući među Patricijine prste kasu Lena Batesona, zaboravivši na činjenicu da Patricia, oborena odostraga, nije svog napadača mogla zgrabiti za kosu. Oni su već takvi, ti ubojice, zaneseni svojim vlastitim egoizmom, divljenjem prema svojoj vlastitoj bistrini, puni samopouzdanja u svoj šarm - jer on ima šarma, taj Nigel - on ima sav onaj šarm pokvarena djeteta koje nikad nije uspjelo odrasti, koje vidi samo jedno: sebe, i ono i što želi!

- Ali, zašto, gospodine Poirot? Zašto da ubije? Još Celiju Austin, možda, ali zašto Patriciju Lane?

Dvadeset i prvo poglavlje

- Dugo vas nisam vidio - rače stari gospodin Endicott Hercule Poirotu. dok ga je promatrao. - Veoma je lijepo od vas što ste navratili.
- Zapravo nisam - odgovori Hercule Poirot. - Htio sam vas zapravo nešto zamoliti.
- Dakle, kao što znate, ja sam vaš veliki dužnik. Vi ste za mene riješili onaj težak slučaj Abernethy.
- Zaista, sam iznenađen što vas nalazim avdje. Mislio sam da ste se povukli.

Stari se odvjetnik žalosno smješkao. Njegova je tvrtka bila neobično cijenjena i stara.

- Dašao sam danas ovamo izuzetno, na sastanak s jednim starim klijentom. Još uvijek vodim poslove nekolicine svojih starih prijatelja.
- Gospodin Arthur Stanley bio je vaš stari prijatelj i klijent, zar ne?
- Da. Mi smo preuzeli sve njegove pravne poslove još kad je bio prilično mlad čovjek. Uistinu sjajan čovjek, Poirot zaista izuzetan mozak.
- Njegova je smrt bila objavljena u jučerašnjim popodnevnim listovima, čini mi se.
- Da. Pogreb je u petak. Već je dosta dugo bolovao. Zločudni tumor, koliko znam.
- Lady Stanley umrla je prije nekoliko godina?
- Otprilike prije dvije i po godine. Ozbiljne oči ispod ćupavih obrva oštro su promatrale Poirotu..
- Kako je umrla? Odvjetnik spremno odgovori.
- Prevelika doza sredstva za spavanje. Medinala, koliko se sjećam.
- Je li izvršena istraga?
- Da. Prisuđeno je, da ga je uzela slučajno.

- Je li uistinu bilo tako?

Gospodin Endicott na trenutak ušuti.

- Ne bih vas želio vrijedati - reče. - Siguran sam da imate valjane razloge za to pitanje. Medinal je prilično opasna droga. Koliko sam čuo, zato što ne postoji izrazita granica između efektivne i smrtonorazne doze. Ako bolesnik postane pospan i zaboravi je li već uzeo jednu dozu, pa uzme drugu - no, to bi moglo imati fatalne posljedice.

Poirot klimne glavom. - Je li ona to i učinila?

- Vjerojatno. Nije bilo ni spomena o samoubojstvu, ni o samoubilačkim namjerama.

- A niti spomena o - bilo čemu drugom? Opet ga je pogodio onaj ozbiljan pogled.

- Njezin je muž svjedočio.

- I što je rekao?

- Objasnio je, da je ona kadikad bila rastresena poslije uzimanja njene noćne doze, te je znala tražiti još jednu.

- Je li on lagao?

- Zaista, Poirot, kakvo neumjesno pitanje! Zašto uopće pretpostavljate da bih ja to mogao znata?

Poirot se smješkao. Pokušaj prajetnje nije ga zavarao.

- Pretpostavljam, prijatelju, da vi to vrlo dobro znate. Ali ja vas za sada neću zbunjivati pitanjima o tome što znate. Umjesto toga upitait ću vas za jedno mišljenje. Za mišljenje jednog čovjeka o drugom čovjeku. Je li Arthur Stanley bio od one vrste ljudi, koji bi svoju ženu mogli odstraniti, kad bi se željati oženiti drugom ženom?

Gospodin Endicott skoči kao da ga je osa žacnula.

- Besmuslica! - vikne on bijesno. - Prava besmislica. A osim taga, nije uopće na postojala nikakva druga žena. Stanley je bio vjeran svojoj supruzi.

- Da! - reče Poirot. - Tako sam i mislio. A sada - prelazim na svrhu svog dolaska ovamo k vama. Vi ste pravni zastupnik koji je otvonio oporuku Arthura Stanleya. Jeste li, možda i njen izvršitelj?

- Tako je.

- Arthur Stanley imao je sina. Sin se svađao s ocem u vrijeme smrti svoje majke. Posvadao se s njim i napustio dom. Otišao je čak tako daleko da je promijenio i ime.

- To nisam znao. Kako se sjada zove?

- Vratit ćemo se na to. Ja ću prije toga iznijeti jednu pretpostavku. Ako budem u pravu, možda ćete je prihvatiti kao činjenicu. Ja mislim da je Arthur Stanley vama ostavio jedno zapečaćeno pismo, pismo koje treba otvoriti u određenim okolnostama, ili poslije njegove smrti.

- Zaita, Poirot! Vas bi u srednjem vijeku sigurno spalili na lomači. Kako ste to uspjeli to saznati?

- Znači, da sam u pravu? Mislim da je u tom pismu iznesena alternatava. Njegov sadržaj ili treba uništiti - ili ste vi dužni poduzeti neke adeđene akcije.

On zastane. Njegov je sugavornik šutio.

- Mon dieu! - reče Poirot, uznemireno. Niste ga valjda već uništili . . . ?

On s olakšanjem zastane, pošto gospodn Endicott polako i određno odmahnu glavom.

Nisam i nikad ne prenađljujem - reče on prijekorno. - Moram izvršiti temeljnu istragu - da, budem sasvim načistu . . .

On zastane. - Ovaj slučaj - nastavi zatim ozbiljno - strago je povjerljiv čak i za vas, Poirot . . . - klimnu glavom Endicott.

- A ako vam ja pružim valjan razlog da , možete govariti?

- To ovisi o vama. Ne mogu shvatiti kako biste vi mogli znati bilo što u vezi s predmetom i o kojemu ja govorim.

1 Franc. - Dobri bože! (Nap. prev.)

- Ja ne znam - i zato moram nagađati. I ako pogodim . . .

- Savršeno bezizgledno - reče gospodin Endicott, odmahnuvši rukom.

Poirot duboko uzdahne.

- Dakle, dobro. Ja smatram da su vaše upute sljedeće. U slučaju smrti gospodina Arthura, vi treba da pronađete njegova sina, Nigela, da utvrdite gdje živi, i kako živi, i posebno, je li sada, ili je ikad prije bio upleten u bilo kakvu kriminalnu djelatnost.

Ovog puta, nepokalebiva je pravnička mirnoća gospodina Endicotta bila uistinu uzdrmana. On se oglasi usklikom kakav se rijetko kada oteo s njegovah usana.

- Budući da se čini kako potpuno raspolazete činjenicama - reče on - reći ću vam sve što želite znati. Slutim da ste u toku svoje profesionalne djelatnosti naišli na mladog Nigela. Što se dogodilo s tim mladim nevaljalcem?

- Ja mislim da su stvari tekle ovako. Pošto je napustio dom, promijenio je ime, govoreći svakome koga je to zanimalo, da je to učinio radi uvjeta, u vezi s nekim nasljedstvom. Tada se povezao s nekim ljudima koji su se bavili krijumčarenjem.

- Droge i dragulji. Ja mislim da je ta krijumčarska работа upravo zahvaljujući njemu poprimila svoj konačni oblik - izuzetno domišljato uključivanje usluga nekih, bona fide studenata u cijelu djelatnost. Sav posao vodilo je dvoje ljudi, Nigel Chapman, kako se on sada zove, i jedna mlada, žena, po imenu Valerie Hobhouse, koja ga je, mislim, prvobitno uvela u krijumčarsku trgovinu. To je bila mala privatna tvrtka i djelovala, je na osnovu narudžbe ali bila je neizmjereno unosna. Roba je morala biti mala po obujmu, ali dragulji i narkotici, vrijedni na tisuće funti, zauzimaju vrlo malo prostora. Sve se odvijalo dobro, tako dugo dok se nije dogodio jedan od onih nepredvidivih slučajeva. Jednog je dana, naime, u studentski hostel banuo neki policajac, radi istrage u vezi s umorstvom koje se dogodilo u okolini Cambridgea. Mislim da vi znate zašta bi određeni podatak Nigela mogao dovesti u panaku. On je pomislio da je policija došla radi njega. Uklonio je nekoliko žarulja, kako bi svjetlo bilo što mutrije, a zatim je u panici odnio jednu naprtrjaču u dvorište, da je rasiječe na komade i tutne iza kotla u ložionici, u strahu da ba se u njenu lažnom dnu mogli pronaći tragovi narkotika.

1 Lat. - Dobronamjernih. (Nap. prev.)

Njegova je panika bila sasvim neosnovana policija je došla, postaviti samo nekoliko pitanja o nekom studentu - ali, jedna od djevojaka koje su živjele u hostelu zacijelo je slučajno pogledala kroz prozor i primijetila ga kako panično uništava naprtnjaču. To međutim nije odmah potpisalo njenu smrtnu osudu. Umjesto toga, smišljen je oštrouman plan, kojim je ona sama bila potaknuta da, izvrši neka luckasta djela, koja će je kasnije dovesti u veoma težak položaj. Ali oni su u tom planu pretjerali. Domaćaca hostela pozvala je mene. Ja sam dao savjet da se pozove policaja. Djevojka je izgubila glavu i sve priznala. Priznala je, naime, sve ono što je ona učinila. Ali tada je, mislim, otišla k Nigelu i tražila da i on prizna slučaj s naprtnjačom i prolijevanjem tante po kolegičnim papirima. Ni Nigel ni njegova ortakinja nisu mogli pristati na to da se pažnja privuče na naprtnjaču - cijeli plan njihove djelatnosti bio bi tako upropašten. A povrh toga, Celia, dotična djevojka, znala je jaš nešto, što je otkrila slučajno, one noći kad sam ja tamo večerao. Ona je znala tko je Nigel zapravo . . .

- Ali sigurno . . . - gospodin se Endicott namršti.

- Nigel je bio prešao iz jednog svijeta u drugi. Svaki od njegovih bivših prijatelja s kojim se susretne, može znati da se on sada zove Chapman, ali oni nisu smjeli znati ništa o štome što on radi. U hostelu nitko nije znao da je njegovo pravo ime Stanley - ali Celia odjednom otkriva da ona zna za obje njegove osobine. Ona zna također i to da je Valerie Hobhouse barem jednom prilikom putovala preko granice s lažnim pasošem. Ona zna isuviše mnogo. Slijedeće večeri ona izlazi iz kuće da se negdje s njim sastane. On joj daje da popije kavu u kojoj se nalazio morfij. Ona umire u snu, a sve je uredeno tako da djeluje kao samoubojstvo.

Gospodin se Endicott uzvrpolji. Lice mu prelije izraz duboke tuge. Nešto je nerazgovjetno mrmljao.

- Ali to još nije bio kraj - ređe Poirot. Ubrzo poslije toga umire u sumnjivim okolnostima i žena koja je bila vlasnica niza hostela i studenbskih klubova, i tada se, na kraju, dogodio naj okrutni ji i najbezdušni ji zločin. Patricia Lane, djevojka koja je Nigela voljela, a koju je i on sam zaista volio, uplela se nesmotreno u njegove poslove i traži, štoviše moli , da se on pomiri s ocem prije njegove smrti. On joj napriča niz laži, ali shvaća da bi nju njena tvrdoglavost mogla stvarno natjerati na to da napiše drugo pismo, pošto je prvo uništeno. Ja

mislim, prijatelju, da biste mi vi mogli reći zašto bi, s njegova stanovišta, bilo tako sudbonosno, kad bi se to dogodilo?

Gospodin Endicobt ustane. Uputi se preko sobe prema sefu, otključa ga i vrati se s velikim omotom u ruci. Na njegovoj poledini nalazio se slomljen crven pečat. On izvadi iz omota dva lista i stavd ih pred Poirota.

Dragi Endiootte,

Otvorit ćete ovo pošbo ja umrem. želizn da pronađete mog sina Nigela i otkrijete je li kriv za bilo kakav zločinački čin.

Činjenice koje ću vam sada povjeriti, poznajem samo ja. Nigel je uvijek imao duboko rđav značaj. Dva, puta je krivotvorio moj potpis na čakovima. Ja sam u oba navrata priznao njegov potpis kao svoj, ali sam ga opomenuo da to više neću činiti. Trećom je prildkom krivotvorio majčn potpis. Ona ga je zbog toga izgrdila. On ju je molio da ništa ne kaže. Ona je to odbala. Ona i ja razgovarali smo o njemu i ona mu je dala na znanje da je sve rekla meni. I to se tada dogodilo to, da joj je, dajući joj njenu večernju smjesu za, spavanje, dao preveliku dozu. Prije no što je droga počela djelovati ona je ipak uspjela doći u moju sobu i sve mi ispričala. Kad je drugog ali dana nađena mrtva, ja sam znao tko je to učinio.

Optužio sam Nigela i rekao mu da namjeravam sve činjenice otvoreno priznati policijd. On se očajnički branio. Što biste vi bili učinili, Endiootte? Ja o svoan sinu nemam iluzija. Znam, kakav je on, jedan od onih opasnah izroda koji nemaju ni mrve savjesti, ni milosti. Nemam razloga, da ga štedim. Ali pokolebala me pomisao na moju voljenu ženu. Da li bi ona željela da ja tako izvršim pravdu? Misluo sam da znam odgovor - ona bi željela spasiti sina od gubilišta. ona bi se zgrozila, kao što sam se i ja grzio, da se naše ime blati.

Ali tu je bilo još jedno uvjerenje. Ja sam bio čvrsto uvjeren da ubojica ostaje ubojica. Moglo bi u budućnosti biti i drugih žrtava. Sklopio sam pogodbu sa svojim sinom, a ne znam, jesam li učinio pravo, ili krivo. On mi je morao dati pismeno priznanje o svom zločinu, kaje ću ja sačuvati. Trebalo je da napusti moju kuću i se nikad više u nju ne vrati, nego da sam da stvori novi život. Htio sam mu pružiti još jednu priliku. Novac koja je pripadao njegovoj majci dobivat

će automatski. Imao je dobro obrazovanje. Imao je sve mogućnosti da se popravi.

Ali - ako bude okrivljen za bilo kakvu zločinačku djelatnost, priznanje koje je ostalo kod mene, otići će na policiju. Sebe sam osigurao na taj način, što sam mu objasnio da moja vlastita smrt neće ukloniti problem.

Vi ste moj najstariji prijatelj. Polažem teško breme na vaša leđa, ali ja to tražim u ime mrtve žene koja je bila a vaš prijatelj. Pronađite Nigela. Ako je njegova prošlost čista, uništite ovo pismo i priloženo priznanje. Ako nije - naka se vrši pravda.

Vaš iskreni prijatelj Arthur Stanley

- Ah! - poiroi duboko uzdahne. I tada otvori prilog.

Ovime priznajem da sam ubio svoju majku, davši joj preveliku dozu medinala,

28. studenoga 195. ...

Nigel Stanley

Dvadeset i drugo poglavije

- Vi savršeno dobro shvaćate svoj položaj, gospođice Hobhouse. Ja sam vas već opomenuo...

Valerie Hobhouse odmah ga prekine.

- Ja znam što radim. Opomenuli ste me da se sve što izjavim, može uzeti kao svjedočenje. Pripravna sam na to. Optužili ste me za krijumčarenje. Nemam nikakve nade da se izvučem. To znači dugogodišnji zatvor. To nadalje znača, da ću biti optužena za sukrievnju u umorstvu.

- Vaša privola da date izjavu može vam pomoći, ali ja vam ništa ne mogu obećati, a ne mogu vas isto tako ni na što potacati.

- Ne znam je li mi to uopće važno. Sve će to ionako završiti dugogodišnjim propadanjem u zatvoru. Želim dati izjavu. Ja doduše jesam, kao što vi kažete, sukrivac, ali ja nisam ubojica. Nikad nisam namjeravala, ni željela ubiti. Nisam tako glupa. Jedino želim da se slučaj objasni u vezi s Nigelom . . .

- Celia je isuviše mnogo znala, ali ja bih s time već nekako izišla na kraj. Nigel mi nije dao vremena. Nagovorio ju je da iziđe iz kuće i da se sastanu; rekao joj je, da će priznati sve u pogledu slučaja s naprtnjačam i tintom, i usuo joj morfij u šalicu kave. Već se prije toga dočepao njena pisma gospodi Hobbard i otrgnuo od njega upotrebljivu, samoubilačku rečenicu. Stavio je tu ceduljicu i praznu bočicu od morfija (koju je spasio, pošto ju je tobože bio bacio) pored njena kreveta. Sad vidim da je ubojstvo zasnovao neposredno prije štoga. Onda je došao k meni i ispričao mi što je učinio. Radi sebe same morala sam ostati uz njega.

- Ista stvar mora da se dogodila i s gaspođom Nick. On je otkruo da ona pije, da postaje neuračunljiva - uredio je tako da ju je susreo negdje na putu kući i da je otrovao njeno piće. Preda mnom je to poricao, ali ja sam znala da je to učinio on. A onda je došla Pari. Došao je u moju sobu i ispričao mi što se dogodilo. Rekao mi je što treba da učinim - tako da i on i ja imamo pouzdan alibi. Ja sam već tada bila u mreži, više nije bilo izlaza . . . Da me niste uhvatili, mislim da bih otputovala nekamo u inozemstvo i počela nov život. Ali, vi ste me uhvatili . . . i sad mi je stalo samo do jednoga - da budem sigurna da će taj bezdušni nasmiješeni đavo biti uhavćen.

Inspektor Sharpe duboko uzdahne. Sve je to bilo savršeno dovoljno, bila, je to nevjerojatna sreća; ali njega je nešto kopkalo.

Policajac licne svoju olovku.

- Nisam sasvim siguran da vas razumijeam - reče Sharpe.

Ona ga naglo preline.

- I ne treba da razumijete. Ja imam za to svoje razloge.

Hercule Podrot reče veoma blago. - Gospođa Nicolets? - upita. Čuo je kako je naglo zadržala dah. - Ona je bila - vaša majka, zar ne?

- Da - reče Valerie Hobhouse. - Ona je bila moja majka . . .

Dvadeset i treće poglavlje

1

- Ja, ne razumijem - reče Akibombo plačljivo. Uznemireno je prelazio pogledom s jedne crvenakose glave na, drugu.

Sally Finch i Len Bateson vodili su razgovor koja je Akibombo, kako se pokazalo, teško pratio. - Zar ti misliš - upita Sally - da je Nigel kanio svaliti sumnju na mene, ili na tebe?

- Na oboje, rekao bih - odgovora joj Len. - Vjerujem da je vlasni zapravo uzeo s moje četke za kosu.

- Ja vas ne razumijem, molim - uplete se Akibombo. - Znači dakle, da je gospodin Nigel skakao s balkona na, balkon?

- Nigel može skakati kao mačka. Ja ne bih mogao skočiti tako daleko. Isuvše sam težak. - želio bih se od srca, i ponizno ispričati zbog sasvim neosnovane sumnje.

- Nije vrijedno spomena - reče Len.

- Ako ćemo pravo, vi ste čak pomalo i pomogli - reče Sally. - S vašim razmišljanjem o - bornoj kiselini.

Akibombo sav zablista.

- Moglo nam je od samog početka biti jasno - reče Len - da je taj Nigel sasvim neprilagođen tip . . .

- Oh, za ine božje - kao da slušam Colina. Da budem iskrena, ja bih se u Nigelovu prisutvu uvijek naježila - a sad u svakom slučaju znam i zašto. Je li tebi jasno, Lene da jadni sir Arthur Stanley nije bio sentimentaln, pa da je Nigela predao odmah policiji, da bi tri čovjeka još dan danas bila živa to je ozbiljna misao.

- Ipak, čovjek može shvatiti što je on time mislio . . .

- Molim vas, gospođice Sally.

- Izvolite, Aaibombo?

- Ako na večerašnjoj sveučilišnoj zabavi sretnete mog profesora, hoćete li mu reći, molim vas, da sam nadošao na nekoliko dobrih misli? Moj profesor, on često kaže da ja imam zbrkane misaone procese.

- Reći ću mu - obeća Sally.

Len Bateson činio se kao živa slika potištenosti.

- Za tjedan dana bit ćeš opet u Americi reče.

Nastupa kratkotrajna tišina.

- Vratit ću se - reče Sally. - Ili ćeš ti doći onamo i nastaviti studj ondije.

- Zašto?

- Akibombo - reče Sally - da li biste voljeli jednoga dana biti djever na vjenčanju? - ---Što jeste djever, molim?

- Vjenčani kum. Evo, Len će vam, na primjer, dati prsten, da mu ga pričuvate, zatim ćete vi i on otiću u crkvu, veoma lijepo obučeni i on će vas u određenom trenutku zamoliti za prsten, vi ćete mu ga dati, a on će ga tada, staviti na moj prst, a orgulje će zasvirati svadbenu koračnicu i svi će klicati, i tako . . .

- Mislite reći da ćete se vi i gospodin Len vjenčati?

- Da, to mislim.

- Sally!

- Osim, naravno, ako se Lenu ta zamisao ne sviđa.

- Sally! Al ti ne znaš - za mog oca . . .

- Pa što? Naravno da znam. Dakle, tvoj otac je čaknut. Pa dobro, očevi mnogih ljudi su čaknuti.

- To nije nasljedna vrst ludila. Mogu te uvjeriti o tom, Sally. Kad bi ti samo znala kako sam bdo strašno nesretan zbog tebe.

- Pomalo sam sumnjala o tom.

- U Africi - reče Akibombo - u davnim danima, prije nego su došli atomsko doba i naučne misli, vjenčani običaji bili jesu veoma zanimljivi. Mogu vam reći . . .

- Bolje da nam ne kažete - reče Sally. Nameće mi se misao od koje bismo i ja i Len mogli pocrvenjeti, a kad čovjek ima crvenu kosu, strahovito se primjećuje kad pocrveni.

Hercule Poirot potpiše i posljednje od pisama što ih je gospođica Lemon stavila pred njega.

- Tres bien! - reče on ozbiljno. - Ni jedne jedine pogreške.

Gospođica Lemon činila se malko uvrijeđenom.

- Ja ne pravim pogreške baš često - reče ona.

- Ne baš često. Ali, događalo se i to. Usput rečeno, kako vaša sestra?

- Razmišlja o odlasku na krstarenje, gospodine Poirot. U sjeverne glavne gradove.

- Tako - reče Hercule Poirot.

Zanimalo ga - da li se možda na krstarenju . . .?

Ne radi se o tome da bi i on sam želio poduzeti putovanje morem - ne, ni na čiji nagovor...

Sat iza. njega otkuca jedan.

Tada kucne jedan sat, Klatno mišu slomi vrat, Zočulo se tupo - tuf! Bija baja buf!

Odrecitira Hercule Poirot.

- Izvolite, gospodine Poirot?

- Ništa - reče Hercule Poirot.

I Franc. - Vrlo dobro. (Nap. prev.)

KRAJ

obrada

IVA